

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) toimeenpanosuunnitelma 2025–2026

18.12.2025

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

**Euroopan unionin
rahoittama**

Sisällys

1. Johdanto	5
1.1 Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ohjelma	5
1.2 Rahaston toimeenpanosuunnitelma.....	6
1.3 Rahaston ohjelman erityistavoitteet ja rahoitus.....	7
Taulukko 1 ohjelman rahoituksen jakautuminen erityistavoitteille ilman teknistä apua, koko ohjelmakausi 2021–2027	9
2. Ohjelman toimeenpanon eteneminen	10
3. Ohjelman erityistavoitteiden mukaisesti toteutettavat toimet ja rahoituksen kohdentaminen vuosina 2025–2026.....	17
Taulukko 2: erityistavoitteessa 1 Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä hakuihin avattavat täytäntöönpanotoimet, toimet ja rahoitus.....	19
Taulukko 3: erityistavoitteessa 2 Laillinen muuttoliike ja kotoutuminen hakuihin avattavat täytäntöönpanotoimet, toimet ja rahoitus.....	20
Taulukko 4: erityistavoitteessa 3 Laittoman muuttoliikkeen torjunta ja paluutoimet hakuihin avattavat täytäntöönpanotoimet, toimet ja rahoitus.	23
4. Erityistavoitteet, täytäntöönpanotoimet ja toimet	25
Erityistavoite 1 Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä	25
Täytäntöönpanotoimi 1A Unionin säännösten ja Euroopan yhteiseen turvapaikkajärjestelmään liittyvien painopisteiden yhdenmukaisen soveltamisen varmistaminen;	25
Toimi 1A1 Kansallisen turvapaikkajärjestelmän mukauttaminen vastaamaan EU-lainsäädännön muutoksia	25
Toimi 1A2 Turvapaikkamenettelyn tehokkuuden ja varautuvuuden parantaminen	27
Toimi 1A3 Oikeusturvan kannalta laadukkaat turvapaikkaprosessit.....	30
Täytäntöönpanotoimi 1B Jäsenvaltioiden turvapaikkajärjestelmien kapasiteetin tukeminen infrastruktuurin ja palvelujen osalta tarvittaessa, mukaan lukien alue- ja paikallistaso	32
Toimi 1B1 Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmän kapasiteetin tukeminen	32
Toimi 1B3 Onnistuneen kuntaan muuton edistäminen	35
Toimi 1B4 Haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tukipalvelut.....	38
Toimi 1B5 Turvapaikkajärjestelmän toimintaan ja muuttoliikkeisiin liittyvän tilannekuvan ja ennustettavuuden parantaminen	42
Toimi 1B6 Yhteisölähtöisen kotoutumisen mallintaminen ja pilotointi.....	43
Toimi 1B7 Uudelleensijoittamisen edellytyksiä vahvistavat toimet alue- ja paikallistasolla .	46
Täytäntöönpanotoimi 1C Yhteistyön lisääminen kolmansien maiden kanssa muuttoliikkeen hallitsemiseksi, mukaan lukien toimet näiden valmiuksien lisäämiseksi kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien henkilöiden suojelemiseksi kansainvälisen yhteistyön viitekehyksessä	48
Toimi 1C1 Kiintiöpakolaisten valintamenettelyiden kehittäminen	48
Operatiivinen tuki	50
Erityistoimi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpano.....	52

Erityistavoite 2 Laillinen muuttoliike ja kotoutuminen	54
Täytäntöönpanotoimi 2A Laillisen muuttoliikkeen edistäminen ja sitä koskevan unionin säännösten soveltaminen	54
Toimi 2A1 Työperäistä maahanmuuttoa koskevien prosessien sujuvoittaminen	54
Täytäntöönpanotoimi 2B Toimenpiteet, joilla helpotetaan laillista maahantuloa ja oleskelua unionissa	57
Toimi 2B1 Oleskelulupaprosessien tehostaminen ja kehittäminen.....	57
Täytäntöönpanotoimi 2C Yhteistyön lujittaminen ja kumppanuus kolmansien maiden kanssa muuttoliikkeen hallitsemiseksi	60
Toimi 2C1 Laillisen maahanmuuton väyliä koskeva kansainvälinen yhteistyö.....	60
Täytäntöönpanotoimi 2D Kotouttamistoimenpiteiden edistäminen ja kolmansien maiden kansalaisten osallisuuden tukeminen	62
Toimi 2D1 Valtakunnallinen Integration -tapahtuma kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton toimijoille	62
Toimi 2D2 Yhteiskuntaorientaatio alkuvaiheen kotoutumisessa	64
Toimi 2D3 Kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamisen ja verkosto- ja alueellisen yhteistyön kehittäminen sekä tietopohjan vahvistaminen	67
Toimi 2D4 Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja palvelukokonaisuuksien kehittäminen haavoittuvassa asemassa olevien kolmansien maiden kansalaisten hyvinvoinnin ja kotoutumisen edistämiseksi	72
Toimi 2D5 Maahanmuuttajajanaisten työllisyyden esteiden madaltaminen ja toimintakyvyn vahvistaminen	76
Toimi 2D6 Alaikäisenä yksin tulneiden hyvinvoinnin vahvistaminen	80
Toimi 2D7 Maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen.....	83
Toimi 2D8 Maahanmuuttajalasten ja -nuorten koulu- ja opintomenestyksen tukeminen....	86
Toimi 2D9 Kolmansien maiden kansalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen sekä yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen	89
Operatiivinen tuki	93
Erityistavoite 3 Osallistutaan laittoman muuttoliikkeen torjuntaan, tehostetaan tehokasta, turvallista ja ihmisarvoista palauttamista ja takaisinottoa sekä edistetään alkuvaiheessa tapahtuvaa uudelleenkotouttamista kolmansissa maissa	93
Täytäntöönpanotoimi 3C Vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotoutumisen tukeminen.....	93
Toimi 3C1 Avustettu vapaaehtoinen paluu ja uudelleenkotoutuminen.....	94
Täytäntöönpanotoimi 3B Tuetaan palauttamisen hallintaa koskevaa yhdenmuettyä ja koordinoitua lähestymistapaa.....	96
Toimi 3B1 Palauttamisen hallintaa koskevat toimet	96
Täytäntöönpanotoimi 3D Yhteistyön vahvistaminen kolmansien maiden kanssa ja niiden valmiuksien lisääminen takaisinoton sekä kestävän paluun mahdollistamiseksi'	100
Toimi 3D1 Takaisinottoa ja kestävää paluuta koskeva yhteistyö	100
Toimi 3A1 Paluuta koskevan infrastruktuurin ja menettelyiden vahvistaminen.....	102
Toimi 3A2 Säilöönottotoiminta ja vaihtoehtoiset turvaamistoimet	104

Operatiivinen tuki	107
Erityistoimi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpano.....	108

1. Johdanto

1.1 Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ohjelma

Sisäministeriö on laatinut EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolle rahastoa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1147 artiklan 16 edellyttämän ohjelman, jolla rahastoa pannaan täytäntöön EU-ohjelmakaudella 2021–2027. Ohjelma on strateginen asiakirja, jossa kuvataan yleisesti kansalliset tarpeet rahaston toimialalla, niitä koskevat tavoitteet, suunnitellut toimet, odotettavissa olevat tulokset ja tuloksellisuutta mittaavat indikaattorit sekä suunniteltu rahoituksen jakautuminen.

Ohjelman painopisteiden tulee olla yhdenmukaisia turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnan alan unionin painopisteiden ja haasteiden kanssa ja ohjelman tulee vastata näihin painopisteisiin ja haasteisiin. Ohjelman painopisteiden tulee myös olla täysin asiaankuuluvan unionin säännösten ja sovittujen unionin painopisteiden mukaisia. Ohjelmassa on huomioitu Euroopan komission Suomen ohjelmaa koskevat suositukset.

Ohjelmaa valmisteltiin työryhmässä, joka perustettiin sisäasioiden rahastoja koskevien EU-asetusten ja ohjelmakauden valmistelua varten. Työryhmässä olivat mukana sisäisestä turvallisuudesta ja maahanmuutosta vastaavan sisäministeriön poliisi-, rajavartio-, pelastus- ja maahanmuutto-osastot, oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, ulkoministeriö sekä valtiovarainministeriö. Virastoista ja muista sidosryhmistä mukana olivat mm. Maahanmuuttovirasto, Poliisihallitus, Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO), Suomen Kuntaliitto Rajavartiolaitos, Tulli, Valtakunnansyyttäjän toimisto ja Rikosseuraamuslaitos. Ahvenanmaan maakunnan hallitusta pyydettiin erikseen lausumaan sitä koskevista asioista.

Keskeinen osa ohjelman valmistelua on ollut tiedonkeruu sekä eri hallinnonaloilla sovellettavan unionin säännösten ja unionin painopisteiden mukaisten, kansallisesti tunnistettujen tarpeiden ja tavoitteiden sekä ehdotettavien toimien yhteensovittaminen. Ohjelman laatimisessa on huomioitu mm. rahaston toimialan kannalta lähtötilanteessa oleelliset hallitusohjelman kirjaukset, kansalliset strategiat, selvitykset ja toimenpideohjelmat. Valmistelua on edistetty yhteistyöllä eri sidosryhmien kanssa. Ohjelman valmistelun yhteydessä on järjestetty lausunto- ja kuulemiskierros, jossa on

pyydetty valtion, paikallis- ja aluetason viranomaisilta, kansalaisjärjestöiltä, ammattijärjestöiltä ja yhdistyksiltä laajasti näkemyksiä ohjelman sisältöön ja erityisesti siinä asetettaviin toimenpiteisiin.

Euroopan komissio hyväksyi ohjelman 21.9.2022 sekä ohjelman muutokset 25.8.2023, 27.3.2024, 5.5.2025 ja 13.11.2025.

Ohjelmaan vuonna 2024 tehdyn väliarvionnin ja rahastoa koskevan asetuksen (EU) 2021/1147 (AMIF-asetuksen) perusteella Euroopan komissio myönsi ohjelmaan vuonna 2025 lisärahoitusta yhteensä 11,28 miljoonaa euroa. Lisäksi Euroopan komissio myönsi ohjelmaan EU-ohjelmakauden 2021–2027 väliarvionnin (MFF väliarvionnin) perusteella lisärahoitusta erityistoimirahoituksena 27,05 miljoonaa euroa turvapaikka- ja muuttoliikepaktin (paktin) toimeenpanoa varten. Ohjelmapäivitystä ja lisärahoituksen allokoinnista ohjelmaan on käsitelty erikseen koolle kutsutuissa valmistelutyöryhmissä sekä paktin kannalta relevanteista tahoista koostuvissa kokoonpanoissa. Ohjelman muuttamista on käsitelty ennen asian valmistelua, sen aikana ja ohjelmamuutoksen hyväksymisvaiheessa rahaston seurantakomiteassa.

1.2 Rahaston toimeenpanosuunnitelma

Sisäasioiden rahastoja ohjelmakaudella 2021–2027 koskevan lain (1125/2021) 5 §:n ja rahastoja koskevan valtioneuvoston asetuksen 119/2022 3§:n mukaan sisäministeriö valmistelee ohjelman seurantakomiteaa kuullen ehdotuksen ohjelmaa täytäntöönpanevaksi toimeenpanosuunnitelmaksi.

Toimeenpanosuunnitelman avulla halutaan varmistaa rahaston ohjelman suunnitelmallinen ja vaikuttavuuteen tähtäävä toimeenpano sekä kuvata ohjelman toimeenpanon etenemistä.

Toimeenpanosuunnitelma laaditaan tiiviissä yhteistyössä rahaston toimeenpanon kannalta oleellisten hallinnonalojen ja sidosryhmien kanssa, huomioiden hallinnonalojen ajankohtaiset, ohjelman toimeenpanoa ja tuloksellisuutta edistävät tarpeet sekä käynnissä olevat hankkeet tai toiminnot. Suunnitelman valmistelussa huomioidaan myös rahaston ja sen tavoitteiden kannalta merkityksellisten Euroopan unionin muiden rahoitusvälineiden ja -ohjelmien sisällöt.

Toimeenpanosuunnitelma sisältää kuvaukset avustettavista toimista, niiden keskeisistä päämääristä ja päämäärien edistämiseksi tuettavasta toiminnasta sekä tuettavan toiminnan tulostavoitteista ja mittareista. Suunnitelmassa annetaan myös kuvaus mahdollisista tuensaajista, myönnettävistä avustusosuuksista sekä muusta EU-rahoituksesta, jonka kanssa toimintaa

yhteensovitetaan. Lisäksi toimeenpanosuunnitelmassa määritellään toimien hakuun avaamisen aikataulu sekä tarvittaessa ohjelmaan sisältyvän rahoituksen tarkempi kohdentaminen.

Toimeenpanosuunnitelman ensimmäisestä päivityksestä lähtien suunnitelma sisältää myös kuvauksen ohjelman toimeenpanon etenemisestä. Toimeenpanosuunnitelma laaditaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Hallintoviranomainen tarkastelee vuosittain toimeenpanosuunnitelman muuttamistarvetta ja kuulee tässä yhteydessä rahaston seurantakomiteaa.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston toimeenpanossa seurataan mm. ISF- ja BMVI-rahaston, Euroopan sosiaalirahasto plussan, Global Europe NDICI -ohjelman, RRF-rahaston sekä oikeusalan rahoitusohjelman toteutusta synergioiden löytämiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi. Rahoituksen yhteensovittaminen varmistetaan tiiviillä viranomaisyhteistyöllä ja rahaston seurantakomiteassa sekä esimerkiksi maahanmuuton ja kotouttamisen koordinaatioryhmässä ja paluun koordinaatioryhmässä.

Tätä rahaston ohjelmaa täydentävää toimeenpanosuunnitelmaa toteutetaan vuosina 2025–2026.

Toimeenpanosuunnitelmassa on huomioitu ohjelmaan vuonna 2025 lisärahoituksen yhteydessä tehdyt päivitykset sekä Orpon hallitusohjelman mukaiset kirjaukset ja painotukset.

Toimeenpanosuunnitelma on käsitelty rahaston seurantakomitean nopeutetussa kirjallisessa menettelyssä 26.–29.8.2025.

1.3 Rahaston ohjelman erityistavoitteet ja rahoitus

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa koskevan AMIF-asetuksen mukaisesti rahaston toimintapoliittisena tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttoasioiden hallinnan kansallista kapasiteettia sekä edistää yhteisen turvapaikkapolitiikan ja yhteisen maahanmuuttopolitiikan täytäntöönpanoa, lujittamista ja kehittämistä unionin säännösten mukaisesti ja noudattaen unionin ja jäsenvaltioiden kansainvälisiä, erinäisistä kansainvälisistä sopimuksista johtuvia velvoitteita.

Edellä mainitun toimintapoliittisen tavoitteen puitteissa rahastolla edistetään seuraavia erityistavoitteita:

1. vahvistetaan ja kehitetään Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän kaikkia näkökohtia, myös sen ulkoista ulottuvuutta (Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä);

2. vahvistetaan ja kehitetään jäsenvaltioihin suuntautuvaa laillista muuttoliikettä niiden taloudellisten ja sosiaalisten tarpeiden mukaisesti ja edistetään kolmansien maiden kansalaisten tehokasta kotouttamista ja sosiaalista osallistamista (Laillinen muuttoliike ja kotoutuminen);
3. osallistutaan laittoman muuttoliikkeen torjuntaan, tehostetaan tehokasta, turvallista ja ihmisarvoista palauttamista ja takaisinottoa sekä edistetään alkuvaiheessa tapahtuvaa uudelleenkotouttamista kolmansissa maissa (Laittoman muuttoliikkeen torjunta ja paluutoimet);
4. parannetaan jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta ja oikeudenmukaista vastuunjakoa erityisesti niitä jäsenvaltioita kohtaan, joihin muutto- ja turvapaikkahaasteet kohdistuvat voimakkaimmin, myös käytännön yhteistyön kautta (Jäsenvaltioiden välinen yhteisvastuu).

Suomen ohjelmaan on sisällytetty kaikki erityistavoitteet. Sisäministeriö avaa erityistavoitteiden 1–3 puitteissa hakuja, joiden kautta rahaston rahoitusta myönnetään avustuksina hankkeille ja toimintaan.

Erityistavoitteeseen 4 sisällytetään rahaston temaattisen välineen kautta Suomelle maksettavat, rahastoasetuksen 2021/1147 artiklan 19 mukaiset uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä koskevat määrärahat. Määrärahat kohdennetaan valtion budjetissa uudelleensijoittamismenettelyistä ja pakolaisten kuntaan sijoittamisesta vastaaville viranomaisille mm. uudelleensijoittamisen järjestelyihin, valmisteluihin, kuntaan sijoittamiseen ja toiminnan kehittämiseen liittyviin toimiin.

Lisäksi erityistavoitteeseen 4 sisällytetään rahaston temaattisen välineen kautta Suomelle maksettava, rahastoasetuksen 2021/1147 artiklan 20 mukaisia kansainvälistä suojelua hakevien tai kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden siirtoja varten tarkoitettu määräraha. Määräraha kohdennetaan valtion budjetissa vastaanottovaiheessa turvapaikkamenettelyistä ja vastaanottotoiminnasta vastaaville viranomaisille.

Edellä mainittuja temaattisen välineen kautta maksettavia, rahastoasetuksen 2021/1147 artiklojen 19 ja 20 mukaisia määrärahoja ei myönnetä avustuksina hanketoimintaan.

Ohjelman kaikissa toimissa huomioidaan yleisasetuksen (CPR) artiklan 9 mukaiset horisontaaliset periaatteet sekä AMIF-asetuksen artiklan 6 mukaiset periaatteet. Ohjelma ja toteutettavat toimet perustuvat yhteisiin eurooppalaisiin arvoihin sekä oikeusvaltioperiaatteen, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Myös sukupuolinäkökulma ja lasten oikeuksien toteutuminen integroidaan tuettaviin toimiin ja niitä edistetään kaikissa vaiheissa.

Kaikilla osa-alueilla panostetaan vahvemman tuen tarpeessa ja haavoittuvassa asemassa olevien kolmansien maiden kansalaisten aikaiseen tunnistamiseen, tavoittamiseen ja yksilökohtaisten tarpeiden huomioimiseen.

Rahastosta tuettavilla toimilla voidaan kattaa Ukrainasta sotaa pakenevien ja kotimaahansa palaavien tukemiseen liittyviä tarpeita.

Rahasto edistää osaltaan valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman toimeenpanoa kehittämällä eri toimijoiden kykyä tunnistaa ihmiskaupan ja muun hyväksikäytön uhreja.

Tarkoituksena on parantaa uhrien ohjautumista ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään.

Rahoituksella ei ylläpidetä lakisääteistä perustoimintaa, mutta sen avulla voidaan täydentää, tehostaa ja kehittää budjettirahoitteista toimintaa. Rahoituksella ei tueta puhtaasti tutkimustoimintaa, jota tyypillisesti tuetaan tutkimusapurahoin.

Yleisasetuksen (CPR) artiklan 8 mukaisesti ohjelma toimeenpannaan kumppanuuksissa ja monipuolisia verkostoja hyödyntäen, huomioiden kolmas ja neljäs sektori ja vahvistaen maahanmuuttajajärjestöjen roolia.

Ohjelman soveltamisala kattaa Manner-Suomen sekä Ahvenanmaan maakunnan, jota toimet koskevat soveltuvin osin. Ohjelman toimeenpanossa huomioidaan ruotsinkielisen tiedon ja koulutuksen tarpeet.

Rahaston rahoitus EU-tasolla on 9,9 miljardia euroa. Suomen ohjelman kautta avustuksina hankkeisiin ja toimintaan myönnettävä osuus on noin 98,5 miljoonaa euroa.

<i>Taulukko 1 ohjelman rahoituksen jakautuminen erityistavoitteille ilman teknistä apua, koko ohjelmakausi 2021–2027</i>	
Erityistavoite 1 Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä	54 981 626,18 €
Hankeavustukset	21 796 298,77 €
Operatiivinen tuki	8 700 120,80 €
Erityistoimet	24 485 206,61 €
Erityistavoite 2 Laillinen muuttoliike ja kotoutuminen	32 184 505,00 €
Hankeavustukset	29 300 852,27 €
Operatiivinen tuki	2 883 652,73 €
Erityistoimet	0 €
Erityistavoite 3 Laittoman muuttoliikkeen torjunta ja paluutoimet	11 411 786,75 €
Hankeavustukset	4 344 522,32 €
Operatiivinen tuki	6 032 264,43 €

Erityistoimet	1 035 000,00 €
Yhteensä	98 577 917,93

Lisärahoitusta ohjelmaan on mahdollisuus saada myös komission erityistoimihakujen kautta.

2. Ohjelman toimeenpanon eteneminen

Rahastosta on järjestetty vuosien 2022–2025 aikana kahdeksan hakua. Keväällä 2022 järjestetyssä rahaston ensimmäisessä haussa avattiin haettavaksi pääasiassa kiireellistä toimeenpanoa vaativia toimia sekä toimia, joilla haluttiin varmistaa eräiden aiemmin käynnistettyjen toimien keskeytyksetön jatkuvuus. Lisäksi avattiin haettavaksi toimia, joilla on erityistä valtakunnallista tai EU-tason painoarvoa. Sen jälkeen järjestetyissä hauissa on avattu haettavaksi toimia laajemmin voimassa olevien toimeenpanosuunnitelmien mukaisesti.

Ohjelman toimeenpano on käynnistynyt tehokkaasti. Kaikissa erityistavoitteissa on käynnistetty sekä hanketoimintaa että operatiivisen tuen käyttö.

Erityistavoitteessa 1 Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä on käynnistetty seuraavanlaisia toimenpiteitä (täytäntöönpanotoimi sulkeissa):

- parannetaan turvapaikkamenettelyn tehokkuutta ja varautuvuutta automatisoimalla UMA-järjestelmän päätöstoiminnallisuuksia sekä uudistamalla turvapaikkapuhutteluihin käytetty puhutteluvarausjärjestelmä (1A)
- vahvistetaan turvapaikkaprosessin laatua tuottamalla tulkkauksen koulutus- ja testausmateriaalia ja tulkkausten käsittelyjärjestelmä sekä rakentamalla viestintäkanava Maahanmuuttoviraston ja tulkkien välille (1A)
- selvitetään mahdollisuudet sujuvoittaa turvapaikkapuhuttelujen kirjaamista ja parantaa puhutteluiden laatua litterointijärjestelmän avulla (1A)
- mukautetaan kansallista turvapaikkajärjestelmää vastaamaan EU-lainsäädännön muutoksia (turvapaikka- ja maahanmuuttopaktiin liittyvät toimet) (1A)
- tuetaan turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmän kapasiteettia kehittämällä Maahanmuuttoviraston Helsingin, Oulun sekä Joutsenon vastaanottokeskusten tiloja, varustusta ja infrastruktuuria vastaamaan nykypäivän tarpeita ja tukemaan varautumisvalmiutta vastaamaan äkillisiin muutoksiin turvapaikkahakijoiden määrissä (1B)

- tuetaan turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmän kapasiteettia kehittämällä digitaalisia- ja ohjaamisen työkaluja ja helpottaen siten asiakkaiden pääsyä vastaanottopalveluiden piiriin sekä varmistuen yhtenäisen, ajantasaisen ja asiakkaan tarpeet huomioivan työn ohjauksen (1B)
- vahvistetaan haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tukipalveluita (1B)
 - tukemalla vastaanottotoiminnan piirissä olevien asiakkaiden mielenterveyttä, toimintakykyä ja sopeutumista sekä kouluttamalla aiheesta asiantuntijoita
 - kouluttamalla valtakunnallisesti pakolaisia työssään kohtaavia ammattilaisia tunnistamaan kidutuksen uhrit, huolehtimaan uhrin vammojen dokumentoinnista sekä varmistamaan uhrien ohjautuminen hoidon ja kuntoutuksen piiriin
 - vahvistamalla turvapaikanhakijoiden kanssa työskentelevien vastaanottokeskusten ammattilaisten keskusteluaputaitoja sekä tuottamalla laaja-alainen, laadukas ja aikaa kestävä koulutuskokonaisuus keskusteluaputaidoista vastaanottokeskusympäristöön
 - edistämällä kansainvälistä suojelua hakevien sukupuolittuneen väkivallan kokemusten ennaltaehkäisyä, kokemusten tunnistamista ja kokemusten käsittelyyn tarvittavaa tukea
 - kehittämällä ja toteuttamalla kohtaavaa toimintaa sekä koulutustoimintaa vastaanottokeskuksissa asiakkaina olevien lasten erityistarpeiden havaitsemiseksi ja lasten tukemiseksi
- vahvistetaan uudelleensijoittamisen edellytyksiä alue- ja paikallistasolla pilotoimalla yhteisölähtöisen kotoutumisen mallia (1B)
- parannetaan turvapaikkajärjestelmän toimintaan ja muuttoliikkeisiin liittyvää tilannekuvaa ja ennustettavuutta kehittämällä uusi työprosessi ennakoitimaatiedon tuottamiseen ja sisällyttämällä se osaksi maatietopalvelun ja Migrin päivittäistä työtä (1B)
- edistetään onnistunutta kuntaan muuttoa tehostamalla tilapäistä suojelua saaville kohdennettavaa asiakasviestintää, neuvontaa ja ohjausta sekä tarjoamalla heille tukea kotikunnan hakuun liittyvässä prosessissa (1B3)

Hanketoimintoja ovat käynnistäneet Maahanmuuttoviraston lisäksi Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr., Kuopion Setlementti Puijola ry, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos SPR, Pakolaisapu ry, Paimion kunta sekä Pelastakaa Lapset ry.

Seuraavissa toimeenpanosuunnitelman mukaisissa toimissa ei ole vielä käynnistetty hanketoimintaa:

- 1C1 Kiintiöpakolaisten valintamenettelyiden kehittäminen

Erityistavoitteessa 1 Maahanmuuttovirasto on aloittanut operatiivisen tuen käytön turvapaikkakäsittelyssä työskentelevien palkkakustannusten kattamiseksi.

Erityistavoitteessa 1 on vuoden 2025 puoliväliin mennessä sidottu erityistavoitteen rahoituksesta (yhteensä 54,9 miljoonaa euroa) noin 21,2 miljoonaa euroa.

Erityistavoitteessa 2 on käynnistetty seuraavanlaisia toimenpiteitä (täytäntöönpanotoimi sulkeissa):

- sujuvoitetaan laillista maahantuloa ja oleskelua unionissa sujuvoittamalla ja automatisoimalla oleskelulupaprosessia testattavien itsepalveluautomaattien avulla (2B)
 - sujuvoitetaan laillista maahantuloa ja oleskelua unionissa toteuttamalla tietojärjestelmämuutokset työ- ja opiskeluperusteisten oleskelulupien jälkivalvonnan automatisoinnille Maahanmuuttovirastossa ja luomalla prosessit automaation käyttöönnotolle (2B)
 - sujuvoitetaan laillisen maahanmuuton väylien tarjoamista ja saavutettavuutta sekä sitä koskevaa kansainvälistä yhteistyötä järjestelmällä kolmansissa maissa viestintätoimia, ryhmämentorointia ja markkinointikampanjoita (2C)
 - vahvistetaan kotoutumisen parissa toimivien tietopohjaa, verkostoja ja kumppanuuksia sekä edistetään dialogia ajankohtaisista kotoutumisen teemoista Integration-tapahtumissa (2D1)
 - Vahvistetaan kotoutumisen alkuvaiheen tukipalveluita ja kolmansien maiden kansalaisten kotoutumisen edellytyksiä kotoutumisen alkuvaiheessa (2D2)
 - tarjoamalla ihmiskaupan uhreille työelämätaitojen valmennusta (2D2)

- vahvistamalla kolmansista maista muuttaneiden naisten monilukutaitoa ja toimijuutta (2D2)
- kehittämällä kuntien palvelupolkuja, palveluita ja toimintoja sekä yhteistoimintaa kolmannen sektorin kanssa Pohjois-Savossa, Raumalla ja Turussa. (2D2)
- lisäämällä kuntien ymmärrystä yhteiskuntaorientaatiosta, vahvistamalla sen järjestämisvalmiuksia (Yhteiskuntaorientaation oppimateriaali ja verkkoalusta) sekä kouluttamalla yhteiskuntaorientaation kouluttajia (2D2)
- vahvistetaan kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamista, verkosto- ja alueellista yhteistyötä ja maahanmuuttajia koskevaa tietopohjaa (2D3)
 - kehittämällä kotoutumistyöhön soveltuvaa ehkäisevän talousohjauksen välineistöä ja vahvistamalla kotoutumisen parissa työskentelevien ammattilaisten ohjausosaamista raha-asioihin ja taloudenhallintaan liittyvissä kysymyksissä (2D2/2D3)
 - vahvistamalla kotoutumisen parissa työskentelevien tietopohjaa maahanmuuttaneiden terveydestä ja hyvinvoinnista, tuottamalla aiheesta seurantatietoa sekä luomalla puitteet säännölliselle tietotuotannolle (2D3)
 - vahvistamalla kotoutumisen parissa työskentelevien tietotaitoa tasa-arvosta ja seksuaalioikeuksista ja tarjoamalla työkaluja aiheen käsittelyyn sekä tarjoamalla kolmansien maiden kansalaisille tietoa tasa-arvosta ja seksuaalioikeuksista osana kotoutumisprosessia (2D3)
 - lisäämällä kotoutumisen parissa työskentelevien asiantuntijoiden tietoisuutta paikallisista ja alueellisista palveluista sekä parantamalla kotoutumispalveluiden verkostoyhteistyötä, palvelurakenteita ja koordinaatiota läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella 2D3
 - vahvistamalla ammattilaisten kyvykkyyttä kohdata Suomeen muuttaneita asiakkaita ja juurruttamalla organisaatioiden toimintaan kielitietoista ohjausta Helsingissä, Turussa, Porissa ja Salossa (2D3)
- kehitetään sosiaali- ja terveyspalveluita ja palvelukokonaisuuksia vahvistamalla perhepalveluiden laatua ja yhdenvertaisuutta (2D4)

- madalletaan maahanmuuttajanaisten työllisyyden esteitä ja vahvistetaan heidän toimintakykyään (2D5)
 - järjestämällä ryhmämuotoista toimintaa ja koulutusta Satakunnassa
 - tekemällä jalkautuvaa työtä, kartoittamalla kohderyhmän erityistarpeita ja tarjoamalla sille räätälöityä tukea sekä rakentamalla työelämäorientaatiota vahvistavan valmennuksen malli Tampereen kaupunkiseudulla
 - edistämällä kohderyhmän työllistymistä ja arjenhallintaa tukevien taitojen (matemaattiset-, it- ja kielitaidot) parantumista Turun seutukunnalla
 - kehittämällä menetelmiä ei-formaalin osaamisen tunnistamiseen, vahvistamalla naisten arjen- ja työelämätaitoja sekä tarjoamalla rinnalla kulkevan työvalmentajan tukea pääkaupunkiseudulla ja Tampereella.
- Vahvistetaan alaikäisenä yksin tulleiden hyvinvointia kehittämällä ja tarjoamalla kohderyhmän tueksi yksilöllisen tuen ja vertaistoiminnan menetelmiä sekä tarjoamalla ammattilaisille menetelmäkoulutusta (2D6).
- tuetaan maahanmuuttajaperheiden hyvinvointia ja kotoutumista (2D7)
 - kehittämällä kuntien ja kolmannen sektorin ennaltaehkäisevää perhetyötä, tukemalla matalan kynnyksen toimintaa ja tarjoamalla perheille kielikoulutusta
 - kehittämällä ratkaisuja pakolaistaustaisten perheiden tuen tarpeeseen perheiden erossa olon ja perheenyhdistämisen aikana
 - toteuttamalla kouluyhteisöissä yhteisöohjaajavetoista toimintaa
- tuetaan maahanmuuttajalasten ja -nuorten koulu- ja opintomenestystä (2D8)
 - tukemalla lasten ja nuorten toimintakykyä sekä kehittämällä tukitoimia pudokkuusriskissä olevien opiskelijoiden opintojen loppuun saattamiseksi
 - kehittämällä nivelvaiheen oppilaahohjausta, tukemalla koulun, oppilaan ja perheen välistä yhteistyötä sekä päivittämällä kouluhenkilöstön osaamista
 - luomalla peruskoulujen valmistavien luokkien yhteyteen kielitietoisia toimintamalleja sekä vahvistamalla kielitietoisien opetuksen käytänteitä perusopetuksessa

- Edistetään yhteiskunnan vastaanottavuutta (2D9)
 - kehittämällä nuorisotyön ammattilaisten kykyä tunnistaa ja puuttua rasismiin ja purkaa rasismia tuottavia rakenteita
 - tarjoamalla rasismia kokeneille tietoa, tukea, ohjausta ja työkaluja rasismikokemustensa purkamiseen sekä lisäämällä maahanmuuttaneita työssään kohtaavien yhdenvertaisuutta ja rasismia ehkäisevää työtettä
 - tukemalla erilaisia organisaatioita ja ammattilaisia muutosprosessiin rasismin vastaisen kehittämisotteen vahvistamisessa ja juurtumisessa organisaatioiden toimintatapoihin ja rakenteisiin
 - tarjoamalla kouluympäristössä lapsille ja aikuisille uutta tietoa ja tapoja rasismin vastaisten teemojen käsittelyyn sekä auttamalla peruskoululaisia muodostamaan laajan ymmärryksen rasismista, sen ilmenemismuodoista, omista ennakkoluuloista ja etuoikeuksista.

Kotoutumistoimien toteuttajajoukko on monipuolinen: hankkeiden toteuttajia ovat järjestötoimijat, kunnat, seurakunnat, säätiöt, koulutusorganisaatiot ja valtion viranomaiset.

Erityistavoitteessa 2 Maahanmuuttovirasto on aloittanut operatiivisen tuen käytön lupaprosessissa työskentelevien palkkakustannusten kattamiseksi.

Seuraavissa toimeenpanosuunnitelman mukaisissa toimissa ei ole vielä käynnistetty hanketoimintaa:

- Työperäistä maahanmuuttoa koskevien prosessien sujuvoittaminen

Erityistavoitteessa 2 on vuoden 2025 puoliväliin mennessä sidottu erityistavoitteen rahoituksesta (yhteensä 32,1 miljoonaa euroa) noin 17,8 miljoonaa euroa.

Erityistavoitteessa 3 on käynnistetty seuraavanlaisia toimenpiteitä (täytäntöönpanotoimi sulkeissa):

- lisätään tietoa ja tietoisuutta vapaaehtoisesta paluusta ja uudelleenkotoutumisen palveluista vapaaehtoisesti kotimaahansa palaaville tai paluutta pohtiville kolmansien maiden kansalaisille, perehdyttämällä diasporassa eläviä vapaaehtoisesta paluusta, ja

lisäämällä kolmansien maiden kansalaisia työssään kohtaavien tietoisuutta vapaaehtoisen paluun haasteista (3C).

- vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotoutumisen edistämiseksi luodaan ja ylläpidetään suhteita Somalian ja Irakin viranomaisiin ja muihin sidosryhmiin ja kerätään kohdemaissa tietoa paluun ja uudelleenkotoutumisen tukitoimista sekä yleistä tilannekuvaa paluuasioista (3C)
- yhteistyön vahvistamiseksi kolmansien maiden kanssa ja niiden valmiuksien lisäämiseksi takaisinoton sekä kestävän paluun mahdollistamiseksi lähetetään Somaliaan paluuyhdyshenkilö (3D)

Vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotoutumisen toimia ovat käynnistäneet Maahanmuuttovirasto Poliisi sekä Pakolaisapu.

Seuraavissa toimeenpanosuunnitelman mukaisissa täytäntöönpanotoimissa ei ole vielä käynnistetty hanketoimintaa:

- 3A Infrastruktuuria, menettelyjä ja palveluja koskevan unionin säännösten ja politiikan painopisteiden yhdenmukaisen soveltamisen varmistaminen;
- 3B Tuetaan palauttamisen hallintaa koskevaa yhdenmukaista ja koordinoitua lähestymistapaa

Erityistavoitteessa 3 Maahanmuuttovirasto ja Poliisi käyttävät operatiivista tukea paluuneuvonnan järjestämisestä, vastaanottokeskusten ohjaamisesta sekä maastapoistamistoiminnasta aiheutuvien henkilöstökulujen kattamiseksi.

Erityistavoitteessa 3 on vuoden 2025 puoliväliin mennessä sidottu erityistavoitteen rahoituksesta (yhteensä 11,4 miljoonaa euroa) noin 2,6 miljoonaa euroa.

Yhteensä rahaston rahoituksesta (98,5 miljoonaa euroa hankerahoituksena) on sidottu hankkeisiin ja operatiivisella tuella katettavaan toimintaan noin 41,8 miljoonaa euroa.

3. Ohjelman erityistavoitteiden mukaisesti toteutettavat toimet ja rahoituksen kohdentaminen vuosina 2025–2026

Tämä toimeenpanosuunnitelma koskee vuosia 2025 ja 2026. Rahastosta järjestetään kumpanakin vuonna kaksi hakua.

Erityistavoitteessa 1 jatketaan turvapaikkamenettelyn tehokkuuden vahvistamista sekä turvapaikkajärjestelmän kapasiteetin tukemista. Lisäksi kehitetään kiintiöpakolaisten valintamenettelyä.

Kevään 2025 haussa avattiin haettavaksi toimia, joilla mukautetaan kansallista turvapaikkajärjestelmää vastaamaan EU:n maahanmuuttopaktin myötä voimaan tulevia lainsäädännön muutoksia. Syksyn 2025 haussa jatkettiin samojen toimien rahoittamista erityistoimirahoituksella. Lisäksi avattiin haettavaksi operatiivinen tuki turvapaikkamenettelyn sujuvuuden varmistamiseksi ja käsittelyaikojen nopeuttamiseksi.

Kevään 2026 haussa avataan haettavaksi paktitoimien operatiivinen tuki, jolla katetaan Maahanmuuttoviraston kustannuksia liittyen nopeutettuun turvapaikkamenettelyyn sekä turvapaikkahakemusten käsittelyyn rajamenettelyssä.

Syksyn 2026 haussa avataan haettavaksi rahastosta jäljellä olevaa perusrahoitusta kaikissa täytäntöönpanotoimissa taulukon 2 mukaisesti.

Erityistoimi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpano avataan haettavaksi kaikissa hauissa käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.

Erityistavoitteessa 2 jatketaan laillisen maahanmuuton prosessien kehittämistä, varmistaen käsittelyn korkea laatu sekä väärinkäytösten ja turvallisuusuhkien tehokas torjunta. Laillisen muuttoliikkeen prosessien sujuvoittamista (2A) ja lupaprosessien kehittämistä (2B) koskevat toimet sekä lupakäsittelyn tehostamiseen tarkoitettu operatiivinen tuki avataan haettavaksi syksyn 2025 haussa. Lupaprosessien kehittämistä koskevat toimet (2B) avataan haettavaksi myös vuoden 2026 molemmissa hauissa. Täytäntöönpanotoimen 2C (Yhteistyön lujittaminen ja kumppanuus kolmansien maiden kanssa muuttoliikkeen hallitsemiseksi) jäljellä oleva rahoitus siirretään haettavaksi täytäntöönpanotoimessa 2B.

Kotoutumistoimien osalta keväällä 2025 avattiin haettavaksi kotoutumistoimijoiden tietopohjaa vahvistavan Integration-tapahtuman haku. Syksyn 2025 haussa priorisoitiin hallitusohjelman ja päivitetyn ohjelman mukaisesti yhteiskuntaorientaatiota osana alkuvaiheen kotoutumista, maahanmuuttajanaisten työllistymismahdollisuuksien vahvistamista sekä perheiden kotoutumisen tukemista. Osana perheiden kotoutumisen kokonaisuutta edistetään tasa-arvotoimia ml. perheväkivallan, kunniaan liittyvän väkivallan ja naisten sukuelinten silpomisen ehkäisy. Syksyn 2026 haussa jatketaan maahanmuuttajanaisten työllistymismahdollisuuksien vahvistamista.

Erityistavoitteessa 3 lähtökohtaisesti ja käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa avataan kussakin haussa haettavaksi kaikki toimet sekä syksystä 2025 lähtien myös operatiivinen tuki. Erityistavoitteessa 3 kussakin haussa sitomatta jäänyt rahoitus voidaan siirtää haettavaksi seuraavassa haussa. Erityistoimi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpano avataan haettavaksi syksyn 2025 hausta lähtien.

Taulukko 2: erityistavoitteessa 1 Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä hakuihin avattavat täytäntöönpanotoimet, toimet ja rahoitus

Kussakin haussa avoinna olevat toimet on merkitty rastilla (x). Toimeenpanosuunnitelmaa päivitetään vuosittain ja hakuihin avattavia toimia voidaan päivittää.

*) Erityistoimissa kussakin haussa sitomatta jäävä rahoitus siirtyy seuraavaan hakuun. Haettavaksi avattavan rahoituksen määrä täsmentyy hakuilmoituksessa.

Täytäntöönpanotoimet ja toimet	KEVÄT 2025	SYKSY 2025	KEVÄT 2026	SYKSY 2026
1A Unionin säännösten ja Euroopan yhteiseen turvapaikkajärjestelmään liittyvien painopisteiden yhdenmukaisen soveltamisen varmistaminen, josta haussa alla eriteltyt toimet:				1 200 000 €
1A1 Kansallisen turvapaikkajärjestelmän mukauttaminen vastaamaan EU-lainsäädännön muutoksia	x			x
1A2 Turvapaikkamenettelyn tehokkuuden ja varautuvuuden parantaminen				x
1A3 Oikeusturvan kannalta laadukkaat turvapaikkaprosessit				x
1B Jäsenvaltioiden turvapaikkajärjestelmien kapasiteetin tukeminen infrastruktuurin ja palvelujen osalta tarvittaessa, mukaan lukien alue- ja paikallistaso, josta haussa alla eriteltyt toimet:				1 052 406 €
1B1 Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmän kapasiteetin tukeminen				x
1B3 Onnistuneen kuntaan muuton edistäminen				
1B4 Haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tukipalvelut				x
1B5 Turvapaikkajärjestelmän toimintaan ja muuttoliikkeisiin liittyvän tilannekuvan ja ennustettavuuden parantaminen				x
1B7 Uudelleensijoittamisen edellytyksiä vahvistavat toimet alue- ja paikallistasolla				
1C Yhteistyön ja kumppanuuden lisääminen kolmansien maiden kanssa muuttoliikkeen hallitsemiseksi				500 000 €
1C1 Kiintiöpakolaisten valintamenettelyiden kehittäminen				x
Operatiivinen tuki		3 023 136 €	3 476 864 €	
Erityistoimi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpano*		24 485 206 €	x	x
Haun määrärahat yhteensä	5 850 000 €	27 508 342 €	3 476 864 €	2 752 406 €

Taulukko 3: erityistavoitteessa 2 Laillinen muuttoliike ja kotoutuminen hakuihin avattavat täytäntöönpanotoimet, toimet ja rahoitus.

Kussakin haussa avoinna olevat toimet on merkitty rastilla (x). Toimeenpanosuunnitelma päivitetään vuosittain ja hakuihin avattavia toimia voidaan päivittää.

*Täytäntöönpanotoimessa 2A syksyn 2025 haussa sitomatta jäävä rahoitus siirtyy seuraavissa hauissa toimeen 2B. Toimessa 2B sitomatta jäävä rahoitus voidaan avata uudelleen haettavaksi seuraavassa haussa. Haettavaksi avattavan rahoituksen määrä täsmentyy hakuilmoituksessa.

Ahvenanmaan maakunnalle voidaan myöntää rahoitusta alueen erityisaseman, lainsäädäntövallan, väestömäärän sekä muusta Suomesta poikkeavan kunta- ja viranomaisrakenteen vuoksi hankkeisiin, joihin sisältyy myös kotoutumistoimenpiteitä, jotka eivät ole avoinna käynnissä olevassa haussa. Jos Ahvenanmaalta tulee hakemus, joka sisältää toimenpiteitä, jotka eivät ole avoinna käynnissä olevassa haussa, hakemus käsitellään käytettävissä olevan rahoituksen perusteella.

Täytäntöönpanotoimet ja toimet	KEVÄT 2025	SYKSY 2025	KEVÄT 2026	SYKSY 2026
2A Laillisen muuttoliikkeen edistäminen ja sitä koskevan unionin säännösten soveltaminen* (lähtöä edeltävät toimenpiteet), josta haussa alla eritellyt toimet:		1 000 000 €		
2A1Työperäistä maahanmuuttoa koskevien prosessien sujuvoittaminen		x		
2B Toimenpiteet, joilla helpotetaan laillista maahantuloa ja oleskelua unionissa (laillisen oleskeluluvan saaminen)		2 000 000 €	2 000 000 €	3 160 118 €
2B1 Oleskelulupaprosessien tehostaminen ja kehittäminen		x	x	x
2C Yhteistyön lujittaminen ja kumppanuus kolmansien maiden kanssa muuttoliikkeen hallitsemiseksi (liikkuvuusjärjestelyt)				
2C1 Laillisen maahanmuuton väyliä koskeva kansainvälinen yhteistyö				
2D Kotoutumisen ja osallisuuden edistäminen, josta haussa alla eritellyt toimet:	250 000 €	4 000 000 €		1 000 000 €
2D1 Valtakunnallinen Integration -tapahtuma kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton toimijoille	x			

Taulukko 3: erityistavoitteessa 2 Laillinen muuttoliike ja kotoutuminen hakuihin avattavat täytäntöönpanotoimet, toimet ja rahoitus.

Kussakin haussa avoinna olevat toimet on merkitty rastilla (x). Toimeenpanosuunnitelma päivitetään vuosittain ja hakuihin avattavia toimia voidaan päivittää.

*Täytäntöönpanotoimessa 2A syksyn 2025 haussa sitomatta jäävä rahoitus siirtyy seuraavissa hauissa toimeen 2B. Toimessa 2B sitomatta jäävä rahoitus voidaan avata uudelleen haettavaksi seuraavassa haussa. Haettavaksi avattavan rahoituksen määrä täsmentyy hakuilmoituksessa.

Ahvenanmaan maakunnalle voidaan myöntää rahoitusta alueen erityisaseman, lainsäädäntövallan, väestömäärän sekä muusta Suomesta poikkeavan kunta- ja viranomaisrakenteen vuoksi hankkeisiin, joihin sisältyy myös kotoutumistoimenpiteitä, jotka eivät ole avoinna käynnissä olevassa haussa. Jos Ahvenanmaalta tulee hakemus, joka sisältää toimenpiteitä, jotka eivät ole avoinna käynnissä olevassa haussa, hakemus käsitellään käytettävissä olevan rahoituksen perusteella.

Täytäntöönpanotoimet ja toimet	KEVÄT 2025	SYKSY 2025	KEVÄT 2026	SYKSY 2026
2D2 Yhteiskuntaorientaatio alkuvaiheen kotoutumisessa		X		
2D3 Kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamisen ja verkosto- ja alueellisen yhteistyön kehittäminen sekä tietopohjan vahvistaminen				
2D4 Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja palvelukokonaisuuksien kehittäminen haavoittuvassa asemassa olevien kolmansien maiden kansalaisten tarpeisiin				
2D5 Maahanmuuttajanaisten työllisyyden esteiden madaltaminen ja toimintakyvyn vahvistaminen		X		x
2D6 Alaikäisenä yksin tulleiden hyvinvoinnin vahvistaminen				
2D7 Maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen		x		
2D8 Maahanmuuttajalasten ja nuorten koulu- ja opintomenestyksen tukeminen				
2D9 Kolmansien maiden kansalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen sekä yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen				

Taulukko 3: erityistavoitteessa 2 Laillinen muuttoliike ja kotoutuminen hakuihin avattavat täytäntöönpanotoimet, toimet ja rahoitus.

Kussakin haussa avoinna olevat toimet on merkitty rastilla (x). Toimeenpanosuunnitelma päivitetään vuosittain ja hakuihin avattavia toimia voidaan päivittää.

*Täytäntöönpanotoimessa 2A syksyn 2025 haussa sitomatta jäävä rahoitus siirtyy seuraavissa hauissa toimeen 2B. Toimessa 2B sitomatta jäävä rahoitus voidaan avata uudelleen haettavaksi seuraavassa haussa. Haettavaksi avattavan rahoituksen määrä täsmentyy hakuilmoituksessa.

Ahvenanmaan maakunnalle voidaan myöntää rahoitusta alueen erityisaseman, lainsäädäntövallan, väestömäärän sekä muusta Suomesta poikkeavan kunta- ja viranomaisrakenteen vuoksi hankkeisiin, joihin sisältyy myös kotoutumistoimenpiteitä, jotka eivät ole avoinna käynnissä olevassa haussa. Jos Ahvenanmaalta tulee hakemus, joka sisältää toimenpiteitä, jotka eivät ole avoinna käynnissä olevassa haussa, hakemus käsitellään käytettävissä olevan rahoituksen perusteella.

Täytäntöönpanotoimet ja toimet	KEVÄT 2025	SYKSY 2025	KEVÄT 2026	SYKSY 2026
Operatiivinen tuki		1 177 447 €		
Haun määrärahat yhteensä	250 000 €	8 177 447 €	2 000 000 €	4 202 096 €

Taulukko 4: erityistavoitteessa 3 Laittoman muuttoliikkeen torjunta ja paluutoimet hakuihin avattavat täytäntöönpanotoimet, toimet ja rahoitus.

Kussakin haussa avoinna olevat toimet on merkitty rastilla (x). Toimeenpanosuunnitelma päivitetään vuosittain ja hakuihin avattavia toimia voidaan päivittää. Kussakin haussa sitomatta jäävä rahoitus voidaan avata haettavaksi seuraavassa haussa. Haettavaksi avattavan rahoituksen määrä täsmentyy hakuilmoituksessa.

Täytäntöönpanotoimet ja toimet	KEVÄT 2025	SYKSY 2025	KEVÄT 2026	SYKSY 2026
Täytäntöönpanotoimi 3C Vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotoutumisen tukeminen, josta haussa alla eriteltyt toimet:	x	x	x	x
3C1 Avustettu vapaaehtoinen paluu ja uudelleenkotoutuminen	x	x	x	x
Täytäntöönpanotoimi 3B Tuetaan palauttamisen hallintaa koskevaa yhdenmukaistettua ja koordinoitua lähestymistapaa, josta haussa alla eriteltyt toimet:	x	x	x	x
3B1 Palauttamisen hallintaa koskevat toimet	x	x	x	x
Täytäntöönpanotoimi 3D Yhteistyön vahvistaminen kolmansien maiden kanssa, josta haussa alla eriteltyt toimet:	x	x	x	x
3D1 Takaisinottoa ja kestävästä paluusta koskeva yhteistyö	x	x	x	x
Täytäntöönpanotoimi 3A Infrastruktuuria, menettelyjä ja palveluja koskevan unionin säännösten ja politiikan painopisteiden yhdenmukaisen soveltamisen varmistaminen, josta haussa alla eriteltyt toimet;	x	x	x	x
3A1 Paluuta koskevan infrastruktuurin ja menettelyiden vahvistaminen	x	x	x	x
3A2 Säilöönottotoiminta ja vaihtoehtoiset turvaamistoimet	x	x	x	x
Hankerahoitus	3 871 985 €	3 130 213 €	x	x
Operatiivinen tuki	0,00	4 557 310 €	x	x

Erityistoimi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpano	0,00	1 035 000 €	x	x
Haun määrärahat yhteensä	3 871 985 €	8 722 523 €		

4. Erityistavoitteet, täytäntöönpanotoimet ja toimet

Erityistavoite 1 Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä

Täytäntöönpanotoimi 1A Unionin säännösten ja Euroopan yhteiseen turvapaikkajärjestelmään liittyvien painopisteiden yhdenmukaisen soveltamisen varmistaminen;

Toimi 1A1 Kansallisen turvapaikkajärjestelmän mukauttaminen vastaamaan EU-lainsäädännön muutoksia

Uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavat säädökset (pakti) tulivat voimaan 11.6.2024, ja niitä aletaan pääosin soveltaa kahden vuoden kuluttua tästä eli vuoden 2026 puolivälissä. Paktin myötä turvapaikkajärjestelmä uudistetaan kokonaisvaltaisesti, jotta menettelyt olisivat tehokkaita ja oikeudenmukaisia, suojelua myönnettäisiin yhdenmukaisilla kriteereillä ja vastuu turvapaikanhakijoista jakautuisi jäsenvaltioiden kesken oikeudenmukaisemmin. Sopimukseen sisältyy yhteensä kymmenen säädöstä. Säädökset aiheuttavat kehittämistarpeita ja resurssienlisäystarpeita turvapaikkajärjestelmän eri osa-alueilla. Paktin säädökset ovat suoraan sovellettavia asetuksia, vastaanottodirektiiviä lukuun ottamatta, joten kansallinen järjestelmä on mukautettava tähän.

Paktin toimeenpanoon liittyvät haasteet ja tarpeet perustuvat komission tarvearviointiin, kansalliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan (NIP) sekä osana paktin täytäntöönpanoa laadittuun kansalliseen turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintastrategiaan. Paktin täytäntöönpano sovitetaan yhteen hallituksen ohjelman tavoitteiden kanssa.

Päämääränä on mukauttaa kansallista turvapaikkajärjestelmää vastaamaan EU-lainsäädännön muutoksia.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- arvioidaan, kehitetään ja muutetaan kansallista järjestelmää vastaamaan EU-lainsäädännön, erityisesti muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen liittyviä muutoksia
- uudelleenjärjestellään järjestelmän toimintoja EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla

- tiedon käytettävyyttä turvapaikkaprosessissa parannetaan menettelyn eri vaiheissa, ja neuvonnan ja palveluiden saatavuutta ja laatua vahvistetaan
- sujuvoitetaan työprosesseja eri viranomaisissa
- kehitetään tietojärjestelmiä vastaamaan EU-lainsäädännön edellytyksiä
- parannetaan tiedon käytettävyyttä turvapaikkaprosessissa
- viranomaisille ja kolmannen sektorin toimijoille järjestetään kohdennettuja koulutus- ja tiedotustoimenpiteitä
- kehitetään viranomaisohjeistusta ja turvapaikanhakijoille suunnattua ohjeistusta infrastruktuuria ja organisaatioita vahvistetaan uusien menettelyjen osalta

Mahdolliset paktin toimeenpanoon liittyvät yhteisvastuutoimet (sisäiset siirrot tai vaihtoehtoiset toimenpiteet) kuuluvat rahaston erityistavoitteeseen 4.

Tulostavoitteet:

- viranomaisten prosessit, työnkulut ja tiedonvälitys toimivat sujuvasti
- prosesseihin liittyvä viranomaisohjeistus on ajantasaista
- käytössä on riittävää asiakasmateriaalia, ja hakijoita koskeva tiedon antaminen ja neuvonta toimivat velvoitteiden mukaisesti
- tietojärjestelmät tukevat paktin tehokasta toimeenpanoa
- viranomaisilla on paktin toimeenpanemisen edellyttämä osaaminen
- paktin toimeenpanoon liittyvä kapasiteetti on vahvistunut
- toimivaltaiset viranomaiset kykenevät noudattamaan asetettuja määräaikoja
- turvapaikkajärjestelmä vastaa EU-lainsäädännön (ml. paktin) mukaisia velvoitteita

Avustus	75 % Avustus voidaan korottaa 90 prosenttiin toimissa, joissa kehitetään ja toteutetaan säilöönnoton tehokkaita vaihtoehtoja.
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toimia yhteensovitetaan muista EU:n sisäasioiden rahastoista rahoitettavien toimien kanssa.

Sovellettavat indikaattorit	
Tuotosindikaattorit	
O.1.1 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen:	
O.1.1.1 oikeudellista apua saaneiden osallistujien määrä	
O.1.1.3 apua saaneiden haavoittuvassa asemassa olevien osallistujien määrä.	
O.1.2 Koulutustoimiin osallistujien määrä.	
O.1.3 Äskettäin avattujen unionin säännösten mukaisten paikkojen määrä vastaanottoinfrastruktuurissa, erikseen täsmentäen:	
O.1.3.1 ilman huoltajaa saapuville alaikäisille tarkoitettujen äskettäin avattujen paikkojen määrä.	
O.1.4 Korjattujen tai kunnostettujen, unionin säännösten mukaisten paikkojen määrä vastaanottoinfrastruktuurissa, erikseen täsmentäen:	
O.1.5 ilman huoltajaa saapuville alaikäisille tarkoitettujen korjattujen tai kunnostettujen paikkojen määrä.	
Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Syksy 2026
Hankkeen käynnistäminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus.

<i>Toimi 1A2 Turvapaikkamenettelyn tehokkuuden ja varautuvuuden parantaminen</i>
Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistustoimet vaikuttavat kansalliseen turvapaikkamenettelyyn. Turvapaikkamenettelydirektiivin mukainen ulkomaalaislain turvapaikkahakemusten käsittelyaikoja koskeva muutos tuli voimaan 2018. Pääsäännön mukaan tämän jälkeen vireille tulleet hakemukset tulee käsitellä kuudessa kuukaudessa niiden jättämisestä. Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että Suomen turvapaikanhakujärjestelmää tehostetaan ja sen laatua kehitetään. Hakemusten tavoitekäsittelyaika lyhennetään korkeintaan kuuteen kuukauteen.

Toimi 1A2 Turvapaikkamenettelyn tehokkuuden ja varautuvuuden parantaminen

Vuoden 2015 maahanmuuttotilanne osoitti tarpeet varautumiselle äkillisiin muutoksiin turvapaikanhakijoiden määrissä. Sen seurauksena aloitettiin kehitystyö suuriin asiakasmääriin varautumiseksi. Toimintaympäristön muutoksiin ja poikkeustilanteisiin, kuten laajamittaisen ja välineellistetyin maahantulon tilanteisiin tulee varautua. Ajanmukaisilla tietojärjestelmillä on keskeinen merkitys sille, että aikaa vieviä toimintoja kyetään automatisoimaan, jolloin turvapaikkahakemusten käsittelyä voidaan tehostaa ja kyetään varaamaan enemmän aikaa varsinaiselle asiakastyölle, kuten turvapaikkapuhutteluille. Sujuva digitaalinen asiointi edistää osaltaan myös menettelyn oikeusturvaa.

Turvapaikkaprosessissa on tunnistettu käsittelyn nopeuttamisen kannalta merkityksellisiä haasteita useissa prosessin osa-alueissa. Haasteet liittyvät erityisesti teknisiin valmiuksiin ja kyvykkyyksiin, virkamiesten ja sidosryhmien osaamiseen sekä kansallisen lainsäädännön asettamiin toimintamahdollisuuksiin. Myös oikeusjärjestelmän ruuhkautuminen pitkittää turvapaikkaprosessia. Kehittämistarpeita on tunnistettu esimerkiksi turvapaikkapuhutteluiden järjestämisen, puhutteluiden sujuvuuden, hakemusten käsittelyn ja sitä koskevan asioinnin sekä päätöksenteon teknisen sujuvoittamisen osalta.

Päämääränä on parantaa turvapaikkamenettelyn tehokkuutta ja varautuvuutta menettelyn eri vaiheissa. Tavoitteena on varmistaa turvapaikkahakemusten käsittely kuuden kuukauden määräajassa ja varmistaa menettelyn laatu ja oikeusturva.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- turvapaikkahakemusten käsittelyä nopeutetaan kehittämällä tietojärjestelmiä tukemaan teknisesti sujuvampaa päätöksentekoa ja päätösten laatua
- turvapaikkahakemuksiin liittyvien kuulemisten järjestelyprosessia tehostetaan, selkeytetään ja osa-automatisoidaan
- tiedonvaihtoa viranomaisten sekä hakijoiden, heidän avustajiensa ja edustajiensa välillä sujuvoitetaan
- turvapaikkamenettelyn toimintoja ja tapahtumien hallintaa tehostetaan
- hankitaan tehokkuuden lisäämiseksi tarvittavia työvälineitä, ohjelmistoja ja laitteistoja
- koulutetaan turvapaikkamenettelyyn osallistuvaa henkilöstöä

Toimi 1A2 Turvapaikkamenettelyn tehokkuuden ja varautuvuuden parantaminen	
- mukautetaan kansallisia sähköisiä tietojärjestelmiä vastaamaan tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koskevien EU-asetusten edellytyksiä Tulostavoitteet: - turvapaikkamenettely on tehostunut ja käsittelyajat ovat lyhentyneet - turvapaikkakäsittelyyn on luotu tehokkaampia työskentelytapoja - turvapaikkamenettelyyn osallistuvan henkilöstön osaaminen on lisääntynyt - asiointi sekä tietojen toimittaminen turvapaikkaprosessissa on sujuvampaa ja turvatumpaa, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien osalta - ajantasaisen tiedon saatavuutta turvapaikkaprosessin etenemisestä on parannettu - kehitetyt ratkaisut mahdollistavat varautumisen myös poikkeukselliseen laajamittaiseen maahantuloon ja välineellistetyin maahanmuuton tilanteisiin - kehitetyt ratkaisut optimoivat tapahtumiin tarvittavaa työtä ja resursseja	
Avustus	75%
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.1.2 Koulutustoimiin osallistujien määrä. Tulosindikaattorit R.1.5 Niiden osallistujien määrä, jotka katsovat, että koulutuksesta on hyötyä heidän työnsä. R.1.6 Niiden osallistujien määrä, jotka raportoivat kolmen kuukauden kuluttua koulutuksesta, että he käyttävät koulutuksessa hankkimiaan taitoja ja osaamista. Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Syysy 2026

Toimi 1A2 Turvapaikkamenettelyn tehokkuuden ja varautuvuuden parantaminen**Hankkeen käynnistäminen
viimeistään**

Tarkista hakuilmoitus.

Toimi 1A3 Oikeusturvan kannalta laadukkaat turvapaikkaprosessit

Turvapaikkapuhutteluiden laadulla on suuri merkitys turvapaikkaprosessin kestoon sekä yksittäisen hakijan kannalta, että kokonaisuutena. Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden toteutuminen tulee varmistaa sekä hakemus- että valitusvaiheessa.

Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistamiseen liittyen on todettu tarve parantaa turvapaikanhakijoille suunnattua yleistä oikeudellista neuvontaa, arvioida turvapaikkamenettelyjen laatua ja lapsen edun toteutumista sekä varmistaa turvapaikanhakijoita avustavien lakimiesten pätevyys ja huolellisuus. Tätä edistävät lainsäädännön muutokset tuleekin huomioida oikeudellisen neuvonnan ja oikeusapupalveluiden kehittämisessä ja tarjonnassa. Oikeudellisen neuvonnan korkea taso tukee myös turvapaikkamenettelyn tehokkuutta.

Myös tulkkauksen laadukkuus on keskeisesti vaikuttava tekijä asiakkaiden oikeusturvan kannalta. Tulkkien vaihteleva taso hidastaa paikoin merkittävästi kuulemistilaisuuden kulkua ja saattaa pahimmassa tapauksessa vaarantaa asiakkaan oikeusturvan toteutumista.

Vastaanottopalveluihin liittyvää hakijoiden oikeudellista neuvontaa ja avustamista on viime aikoina kehitetty niin viranomaisten kuin kolmannen sektorinkin tukemana. Myös tulkkauksen laatuun ja turvapaikanhakijoiden oikeudelliseen neuvontaan sekä avustamiseen liittyviä toimia on toteutettu AMIF-rahoituksella ohjelmakaudella 2014–2020. Toimien vahvistaminen ja ylläpitäminen on tärkeää tulevaisuudessakin niin turvapaikanhakijoiden oikeusturvan varmistamiseksi kuin laajamittaiseen maahantuloon varautumiseksi.

Päämääränä on varmistaa turvapaikanhakijoiden oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden toteutuminen vahvistamalla oikeudellisen neuvonnan, oikeusapupalveluiden ja tulkkauksen tehokkuutta, saatavuutta ja laatua.

Toimi 1A3 Oikeusturvan kannalta laadukkaat turvapaikkaprosessit

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- edistetään turvapaikkapuhutteluiden sujuvuutta viestinnällisin keinoin
- kehitetään tulkkauksen saatavuutta ja laatua
- hyödynnetään koneellisen tulkkauksen ja kääntämisen palveluita
- vahvistetaan maksuttoman oikeudellisen neuvonnan ja asetusten edellyttämien oikeusapupalveluiden saatavuutta ja laatua, ml. sähköisten välineiden käyttöönottoa
- hankitaan palveluiden sujuvoittamisen kannalta tarvittavat aineistot, ohjelmistot ja laitteistot
- hyödynnetään tarvittaessa erilaisten palveluiden asiantuntijoita
- koulutetaan turvapaikkaprosessin toimijoita ohjelmistojen käyttöön

Tulostavoitteet:

- turvapaikkapuhuttelut ovat tulkkauksen, oikeudellisen neuvonnan ja oikeusapupalveluiden osalta laadukkaampia, sujuvampia ja tehokkaampia
- erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille ja ryhmille kyetään paremmin varmistamaan sujuva ja turvallinen turvapaikkaprosessi myös kuulemisissa
- turvapaikkatutkintaviranomaiset ja turvapaikkaprosessi ovat palveluiden laadun osalta paremmin varautuneet poikkeukselliseen laajamittaiseen maahantuloon
- turvapaikkapuhuttelun laadun kehittämisellä on myötävaikutettu puhuttelun lyhyempään keston

Avustus	75%
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset ja muut turvapaikkaprosessiin osallistuvat tahot ml. oikeudellista neuvontaa ja oikeusapupalveluita tarjoavat tahot.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	

Toimi 1A3 Oikeusturvan kannalta laadukkaat turvapaikkaprosessit**Sovellettavat indikaattorit**

Tuotosindikaattorit

O.1.1 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen:

O.1.1.1 oikeudellista apua saaneiden osallistujien määrä

O.1.1.3 apua saaneiden haavoittuvassa asemassa olevien osallistujien määrä

O.1.2 Koulutustoimiin osallistujien määrä.

Tulosindikaattorit

R.1.5 Niiden osallistujien määrä, jotka katsovat, että koulutuksesta on hyötyä heidän työnsä.

R.1.6 Niiden osallistujien määrä, jotka raportoivat kolmen kuukauden kuluttua koulutuksesta, että he käyttävät koulutuksessa hankkimiaan taitoja ja osaamista.

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika

Syksy 2026

**Hankkeen käynnistäminen
viimeistään****Täytäntöönpanotoimi 1B Jäsenvaltioiden turvapaikkajärjestelmien kapasiteetin tukeminen infrastruktuurin ja palvelujen osalta tarvittaessa, mukaan lukien alue- ja paikallistaso****Toimi 1B1 Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmän kapasiteetin tukeminen**

Vastaanottojärjestelmässä on tarve varautua mahdollisissa poikkeustilanteissa tapahtuviin äkillisiin muutoksiin turvapaikanhakijoiden määrässä. Vastaanotto toiminnan ja laajemmin turvapaikkaprosessin valmiuden ylläpitäminen ja taloudellisuuden varmistaminen edellyttävät raportointi- ja käsittelyjärjestelmien kehittämistä sekä liityntöjä eri järjestelmien välillä.

Suomessa käytetään muuta Eurooppaa laajemmin erilaisia tietojärjestelmiä käytännön vastaanottotyössä sekä työn ohjaamisessa ja valvonnassa. Tietojärjestelmiä käytetään erityisesti asiakas- ja potilastietojen kirjaamiseen, jolloin ne ovat myös osa asiakkaan ja työntekijän oikeussuojaa. Tietoturva ja tietosuojan huomioiminen on erittäin tärkeää. Ajanmukaisilla tietojärjestelmillä monet aikaa vievät toiminnot kyetään automatisoimaan.

Vastaanotto- ja säilöönottokeskusten kiinteistöt ovat monissa tapauksissa ikääntyneitä ja osin käyttöikänsä päässä. Niissä on kyetty heikosti huomioimaan erityistarpeita, kuten liikuntaesteisyys. Erityisen haastavia ovat suurimmissa kaupungeissa olevat kiinteistöt, joiden ylläpito on järjestelmän valmiuden ja varautumisen kannalta tärkeää. Infrastruktuurin, viestiliikenneyhteyksien ja muiden aineellisten sekä toiminnallisten valmiuksien parantaminen olisi varautumisen kannalta tarpeellista.

Päämääränä on parantaa vastaanotto-olosuhteita järjestelmän tehokkuuden, varautuvuuden ja mukautuvuuden varmistamiseksi sekä tukea vastaanottojärjestelmän kapasiteettia palveluiden ja infrastruktuurin osalta. Päämääränä on, että infrastruktuuri vastaa paremmin nykypäivän tarpeita.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- varmistetaan kiinteistöjen tietoliikenneyhteyksien tietoturvallisuus
- ajanmukaistetaan säilöönottoyksiköiden olosuhteita
- automatisoidaan asiankäsittelyjärjestelmien manuaalisia toiminnallisuuksia
- tietojärjestelmät -ja yhteydet suunnitellaan skaalautumaan myös mahdollisiin maahantulon poikkeustilanteisiin
- kehitetään vastaanottojärjestelmän työskentelytapoja ja -välineitä, kuten työssä käytettäviä asiakirjoja ja muita materiaaleja
- koulutetaan henkilöstöä toteutettujen muutosten osalta
- huomioidaan mahdolliset vastaanottoon ja säilöönottokapasiteettiin liittyvät uudistustarpeet, jotka johtuvat EU:n komission säädösehdotuksista
- kehitetään säilöönoton vaihtoehtoja

Tulostavoitteet:

- vastaanottokeskusten infrastruktuuria on kehitetty toimivammaksi, tehokkaammaksi ja palvelutarpeita paremmin vastaavaksi

- vastaanottojärjestelmässä käytettävät järjestelmät ja tietoliikenne yhteydet ovat ajanmukaisia ja tietoturvallisia - vastaanottojärjestelmän työskentelytavat ja -välineet ovat kehittyneet - vastaanottojärjestelmän henkilöstön osaamista on lisätty - vastaanottojärjestelmä on entistä varautuneempi hakijamäärien suhteen poikkeuksellisiin tilanteisiin - vastaanottopalveluissa huomioidaan entistä paremmin erilaiset hakijaryhmät ja heidän tarpeensa	
Avustus	75%
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	N/A
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.1.1 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen: O.1.1.1 oikeudellista apua saaneiden osallistujien määrä O.1.1.3 apua saaneiden haavoittuvassa asemassa olevien osallistujien määrä O.1.2 Koulutustoimiin osallistujien määrä. O.1.3 Äskettäin avattujen unionin säännösten mukaisten paikkojen määrä vastaanottoinfrastruktuurissa, erikseen täsmentäen: O.1.3.1 ilman huoltajaa saapuville alaikäisille tarkoitettujen äskettäin avattujen paikkojen määrä. O.1.4 Korjattujen tai kunnostettujen, unionin säännösten mukaisten paikkojen määrä vastaanottoinfrastruktuurissa, erikseen täsmentäen: O.1.4.1 ilman huoltajaa saapuville alaikäisille tarkoitettujen korjattujen tai kunnostettujen paikkojen määrä. Tulostulosindikaattorit R.1.5 Niiden osallistujien määrä, jotka katsovat, että koulutuksesta on hyötyä heidän työlleen. R.1.6 Niiden osallistujien määrä, jotka raportoivat kolmen kuukauden kuluttua koulutuksesta, että he käyttävät koulutuksessa hankkimiaan taitoja ja osaamista. R.1.7 Niiden henkilöiden määrä, joihin on sovellettu säilöönnoton vaihtoehtoja, erikseen täsmentäen;	

R.1.7.1 niiden ilman huoltajaa saapuneiden alaikäisten määrä, joihin on sovellettu säilöönnoton vaihtoehtoja; R.1.7.2 niiden perheiden määrä, joihin on sovellettu säilöönnoton vaihtoehtoja. Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Syksy 2026
Hankkeen käynnistäminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus

Toimi 1B3 Onnistuneen kuntaan muuton edistäminen

Vastaanottokeskuksesta kuntaan muutto eli siirtymävaihe vastaanottokeskuksesta kunnan asukkaaksi voi olla oleskeluluvan saaneelle haastavaa. Palvelujärjestelmä on kunnassa ja hyvinvointialueella erilainen kuin vastaanottojärjestelmässä ja suomalainen sosiaaliturvajärjestelmä on monimutkaisempi. Kuntaan muuttajalla voi olla haasteita ymmärtää esimerkiksi, miten hänen toimeentulonsa ja asumisensa kunnassa järjestyy.

Tilapäistä suojelua saavalla on oikeus hakea kotikuntaa, kun hänellä on voimassa oleva vähintään vuoden pituinen oleskelulupa ja hän on oleskellut Suomessa vähintään vuoden. Kotikunnan hakeminen on vapaaehtoista. Tilapäistä suojelua saava voi myös päättää jäädä vastaanottopalveluiden piiriin koko tilapäisen suojelun keston ajaksi. Vastaanottokeskuksissa on tällä hetkellä noin 17 000 tilapäistä suojelua saavaa, joilla olisi oikeus hakea kotikuntaa. Tilapäistä suojelua saavat ovat hakeneet kotikuntaa hyvin maltillisesti (noin 1500–2000 hakemusta kuukaudessa). Tilapäistä suojelua tullaan jatkamaan ainakin kevääseen 2025 asti ja tilapäisen suojelun hakijoita saapuu Suomeen edelleen.

Vastaanottokeskukset ohjaavat asiakkaita kotikunnan hakemiseen ja kuntaan siirtymiseen liittyen, mutta eivät välttämättä tavoita riittävästi kaikkia asiakkaita. Erityisesti yksityismajoituksessa asuvat asiakkaat eivät hakeudu vastaanottokeskuksen tarjoaman ohjauksen piiriin. Vastaanottokeskuksilla on enenevässä määrin muitakin tehtäviä, joten resursseja ei aina riitä kaikille asiakkaille.

Toimi 1B3 Onnistuneen kuntaan muuton edistäminen

Siirtymävaiheessa on tärkeää varmistaa sekä vastaanottokeskuksen, kunnan ja hyvinvointialueen välisen, että moniammatillisen yhteistyön toimivuus, jotta vastaanottokeskuksesta kuntaan siirtyminen olisi hallittua.

Päämääränä on edistää ja tukea vastaanottojärjestelmässä olevien, tilapäistä suojelua saavien kotikunnan hakemista sekä nopeuttaa ja tukea tilapäistä tai kansainvälistä suojelua saavien kuntaan siirtymistä.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa:

- kehitetään uusia keinoja tavoittaa paremmin yksityismajoituksessa olevat vastaanottokeskuksen asiakkaat ja tarjota heille ohjausta ja neuvontaa kuntaan siirtymiseen liittyen
- ohjataan ja neuvotaan vastaanottojärjestelmässä olevia kotikunnan hakemiseen ja kuntaan siirtymiseen liittyvissä käytännön kysymyksissä
- tuetaan tilapäistä suojelua saavia vastaanottokeskuksesta kuntaan muutettaessa esimerkiksi jalkautumalla tilapäistä suojelua saavien keskuuteen, tarjoamalla tietoa uudesta palvelujärjestelmästä sekä järjestämällä infotilaisuuksia, neuvontaa ja tukea esimerkiksi kotikunnan hakemiseen, asunnon etsimiseen ja erilaisiin palveluihin pääsemiseen liittyen
- kehitetään alueellista yhteistyötä esimerkiksi koordinoimalla ja järjestämällä asiakasinfoja eri tahojen kesken
- varmistetaan yhteydenpito ja yhteistyö vastaanottokeskusten, vastaanottavien kuntien, hyvinvointialueiden ja muiden toimijoiden välillä kuntaan muuttaneiden tukemiseksi

Hankkeet tulee suunnitella ja toteuttaa yhteistyössä Maahanmuuttoviraston, kuntien, ELY-keskusten sekä mahdollisuuksien mukaan hyvinvointialueiden ja vastaanottojärjestelmässä toimivien muiden tahojen kanssa.

Kohderyhmä: Tässä toimessa kohderyhmää ovat vastaanottojärjestelmässä olevat tilapäistä suojelua sekä kansainvälistä suojelua saavat henkilöt.

Tulostavoitteet:

Toimi 1B3 Onnistuneen kuntaan muuton edistäminen

- henkilöt, joilla on mahdollisuus siirtyä kuntiin, tavoitetaan tehokkaammin neuvonnan piiriin
- vastaanottojärjestelmän piirissä olevat ovat paremmin tietoisia mahdollisuudesta siirtyä kuntaan sekä kotikunnan hakemiseen liittyvistä sekoista
- yli vuoden vastaanottojärjestelmässä oleskelleiden, tilapäistä suojelua saavien kotikuntaa hakevien henkilöiden määrä on lisääntynyt
- kuntaan siirtyminen on tehokkaampaa ja sujuvampaa
- moniammatillinen yhteistyö ja tiedonkulku kuntaan muuton nivelvaiheessa on sujuvampaa

Avustus	75 % Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimissa, jotka on kohdennettu haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita, myös toimenpiteet, joilla varmistetaan alaikäisten, erityisesti ilman huoltajaa saapuvien alaikäisten, tehokas suojelu muun muassa sellaisten vaihtoehtoisten hoitojärjestelmien avulla, jotka eivät kuulu laitoshoidon piiriin.
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset sekä muut kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	N/A
Sovellettavat indikaattorit	

Toimi 1B3 Onnistuneen kuntaan muuton edistäminen

Tuotosindikaattorit

O.1.1 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen:

O.1.1.1 oikeudellista apua saaneiden osallistujien määrä

O.1.1.3 apua saaneiden haavoittuvassa asemassa olevien osallistujien määrä

O.1.2 Koulutustoimiin osallistujien määrä.

Tulosindikaattorit

R.1.5 Niiden osallistujien määrä, jotka katsovat, että koulutuksesta on hyötyä heidän työlleen.

R.1.6 Niiden osallistujien määrä, jotka raportoivat kolmen kuukauden kuluttua koulutuksesta, että he käyttävät koulutuksessa hankkimiaan taitoja ja osaamista.

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika

Ei suunniteltuja hakuja 2025-2026.

**Hankkeen käynnistäminen
viimeistään**

Toimi 1B4 Haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tukipalvelut

Ulkomaalaislaki, erityisesti menettelydirektiiviin perustuva 96 a §:ä, velvoittaa turvapaikkaprosessissa tunnistamaan haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt, ja tarjoamaan tai ohjaamaan henkilöt erityisen tuen piiriin. Turvapaikanhakijoille tarjotaan vastaanottolain (746/2011) mukaisia vastaanottopalveluita ja järjestetään muuta vastaanottoon kuuluvaa toimintaa. Vastaanottolaki velvoittaa tunnistamaan haavoittuvan aseman ja tarjoamaan tukea. Haavoittuvuuksien tunnistaminen ja tuen piiriin ohjaaminen edellyttää, että käytössä on tunnistamiseen ohjaavia työkaluja, ja että tunnistaminen ja tuen piiriin ohjaaminen on selkeästi sisällytetty olennaiseksi osaksi turvapaikkaprosessia.

Toimi 1B4 Haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tukipalvelut

Vastaanottojärjestelmä on pyrkinyt vastaamaan tarpeisiin kouluttamalla vastaanottokeskusten työntekijöitä, tarjoamalla työvälineitä ja kehittämällä toimintaa. Kehittämistarve on kuitenkin jatkuva, koska toiminta, toimintaympäristö ja sen mukaiset vaatimukset muuttuvat tilanteen muuttuessa. Myös työntekijöiden vaihtuvuus keskuksissa on suurta. Kyse on myös riittävien resurssien turvaamisesta: työntekijöillä tulisi olla mahdollisuus riittävään ajankäyttöön asiakkaiden mielenterveysasioiden huomioisessa.

Lapset ovat lähtökohtaisesti haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä turvapaikkaprosessissa ja ulkomaalaislain ja vastaanottolain mukaan turvapaikkamenettelyssä ja päätöksenteossa tulee erityisesti huomioida lapsen etu. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 7 luvussa säädetään ilman huoltajaa olevan lapsen edustamisesta. Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu, että ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden edustajajärjestelmä uudistetaan. Edustajan roolia lapsen edun valvojana selkiytetään.

Vastaanottojärjestelmän yhteydessä toimivan ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asiakasmäärä on kasvanut vuodesta 2015 moninkertaiseksi, mikä kuvaa viranomaisten osaamisen kasvua ilmiön tunnistamisessa. Hallitusohjelman mukaan ihmiskaupan torjuntaa tehostetaan ja tietojenvaihto viranomaisten välillä varmistetaan. Ihmiskauppaa ehkäistään poikkihallinnollisesti ja kokonaisvaltaisesti. Maahanmuuttoon liittyvää työperäistä hyväksikäyttöä torjutaan ja rikoksen uhrien tukipalvelut turvataan.

Päämääränä on vahvistaa haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikanhakija-asiakkaiden tunnistamista, huomioimista ja tukipalveluihin ohjaamista, huomioiden myös lapsen edun ja ihmiskaupan uhrien oikeuksien toteutuminen turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmää koskevissa kehittämistoimissa.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- koulutetaan vastaanottojärjestelmän henkilöstöä haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tunnistamiseen sekä heidän mahdollisten erityistarpeiden arvioimiseen liittyen
- kehitetään vastaanottokeskuksiin uusia tapoja olla yhteydessä asiakkaisiin, joilla on haavoittuvasta asemasta johtuvia erityistarpeita

Toimi 1B4 Haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tukipalvelut

- kehitetään haavoittuvassa asemassa olevien tukemiseen liittyviä työmenetelmiä vastaanottojärjestelmässä esimerkiksi mielenterveyspalveluiden, kriisi- ja perhetyön, sosiaalipalveluiden ja terveyspalveluiden auttamis- ja tukityön osalta
- vahvistetaan ilman huoltajaa saapuvien lasten edustajajärjestelmää ja kehitetään edustajarekisteriä ja sen toiminnallisuuksia
- täsmennetään edustajajärjestelmää ja edustajan tehtäviä, vahvistetaan edustajajärjestelmän lapsiystävällisyyttä ja laatua lapsen edun valvojana kotoutumisen edistämisessä
- vahvistetaan kykyä tunnistaa ihmiskaupan uhreja ja varmistetaan ihmiskaupan uhrien oikeuksien toteutuminen, uhrien ohjautuminen auttamisjärjestelmään ja vastaanottotoimien yhteydessä tarvittavien tukitoimien saatavuus

Tulostavoitteet:

- viranomaisten ja vastaanottokeskusten tiedot, osaaminen ja työskentelymenetelmät haavoittuvassa asemassa olevien tukemiseksi ovat parantuneet
- haavoittuvassa asemassa olevien erityistarpeet kyetään huomioimaan paremmin
- haavoittuvassa asemassa oleville on tarjolla kattavasti tukimuotoja
- ilman huoltajaa saapuvien lasten edustajajärjestelmä on selkeä, toimiva, laadukas ja entistä lapsiystävällisempi
- edustajajärjestelmää tukee toimiva edustajarekisteri
- ihmiskaupan uhrien uudelleen uhriksi joutumista on kyetty ehkäisemään

Avustus

75 %

Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimissa, jotka on kohdennettu haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita, myös toimenpiteet, joilla varmistetaan alaikäisten, erityisesti ilman huoltajaa saapuvien alaikäisten, tehokas suojelu muun muassa sellaisten

Toimi 1B4 Haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tukipalvelut	
	vaihtoehtoisten hoitojärjestelmien avulla, jotka eivät kuulu laitoshoidon piiriin.
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset sekä muut kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Ihmiskaupan uhreihin liittyvien toimien osalta toimia yhteensovitetaan erityisesti sisäisten turvallisuuden rahaston (ISF), rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen (BMVI) sekä Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.1.1 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen: O.1.1.1 oikeudellista tukea saaneiden osallistujien määrä O.1.1.3 apua saaneiden haavoittuvassa asemassa olevien osallistujien määrä. O.1.2 Koulutustoimiin osallistujien määrä. Tulosindikaattorit R.1.5 Niiden osallistujien määrä, jotka katsovat, että koulutuksesta on hyötyä heidän työnsä. R.1.6 Niiden osallistujien määrä, jotka raportoivat kolmen kuukauden kuluttua koulutuksesta, että he käyttävät koulutuksessa hankkimiaan taitoja ja osaamista. Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Syksy 2026.
Hankkeen käynnistäminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus.

Toimi 1B5 Turvapaikkajärjestelmän toimintaan ja muuttoliikkeisiin liittyvän tilannekuvan ja ennustettavuuden parantaminen

Humanitaariseen maahanmuuttoon liittyvät muuttoliikkeet vaihtelevat lukuisten muuttajien seurauksena. Hakijamäärien vaihtelu asettaa haasteita viranomaisten resurssien oikea-aikaiselle suuntaamiselle.

Humanitaariseen maahanmuuttoon liittyviä muuttoliikkeitä ennakoimalla kyetään tuottamaan päätöksentekijöille ennakoivaa tilannekuvaa toimintaympäristön muutoksista, mikä tukee tiedolla johtamista. Ennakoiva tilannekuva edesauttaa turvapaikkahakemuksia käsittelevien henkilöiden oikea-aikaista rekrytoimista, ja siten ehkäisee turvapaikkahakemusten käsittelyn ruuhkautumista ja siitä seuraavaa vastaanottokeskuksien resurssien tarpeen kasvua.

Ennakointimalleilla kyetään myös luomaan parempaa ymmärrystä prosesseihin kuluvaan työajasta, työajan jakautumisesta eri prosessien kesken sekä siitä miten hakemusmäärät kehittyvät ajan kuluessa huomioon ottaen käytössä olevat resurssit. Ennakoimalla voidaan optimoida prosessikulkua ja, näin ollen suunnata resurssien käyttöä tehokkaasti.

Päämääränä on parantaa turvapaikkajärjestelmän toimintaan ja muuttoliikkeisiin liittyvää tilannekuvaa humanitäärisen maahanmuuton ennustettavuuden lisäämiseksi.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- kehitetään tietojärjestelmiä ja tiedonkeruumenetelmiä
- edistetään viranomaisten välistä yhteistyötä ja maatiedon vaihtoa sekä kansallisesti että EU:n laajuisesti
- tehostetaan poikkihallinnollista viranomaisyhteistyötä maatietoa tuottavien ja sitä käyttävien tahojen kesken ajankohtaisen maatiedon käytettävyyden parantamiseksi
- tehostetaan lähtömaatiedon hyödyntämistä kehittämällä tiedollisten kokonaisuuksien hallintaa, päivittämistä ja teknisiä ratkaisuja
- hankitaan lupaprosessien ja sidosryhmäyhteistyön kannalta tarpeellista maatietoa ja kehitetään sen laatimista

Tulostavoitteet:

<i>Toimi 1B5 Turvapaikkajärjestelmän toimintaan ja muuttoliikkeisiin liittyvän tilannekuvan ja ennustettavuuden parantaminen</i>	
• käytössä on paremmat tiedonkeruumenetelmät • turvapaikkajärjestelmän toimintaan ja muuttoliikkeisiin liittyvää tilannekuvaa kyetään ennakoimaan aiempaa paremmin • viranomaisyhteistyöllä tuotetaan tehokkaammin ajankohtaista maatietoa • lähtömaatietoa pystytään hyödyntämään paremmin	
Avustus	75 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset ja muut kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	N/A
Sovellettavat indikaattorit Ei sovellettavia indikaattoreita. Toimissa tulee soveltaa tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Syksy 2026
Hankkeen käynnistäminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus.

<i>Toimi 1B6 Yhteisölähtöisen kotoutumisen mallintaminen ja pilotointi</i>
Uudelleensijoittaminen on saanut lisää painoarvoa osana kokonaisvaltaista lähestymistapaa muuttoliikkeeseen. Vuonna 2020 kaikkiaan 47 kuntaa vastaanotti kiintiöpakolaisia. Kuntien

Toimi 1B6 Yhteisölähtöisen kotoutumisen mallintaminen ja pilotointi

uudelleensijoittamistoiminnan jatkuvuuden turvaaminen edellyttää alue- ja paikallistason tuen uusia muotoja.

Yhteisölähtöisen kotoutumisen malli esiintyy Euroopan komission maahanmuutto- ja turvapaikka-asioden laajassa tiedonannossa ja YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n kiintiöpakolaisia koskevassa strategiassa. Sisäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön tilaama Yhteisölähtöisen kotoutumisen mahdollisuudet Suomessa -selvitys valmistui toukokuussa 2021. Selvityksessä arvioitiin, soveltuisiko yhteisölähtöisen kotoutumisen malli kiintiöpakolaisten vastaanottoon ja kotoutumistyöhön Suomessa.

Yhteisölähtöisellä kotoutumisella tarkoitetaan kotoutumisen edistämisen mallia, jossa muuton jälkeisessä alkuvaiheessa maahanmuuttaneen tukena on kunnallisten kotoutumispalveluiden ohella vapaaehtoisten tukihenkilöiden muodostama ryhmä. Tukiryhmän tehtävänä on auttaa esimerkiksi alkuvaiheen asettautumisessa, kielen oppimisessa, sosiaalisten verkostojen rakentamisessa ja koko kotoutumisprosessin etenemisessä.

Päämääränä on kehittää Suomeen soveltuva, kuntien ja paikallisyhteisöjen yhteistyöhön perustuva toimintamalli kiintiöpakolaisten alkuvaiheen kotoutumisen edistämiseksi sekä luoda rakenne kolmannen sektorin ja kuntien yhteistyölle ja malli vapaaehtoisten tukiryhmän toiminnalle ja koordinoinnille. Päämäärän edistämiseksi avataan haku yhteisölähtöisen kotoutumisen mallin pilotoimiseksi.

Avustusta voidaan myöntää pilottihankkeeseen, jossa esimerkiksi:

- kehitetään yhteisölähtöisen kotoutumisen tuen malli yhteistyössä valtion, kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa
- luodaan toiminnalle vapaaehtoistyön malli ja valitaan, koulutetaan ja tuetaan tukiryhmien vapaaehtoisia
- valitaan maahan tulleita kiintiöpakolaisia mukaan toimintaan yhteistyössä pilottiin osallistuvien vastaanottavien kuntien kanssa
- kehitetään ja ohjataan vapaaehtoisten muodostamien tukiryhmien toimintaa
- mallinnetaan kunnan ja kolmannen sektorin yhteistyötä kiintiöpakolaisten tukena
- seurataan ja arvioidaan pilotin vaikutuksia kiintiöpakolaisten kotoutumiselle
- seurataan ja arvioidaan pilotoinnin tuloksia

Toimi 1B6 Yhteisölähtöisen kotoutumisen mallintaminen ja pilotointi

- kartoitetaan mahdollisuudet toiminnan juurruttamiseksi

Tulostavoitteet:

- vapaaehtoistyöhön perustuvaa yhteisölähtöisen kotoutumisen mallia on testattu, mallinnettu ja pilotoitu käytännössä
- on luotu yhteisölähtöisen kotoutumisen toimintamalli ja suunnitelma mallin levittämiseksi

Avustus

75 %

Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimissa, jotka on kohdennettu haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita, myös toimenpiteet, joilla varmistetaan alaikäisten, erityisesti ilman huoltajaa saapuvien alaikäisten, tehokas suojelu muun muassa sellaisten vaihtoehtoisten hoitojärjestelmien avulla, jotka eivät kuulu laitoshoidon piiriin.

Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin paikallisten ja alueellisten viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen, myös pakolais- ja maahanmuuttojärjestöjen, toteuttamissa kotoutumistoimenpiteissä.

Mahdolliset avustuksensaajat

Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.

Menestyksellinen toteutus edellyttää pilottihanketta koordinoivalta taholta hyvää perehtyneisyyttä vapaaehtoistyön johtamiseen ja valtakunnalliseen koordinointiin.

<i>Toimi 1B6 Yhteisölähtöisen kotoutumisen mallintaminen ja pilotointi</i>	
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	N/A
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit Ei sovellettavia indikaattoreita.	
Hakuaika	Ei suunniteltuja hakuja 2025-2026.
Hankkeen käynnistäminen viimeistään	

<i>Toimi 1B7 Uudelleensijoittamisen edellytyksiä vahvistavat toimet alue- ja paikallistasolla</i>
Suomen pakolaiskiintiö on vaihdellut ohjelmakauden 2021–2027 aikana. Pakolaiskiintiötä nostettiin 1050 henkilöön vuonna 2021 ja se laskettiin 500 henkilöön vuonna 2024. Se nähdään tapana jakaa globaalisti vastuuta pakolaisista ja osana muuttoliikkeen kestävää hallintaa. Suomi painottaa haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden valintaa. Pakolaisten kuntaan sijoittamisen kehittämiseen liittyvät työ- ja elinkeinoministeriön tai Maahanmuuttoviraston vastuulla olevat kehittämistoimet, mukaan lukien kotoutumisen asiantuntijoille suunnattavat valintatyöskentelyyn liittyvät koulutukset ja kiintiöpakolaisia vastaanottaville alueille suunnattavat kiintiöpakolaisten lähtö- ja pakolaismaatietoon liittyvät koulutukset kustannetaan valtion talousarviosta. Sujuva uudelleensijoittaminen edellyttää kuitenkin riittävän vuosittaisen kuntapaikkojen määrän ja kotoutumisen asiantuntijoiden osaamisen lisäksi muuta alue- ja paikallistason osallisuutta, aktiivisuutta ja riittävää osaamista. Päämääränä on kehittää uudelleensijoittamisjärjestelmään liittyviä toimia erityisesti alue- ja paikallistasolla, edistää kuntien, kolmannen sektorin ja muiden alue- ja

Toimi 1B7 Uudelleensijoittamisen edellytyksiä vahvistavat toimet alue- ja paikallistasolla

paikallistason toimijoiden osallistumista kiintiöpakolaisten vastaanoton ja ensivaiheen kotoutumisen tukemiseksi sekä vahvistaa uudelleensijoittamistoimintaan liittyviä menetelmiä ja osaamista.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, kuten:

- alue- ja paikallistason yhteisten uudelleensijoittamiseen liittyvien toimintojen, kuten yhteisölähtöisen kotoutumisen ohjelmien kehittäminen, testaaminen ja hyödyntäminen
- kiintiöpakolaisten alkuvaiheen asettumista ja sosiaalisten verkostojen löytämistä tukevat toimet
- kiintiöpakolaisten parissa alue- ja paikallistasolla toimiville suunnatut, uudelleensijoittamisen edellytyksiä tukevat koulutukset ja perehdytykset

Tulostavoitteet:

- uudelleensijoittamisjärjestelmään edistämiseksi on tarjolla uudenlaisia alue- ja paikallistason toimintatapoja ja yhteistyön malleja
- alue- ja paikallistason uudelleensijoittamistoiminta paikallistasolla on sujuvampaa
- uudelleensijoittamistoimintaan liittyvää alue- ja paikallistason osallisuutta, aktiivisuutta ja osaamista on lisätty

Avustus

75 %

Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin paikallisten ja alueellisten viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen, myös pakolais- ja maahanmuuttojärjestöjen, toteuttamissa kotouttamistoimenpiteissä sekä toimenpiteissä, jotka on kohdennettu haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita, myös toimenpiteet, joilla varmistetaan alaikäisten, erityisesti ilman huoltajaa saapuvien

<i>Toimi 1B7 Uudelleensijoittamisen edellytyksiä vahvistavat toimet alue- ja paikallistasolla</i>	
	alaikäisten, tehokas suojelu muun muassa sellaisten vaihtoehtoisten hoitojärjestelmien avulla, jotka eivät kuulu laitoshoidon piiriin.
Mahdolliset avustuksensaajat	Alue- ja paikallistason toimijat, kuten ELY-keskukset, kunnat, hyvinvointialueet, kolmannen sektorin toimijat ja muut toiminnan kannalta relevantit toimijat.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	N/A
Sovellettavat indikaattorit Ei sovellettavia indikaattoreita.	
Hakuaika	Ei suunniteltuja hakuja 2025–2026.
Hankkeen käynnistäminen viimeistään	

Täytäntöönpanotoimi 1C Yhteistyön lisääminen kolmansien maiden kanssa muuttoliikkeen hallitsemiseksi, mukaan lukien toimet näiden valmiuksien lisäämiseksi kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien henkilöiden suojelemiseksi kansainvälisen yhteistyön viitekehyksessä

<i>Toimi 1C1 Kiintiöpakolaisten valintamenettelyiden kehittäminen</i>
Kiintiöpakolaisten valintamenettelyitä kehitetään, jotta ne vastaavat parhaalla mahdollisella tavalla uusiin tai muuttuviin tarpeisiin. Uudelleensijoittaminen edellyttää menettelyn tehokkuutta kaikilta prosessiin osallistuvilta toimijoilta niin käytännön järjestelyiden kuin prosessin kokonaisuuden osalta. Prosessissa on huomioitava niin pakolaisten kotoutumisen ja vastaanoton edellytykset kuin yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansalliseen turvallisuuteen liittyvät näkökohdat. Lisäksi on huolehdittava asiakirjojen varmistamisen edellytyksistä

Toimi 1C1 Kiintiöpakolaisten valintamenettelyiden kehittäminen

valintamatkoilla. Uudelleensijoittaminen edellyttää myös valmiutta kiintiöpakolaisten tehokkaaseen vastaanottoon ja nopeaan kuntiin siirtymiseen.

UNHCR:n lisäksi EUAA:n kasvava rooli uudelleensijoittamisessa tulee huomiotavaksi kansallisten menettelyiden kehittämisessä. Yhteistyö ja tiedonvaihto uudelleensijoittamisasioissa tiivistyvät jäsenvaltioiden välillä. Suomi osallistuu keskusteluun ja tiedonvaihtoon kansainvälisillä foorumeilla, ja tarpeen mukaan kehittämisessä hyödynnetään EUAA:n operatiivista tukea sekä yhteistyötä jäsenvaltioiden ja Pohjoismaiden kanssa.

Päämääränä on parantaa kiintiöpakolaisten valintamenettelyn tehokkuutta sekä siihen osallistuvien toimijoiden valmiuksia prosessin toimeenpanemiseksi.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- kehitetään yleistä valmiutta kiintiöpakolaisten tehokkaaseen vastaanottoon ja erityisesti nopeaan Suomeen siirtymiseen
- tehostetaan valintamenettelyjä yhteistyössä eri viranomaisten kanssa
- kehitetään pakolaisten kotoutumisen ja vastaanoton edellytysten arviointia kiintiövalintaprosessissa
- kehitetään kiintiövalintojen menettelyjä, kuten asiakirjojen varmistamisen edellytyksiä siten, että niissä huomioidaan aiempaa paremmin myös yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät seikat
- kehitetään yleistä valmiutta kiintiöpakolaisten tehokkaaseen vastaanottoon ja nopeaan kuntiin siirtymiseen
- edistetään vaihtoehtoisten valintamenettelyiden testaamista, kehittämistä ja käyttöönottoa
- osallistutaan aktiivisesti keskusteluun ja tiedonvaihtoon kansainvälisillä foorumeilla, esim. EUAA:n uudelleensijoittamisverkostossa ja pyritään hyödyntämään jäsenvaltioiden operationaalista yhteistyötä

Tulostavoitteet:

- kiintiöpakolaisten kotoutumisen ja vastaanoton edellytysten arviointi on entistä sujuvampaa
- yhteistyö turvallisuusviranomaisten kanssa on tehostunut
- asiakirjojen varmistamiseen liittyvät menettelyt ovat parantuneet

<i>Toimi 1C1 Kiintiöpakolaisten valintamenettelyiden kehittäminen</i>	
• uudelleensijoittamiseen liittyvä tiedonvaihtojäsenvaltioiden sekä kansainvälisten yhteistyötahojen kesken on tehokkaampaa	
Avustus	75 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	N/A.
Sovellettavat indikaattorit Ei sovellettavia indikaattoreita.	
Hakuaika	Syksy 2026.
Hankkeen käynnistäminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus

<i>Operatiivinen tuki</i>	
Operatiivista tukea käytetään julkisiin tehtäviin ja palvelujen tarjoamiseen Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän (ml. paktin) soveltamiseksi, tuottaen siten hyötyjä koko EU:n tasolla. Tuella katetaan Maahanmuuttoviraston henkilöstö- ja palvelujen, kuten välineistön, mukaan lukien ICT-järjestelmien huolto-, ylläpito ja korvaamisen sekä infrastruktuurin huolto- ja korjaamisen kustannuksia erityisesti turvapaikkamenettelyn sujuvuuden varmistamiseksi ja käsittelyaikojen nopeuttamiseksi. Maahanmuuttovirasto vastaa turvapaikkahakemusten käsittelystä Suomessa.	
Avustus	100 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Maahanmuuttovirasto.

Operatiivinen tuki	
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	N/A
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.1.1 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen: O.1.1.1 oikeudellista tukea saaneiden osallistujien määrä O.1.1.3 apua saaneiden haavoittuvassa asemassa olevien osallistujien määrä O.1.3 Äskettäin avattujen unionin säännösten mukaisten paikkojen määrä vastaanottoinfrastruktuurissa, erikseen täsmentäen O.1.3.1 ilman huoltajaa saapuville alaikäisille tarkoitettujen äskettäin avattujen paikkojen määrä. O.1.4 Korjattujen tai kunnostettujen, unionin säännösten mukaisten paikkojen määrä vastaanottoinfrastruktuurissa, erikseen täsmentäen O.1.4.1 ilman huoltajaa saapuville alaikäisille tarkoitettujen korjattujen tai kunnostettujen paikkojen määrä. Tulosindikaattorit R.1.5 Niiden osallistujien määrä, jotka katsovat, että koulutuksesta on hyötyä heidän työnsä. R.1.6 Niiden osallistujien määrä, jotka raportoivat kolmen kuukauden kuluttua koulutuksesta, että he käyttävät koulutuksessa hankkimiaan taitoja ja osaamista. R.1.7 Niiden henkilöiden määrä, joihin on sovellettu säilöönnoton vaihtoehtoja, erikseen täsmentäen R.1.7.1 niiden ilman huoltajaa saapuneiden alaikäisten määrä, joihin on sovellettu säilöönnoton vaihtoehtoja; R.1.7.2 niiden perheiden määrä, joihin on sovellettu säilöönnoton vaihtoehtoja.	
Hakuaika	Syksy 2025, kevät 2026.

Erityistoimi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpano

Suomi toteuttaa ns. pakti-erityistoimen, jonka puitteissa toteutetaan Suomen muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (paktin) mukaisia toimenpiteitä paktin rakenneosissa 2 (rajamenettelyn muuttaminen vastaamaan menettelyasetuksen vaatimuksia), 3 (vastaanottoon liittyvien tietojärjestelmien ja vastaanottotilojen kunnostaminen), 4 (oikeudenmukaisen, tehokkaan ja yhtenäisen turvapaikkamenettelyn varmistaminen huomioiden paktin edellytykset), 6 (uusien vastuusääntöjen toimivuuden varmistaminen), 9 (kansainvälistä suojelua hakevien ja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden uusia takeita ja perusoikeuksien valvontaa koskevat toimet) ja 10 (uudelleensijoittamisprosessin tukemista koskeva ICT-järjestelmä ja sen toiminnallisuudet).

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- arvioidaan, kehitetään ja muutetaan kansallista järjestelmää vastaamaan EU-lainsäädännön, erityisesti muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen liittyviä muutoksia
- uudelleenjärjestellään järjestelmän toimintoja EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla
- tiedon käytettävyyttä turvapaikkaprosessissa parannetaan menettelyn eri vaiheissa, ja neuvonnan ja palveluiden saatavuutta ja laatua vahvistetaan
- sujuvoitetaan työprosesseja eri viranomaisissa
- kehitetään tietojärjestelmiä vastaamaan EU-lainsäädännön edellytyksiä
- parannetaan tiedon käytettävyyttä turvapaikkaprosessissa
- viranomaisille ja kolmannen sektorin toimijoille järjestetään kohdennettuja koulutus- ja tiedotustoimenpiteitä
- kehitetään viranomaisohjeistusta ja turvapaikanhakijoille suunnattua ohjeistusta
- infrastruktuuria ja organisaatioita vahvistetaan uusien menettelyjen osalta

Tulostavoitteet:

- viranomaisten prosessit, työnkulut ja tiedonvälitys toimivat sujuvasti
- prosesseihin liittyvä viranomaisohjeistus on ajantasaista

Erityistoimi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpano

- käytössä on riittävää asiakasmateriaalia, ja hakijoita koskeva tiedon antaminen ja neuvonta toimivat velvoitteiden mukaisesti
- tietojärjestelmät tukevat paktin tehokasta toimeenpanoa
- viranomaisilla on paktin toimeenpanemisen edellyttämä osaaminen
- paktin toimeenpanoon liittyvä kapasiteetti on vahvistunut
- toimivaltaiset viranomaiset kykenevät noudattamaan asetettuja määräaikoja
- turvapaikkajärjestelmä vastaa EU-lainsäädännön (paktin) mukaisia velvoitteita.

Avustus	90 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Maahanmuuttovirasto, Oikeuspalveluvirasto.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline BMVI

Sovellettavat indikaattorit

Tuotosindikaattorit

O.1.1 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen:

O.1.1.1 oikeudellista tukea saaneiden osallistujien määrä

O.1.1.3 apua saaneiden haavoittuvassa asemassa olevien osallistujien määrä

O.1.3 Äskettäin avattujen unionin säännösten mukaisten paikkojen määrä

vastaanottoinfrastruktuurissa, erikseen täsmentäen

O.1.3.1 ilman huoltajaa saapuville alaikäisille tarkoitettujen äskettäin avattujen paikkojen määrä.

O.1.4 Korjattujen tai kunnostettujen, unionin säännösten mukaisten paikkojen määrä

vastaanottoinfrastruktuurissa, erikseen täsmentäen

O.1.4.1 ilman huoltajaa saapuville alaikäisille tarkoitettujen korjattujen tai kunnostettujen paikkojen määrä.

Tulosindikaattorit

R.1.5 Niiden osallistujien määrä, jotka katsovat, että koulutuksesta on hyötyä heidän työlleen.

Erityistoimi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpano

R.1.6 Niiden osallistujien määrä, jotka raportoivat kolmen kuukauden kuluttua koulutuksesta, että he käyttävät koulutuksessa hankkimiaan taitoja ja osaamista.

R.1.7 Niiden henkilöiden määrä, joihin on sovellettu säilöönnoton vaihtoehtoja, erikseen täsmentäen

R.1.7.1 niiden ilman huoltajaa saapuneiden alaikäisten määrä, joihin on sovellettu säilöönnoton vaihtoehtoja;

R.1.7.2 niiden perheiden määrä, joihin on sovellettu säilöönnoton vaihtoehtoja.

Hakuaika

Syksy 2025, kevät 2026, syksy 2026

Erityistavoite 2 Laillinen muuttoliike ja kotoutuminen**Täytäntöönpanotoimi 2A Laillisen muuttoliikkeen edistäminen ja sitä koskevan unionin säännösten soveltaminen*****Toimi 2A1 Työperäistä maahanmuuttoa koskevien prosessien sujuvoittaminen***

Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton toimenpiteet hallituskaudeksi 2023–2027 on koottu työ- ja elinkeinoministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön koordinoimaan Talent Boost -toimenpideohjelmaan. Tavoitteena on edistää Orpon hallitusohjelman painotusten mukaisesti työperäistä maahanmuuttoa, jolla on kasvava elinkeinopoliittinen merkitys Suomen elinvoiman ja kilpailukyvyn vahvistamiseen. Osaavan työvoiman saatavuus on eri selvityksissä tunnistettu yhdeksi suurimmista yritysten kasvun ja kansainvälistymisen haasteista. Työperusteisen maahanmuuton ohella, jotta kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden määrä Suomessa edelleen kasvaisi, lisätään kannusteita jäädä Suomeen töihin valmistumisen jälkeen. Suomi

kilpailee osaajista muun maailman kanssa. Tavoitteena on työmarkkinoiden tarpeisiin vastaavia kansainvälisiä osaajia houkutteleva ja heistä kiinni pitävä Suomi.

Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus ottaa käyttöön kohdemaamallin työperusteisen maahanmuuton kohdentamiseksi. Tavoitteena on suunnata rekrytointi maiden erityisiin osaajaryhmiin. Kohdemaat ovat Intia, Filippiinit, Brasilia ja Vietnam. Osaajien maahanmuuton valtakunnallisia edistämistoimia tullaan kohdentamaan erityisesti näihin neljään maahan. Lisäksi on luonnollisesti iso joukko toimenpiteitä, jotka soveltuvat osaajan lähtömaasta riippumatta.

Orpon hallitusohjelmassa keskeisiksi toimialoiksi kansainvälisen rekrytoinnin edistämisen osalta listataan korkeasti koulutetut henkilöt yleisesti, sosiaali- ja terveysala, vientiteollisuus ja kausityö. Näille aloille kohdistetaan erityistä vetovoimatyötä valituissa kohdemaissa.

Työvoimapula-aloista erityisesti sosiaali- ja terveysalan tehtävät työvoimatarve edellyttävät tyypillisesti tarkasti määriteltyä osaamista ja lisäksi riittävää kotimaisten kielten taitoa. Alan kansainvälisten rekrytointien lisäämiseksi on tarve lisätä paitsi Suomessa tarjottavaa pätevyitysmiskoulutusta, myös jo lähtömaassa annettavaa kieli- ja muuta koulutusta. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä on tärkeää tältä osin kehittää. Myös puolisoiden työmahdollisuuksien edistämisellä on pitkäjänteisiä vaikutuksia osaajien saatavuudessa, ja toimenpiteitä voidaan tehdä jo lähtömaissa.

Työvoiman saatavuuden edistämiseksi on tarpeen lisätä tietoisuutta Suomen tarjoamista uramahdollisuuksista. Kestävä rekrytointi lähtömaista edellyttää myös hyviä työoloja ja yhdenvertaisuutta. On tärkeää turvata suomalaisten työmarkkinoiden pelisäännöillä toimiminen ja huomioida mm. eettistä rekrytointia koskevat suositukset.

Tavoitteiden saavuttaminen vaatii pitkäjänteistä yhteistyötä, sähköisten järjestelmien kehittämistä, asiakasviestinnän, perehdytys- ja koulutusmateriaalien, toimintatapojen ja -prosessien uudistamista sekä kolmansista maista tehtävän rekrytoinnin ja pätevyitymis- ja laillistuspolkujen kehittämistä. Toimien toteuttaminen edellyttää hallittua ja koordinoitua lähestymistapaa sekä tiivistä yhteistyötä erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, sisäministeriön ja ulkoministeriön hallinnonalojen sekä alue- ja paikallistoimijoiden ja korkeakoulujen kesken.

Päämääränä on sujuvoittaa työperäistä maahanmuuttoa ja kansainvälistä rekrytointia koskevia prosesseja lähtömaissa tehtävin toimin ja kehittää Suomen ja kolmansien maiden välistä rekrytointiyhteistyötä

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- tuetaan osaajien maahanmuuttoa edistävien prosessien, kuten pätevyitysmispolun ja laillistusprosessien sujuvuutta ja lisätään työntekijöiden ja perheenjäsenten neuvontaa
- kehitetään lähtömaiden kanssa systemaattista yhteistyötä sujuvien ja eettisten kansainvälisten rekrytointien edistämiseksi liittyen erityisesti ammattitaidon testauksessa, tutkintojen tunnustamisessa sekä ammatti- ja kieliopetuksessa
- tarjotaan lähtömaissa työperäisille maahanmuuttajille (kieli)koulutusta ja osaajille pätevyitymispolkuja
- kehitetään työnantajien, työntekijöiden yrittäjien ja opiskelijoiden palvelupolkujen sujuvuutta
- myös puolisoiden Suomessa työllistymistä edistetään jo lähtömaissa

Tulostavoitteet:

- osaajien maahanmuuttoa koskevia prosesseja ja palvelupolkuja on sujuvoitettu
- lähtömaiden kanssa tehtävä yhteistyö ammattitaidon testauksessa, tutkintojen tunnustamisessa ja ammatti- ja kieliopetuksessa on vahvistunut
- toimien avulla on kyetty tarjoamaan kielikoulutusta ja pätevyitymispolkuja
- lähtömaissa on edistetty puolisoiden Suomessa työllistymistä

Avustus	75%
Mahdolliset avustuksensaajat	Viranomaiset, järjestöt, koulutusorganisaatiot, yksityisen sektorin toimijat.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toimia sovitetaan muulla EU-rahoituksella, kuten NDICI Global Europe -rahastosta tai ESR+ -rahoituksella tuettavan toiminnan kanssa.
Sovellettavat indikaattorit	
Tuotosindikaattorit	

O.2.1 Lähtöä edeltäviin toimenpiteisiin osallistuneiden henkilöiden määrä. O.2.4 Niiden tietopakettien ja -kampanjoiden määrä, joilla lisätään laillisten unioniin suuntautuvien muuttoliikekanavien tuntemusta. O.2.5 Niiden osallistujien määrä, jotka saavat tietoa tai apua perheen yhdistämisen hakemiseen. O.2.6 Liikkuvuusjärjestelyistä hyötyvien osallistujien määrä. Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Syksy 2025
Hankkeen käynnistyminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus.

Täytäntöönpanotoimi 2B Toimenpiteet, joilla helpotetaan laillista maahantuloa ja oleskelua unionissa

<i>Toimi 2B1 Oleskelulupaprosessien tehostaminen ja kehittäminen</i>
Poikkihallinnollinen Talent Boost -toimenpideohjelma kokoaa yhteen työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton toimet. Tavoitteena on varmistaa, että oleskelulupajärjestelmä on sujuva, samalla kun torjutaan tehokkaasti väärinkäytöksiä ja työvoiman hyväksikäyttöä. Orpon hallitusohjelmassa tavoitellaan työperusteisten oleskelulupien käsittelyn kuukauden enimmäisaikaa. Erityisasiantuntijoiden kohdalla tavoitellaan seitsemän vuorokauden käsittelyaikaa. Osaajien saatavuuden varmistamiseksi on oleellista, että myös perheenjäsenten lupaprosessit ovat tehokkaita ja hallittuja. Osaajien saatavuuden varmistamiseksi on oleellista, että myös perheenjäsenten lupaprosessit ovat tehokkaita ja sujuvia, samalla kun väärinkäytöksiä estetään tehokkaasti. Maahanmuuttohallinto on jakautunut useille hallinnonaloille, ja poikkihallinnollisuus asettaa haasteita niin kokonaisprosessin kehittämistyölle kuin sujuvan asiakaspolun ja yhdenmukaisen asiakasviestinnän rakentamiselle. Oleskelulupaprosessien tehostuminen ja korkean laadun varmistaminen vaatii hallinnonalojen ja muiden toimijoiden saumatonta ja pitkäjänteistä

kehittämistyötä, viestinnällisiä toimenpiteitä sekä perehdytys- ja koulutusmateriaalien uudistuksia, jotka huomioivat prosessin poikkihallinnollisen luonteen.

Suurinta osaa prosesseista hallinnoidaan Maahanmuuttoviraston omistamalla UMA-asiankäsittelyjärjestelmällä, jonka kehittäminen (ml. osa-automatisointi) on lupaprosessien tehostumisessa oleellinen tekijä. UMA-järjestelmä on myös yhtenä tiedolla johtamisen lähdejärjestelmänä tärkeä. Tietopohja ja tiedonkulku lupaprosessin osapuolten välillä ei ole aina riittävää eikä oikea-aikaista. Tiedolla johtaminen ja poikkihallinnollinen kehittäminen edellyttävät kaikkien osapuolten tietotarpeet yhdistävää, analysoitua tietoa ja sen tarkoituksenmukaista jakelua nykyaikaisia välineitä käyttäen.

Keskeinen osa lupaprosessien kehitystyötä on myös väärinkäytösten ehkäiseminen ja lupaprosessin eheyden varmistaminen. Oleskelulupahakemuksiin voi liittyä erilaisten välittäjien käyttöä lähtömaissa tai työ- ja opiskelutodistusten sekä muiden asiakirjojen väärentämistä. Työn tehostamiseksi ja lupaprosessin eheyden varmistamiseksi on tarpeen hyödyntää nykyistä enemmän jälkivalvontaa, biometriikkaa ja tekoälyä.

Päämääränä on tehostaa lupaprosesseja ja kehittää maahanmuuttohallinnon tiedolla johtamista sekä prosesseihin liittyvää osaamista.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- kootaan maahanmuuttohallinnon prosesseista syntyvää tietoa, selvitetään tietojen yhdistämisen lainsäädännöllisiä haasteita ja määritellään tiedon tarpeita
- tuotetaan maahanmuuttoprosessin raportteja ja visualisointeja ja edistetään näiden sujuvaa jakelua maahanmuuttohallinnon toimijoille
- kehitetään sujuvia asiakaspolkuja, asiakasviestintää ja asiakkuuksien hallintaa
- edistetään automaation käyttöönottoa ja kehitetään siihen liittyviä toimintatapoja
- sujuvoitetaan ulkomailla vireytettävien hakemusten vastaanottoa ja käsittelyä
- kehitetään asiakasohjeita, kuten Maahanmuuttoviraston verkkosivuja ja sosiaalisen median kanavia
- koulutetaan maahanmuuttohallinnon virkailijoita ml. edustustojen ja ulkoistettujen toimijoiden henkilökuntaa prosessin eri vaiheisiin ja kehitetään lupaprosesseja koskevaa viranomaisohjeistusta
- tehostetaan tiedonhankintaa lupahakijoista ja kehitetään jälkivalvontaa

Työ- ja koulutusperusteisten lupaprosessien sujuvoittamiseen tähtääviä, ensisijaisesti teknisiä ja viestinnällisiä toimenpiteitä rahoitettiin vuosien 2021–2024 välisenä aikana RRF-rahoituksella. AMIF-rahoitusta voidaan kohdentaa toimiin, joiden vaikutukset ovat laajempia tai jotka keskittyvät esimerkiksi perhesideperusteisiin lupaprosesseihin. AMIF –rahoituksella voidaan täydentää RRF-rahoitteisia toimenpiteitä siltä osin kuin RRF-rahoitetun toiminnan päätyttyä on tarpeen. AMIF-rahoituksella voidaan tukea mm. henkilöstön osaamisen kehittämistä, lupahakijoiden jälkivalvontaa, täysautomaation kehitystä ja muuta tietojärjestelmäkehitystä sekä viestinnän ja asiakasohjauksen kehittämistoimia.

Tulostavoitteet:

- ulkomailla jätettävien hakemusten vastaanoton ja käsittelyn laatu on parantunut
- perhesideperusteiset lupaprosessit ovat sujuvoituneet samalla kun on varmistettu päätösten korkea laatu ja tehokas väärinkäyttöksiin puuttuminen
- prosesseihin liittyvä osaaminen on vahvistunut ja viranomaisten osaaminen on ajantasaista ja ketterästi päivittyvää
- toimintatapoja on yhtenäistetty
- oleskelulupaprosesseja koskeva viestintä on selkeää
- oleskelulupien käsittelyaikaa on nopeutettu
- lisäselvityspyyntöjen suhteellinen määrä on pienentynyt
- lupaprosesseille on luotu perehdytysmalli
- jälkivalvontaa ja päätöksentekoa on automatisoitu, väärinkäytöksiä kyetään torjumaan paremmin ja lupamenettelyn eheyttä on parannettu.

Avustus	75 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toimia yhteensovitetaan valtion talousarviosta rahoitettavien toimien sekä EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) kautta tuettavien toimien kanssa.
Sovellettavat indikaattorit	
Ei sovellettavia indikaattoreita.	

Hakuaika	Syksy 2025
Hankkeen käynnistyminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus.

Täytäntöönpanotoimi 2C Yhteistyön lujittaminen ja kumppanuus kolmansien maiden kanssa muuttoliikkeen hallitsemiseksi

Toimi 2C1 Laillisen maahanmuuton väyliä koskeva kansainvälinen yhteistyö

Laillisten väylien kehittäminen on osa kokonaisvaltaista muuttoliikepolitiikkaa. Se voi tarkoittaa uusien väylien luomista tai mahdollisuutta edistää olemassa olevien, erityisesti työ- ja opiskeluperusteisten väylien saavutettavuutta. Myös kansainvälisen rekrytoinnin ja sitä seuraavan maahantuloprosessin eettisyyden tukeminen sekä laadukas ja ymmärrettävä tiedottaminen ovat tärkeä osa laillisten väylien kehittämistyötä. EU-tasolla keskeiseksi kehikseksi ovat muodostuneet osaamiskumppanuudet, ja Suomessa toimia keskitetään Orpon hallitusohjelman mukaisiin kumppanimaihin.

Päämääränä on sujuvoittaa laillisen maahanmuuton väylien tarjoamista ja saavutettavuutta sekä sitä koskevaa kansainvälistä yhteistyötä

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- selvitetään ja toimeenpannaan mahdollisuuksia hyödyntää liikkuvuuskumppanuuksia, pilottiprojekteja, osaamiskumppanuuksia ja muita välineitä erityisesti Orpon hallitusohjelmassa mainituissa kansainvälisen rekrytoinnin kumppanimaissa (Intia, Vietnam, Brasilia, Filippiinit)
- kehitetään rakenteita ja toimintatapoja kansainvälisten kumppanuuksien suunnitteluun ja toteutukseen
- tuotetaan tietopaketteja ja järjestetään kampanjoita, joilla lisätään Suomen, ml. Ahvenanmaan tunnettuutta osajien keskuudessa kolmansissa maissa sekä osaltaan ehkäistään ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä

- lisätään monipuolisesti tietoisuutta muuttoliikkeeseen liittyvistä säännöistä, mahdollisuuksista ja riskeistä Tulostavoitteet: - maahantuloväyliä on kehitetty osana kumppanuuksia kolmansien maiden kanssa - kumppanuuksiin on luotu rakenteita ja toimintatapoja työperäistä maahanmuuttoa ja kansainvälistä rekrytointia on sujuvoitettu eettisesti kestäväällä tavalla	
Avustus	75 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toimia sovitetaan muulla EU-rahoituksella, kuten NDICI Global Europe -rahastosta tuettavan toiminnan kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.2.1 Lähtöä edeltäviin toimenpiteisiin osallistuneiden henkilöiden määrä. O.2.4 Niiden tietopakettien ja -kampanjoiden määrä, joilla lisätään laillisten unioniin suuntautuvien muuttoliikekanavien tuntemusta. O.2.5 Niiden osallistujien määrä, jotka saavat tietoa tai apua perheen yhdistämisen hakemiseen. O.2.6 Liikkuvuusjärjestelyistä hyötyvien osallistujien määrä. Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Ei suunniteltuja hakuja 2025–2026.
Hankkeen käynnistyminen viimeistään	

Täytäntöönpanotoimi 2D Kotouttamistoimenpiteiden edistäminen ja kolmansien maiden kansalaisten osallisuuden tukeminen

Toimi 2D1 Valtakunnallinen Integration -tapahtuma kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton toimijoille

Kotoutumisen kentällä – niin hankkeissa kuin perustoiminnassakin - tehdään paljon tärkeää työtä ympäri Suomen. Kuten kotoutumisen kenttä ja kotoutumista koskevat teemat myös kotoutumisen parissa toimivien joukko on laaja ja monipuolinen. Toimijoilla on harvoin mahdollisuus kokoontua laajamittaisesti yhteen vaihtamaan ajatuksia ja kokemuksia ajankohtaisista teemoista.

Vuonna 2018 järjestettiin ensimmäinen valtakunnallinen kotoutumistoimia koskeva suur tapahtuma Integration 2018. Se osoittautui menestykseksi ja sai erinomaisen vastaanoton. Tapahtuma sai jatkoa Integration 2020-, Integration 2022- ja Integration 2024 -tapahtumista.

Palautteiden perusteella on muodostunut tarve järjestää kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton parissa toimiville suunnattu valtakunnallinen, vaikuttava ja osallistava tapahtuma, jonka tarkoituksena on vahvistaa kotoutumistyötä tekevien tietopohjaa ja monialaista yhteistyötä sekä tarjota mahdollisuus dialogiin. Tarkoituksena on tarjota tuoreinta tietoa kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton teemoista, nostetaan esiin ajankohtaisia tarpeita ja haasteita, lisätään vuorovaikutusta ja jaetaan hyviä käytäntöjä eri toimijoiden kesken. Tapahtuma tarjoaa mahdollisuuden laajaan verkostoitumiseen sekä uusien kontaktien luomiseen ja se vahvistaa kumppanuuksia. Tapahtuma on osa työ- ja elinkeinoministeriön koordinoimaa kotoutumisen kumppanuusohjelmaa. Tapahtuma sisältää asiantuntijoiden puheenvuoroja, työpajoja, dialogia, kotoutumista edistävän toiminnan esittelyä ja verkostoitumista.

Päämääränä on vahvistaa kotoutumisen parissa toimivien tietopohjaa, verkostoitumista, kumppanuuksia ja dialogia. Päämäärän edistämiseksi suunnitellaan ja toteutetaan edellisten tapahtumien jatkuvuutta varmistava Integration -tapahtuma.

Tulostavoitteet:

<i>Toimi 2D1 Valtakunnallinen Integration -tapahtuma kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton toimijoille</i>	
tapahtuman avulla on vahvistettu kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton tietopohjaa, kotoutumistoimijoiden osaamista ja toimijoiden mahdollisuutta laajaan dialogiin sekä verkostoitumiseen Tarkemmat tulostavoitteet määritellään hankesuunnitelmassa.	
Avustus	75 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Julkisen sektorin toimijat, kolmannen sektorin toimijat ja muut toiminnan kannalta relevantit toimijat. Tapahtuma tulee suunnitella ja toteuttaa yhteistyössä kotoutumistoimista vastaavan työ- ja elinkeinoministeriön, ELY-keskusten ja Kotoutumisen kumppanuusohjelman kanssa. Tapahtuman suunnitteluun ja toimeenpanoon tulee osallistaa valtakunnallisia, alueellisia ja paikallistason viranomaisia, järjestöjä, ml. maahanmuuttajajärjestöjä, koulutusorganisaatioita, yksityisen sektorin toimijoita ja muita teeman kannalta keskeisiä toimijoita.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Hankkeeseen ei voi käyttää rahoitusta muista EU-rahoituslähteistä.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit: O.2.2 Niiden paikallisten ja alueellisten viranomaisen määrä, joita on tuettu kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisessa. O.2.7 Sellaisten kotouttamishankkeiden määrä, joissa tuensaajia ovat paikallis- ja alueviranomaiset.	

Toimi 2D1 Valtakunnallinen Integration -tapahtuma kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton toimijoille

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika

Kevät 2025

Toimien toteuttamisen aikataulu

Tapahtuma tulee toteuttaa vuoden 2026 aikana.

Toimi 2D2 Yhteiskuntaorientaatio alkuvaiheen kotoutumisessa

Yhteiskuntaorientaation tarve on suuri kotoutumisen alkuvaiheessa. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan kotoutumispolitiikka perustuu kielen oppimiseen, työntekoon sekä suomalaiseen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen.

Yhteiskuntatiedon saatavuuden parantaminen pian maahanmuuton jälkeen edistää kielen oppimista, työllistymistä, yhteiskuntaan perehtymistä sekä sääntöjen noudattamista.

Vuoden 2025 alusta voimaan tullut uusi kotoutumislaki edellyttää Manner-Suomen kuntien tarjoavan kotoutuja-asiakkaille alkuvaiheen yhteiskuntaorientaation maahanmuuttajan omalla tai jollakin hänen hyvin osaamallaan kielellä. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on osa kunnan kotoutumishjelmaa eli kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuutta. Yhteiskuntaorientaation tarkoituksena on lisätä maahanmuuttajien tietoisuutta muun muassa suomalaisesta yhteiskunnasta sekä oikeuksista ja velvollisuuksista.

Työ- ja elinkeinoministeriö on julkaissut selvityksen monikielisen yhteiskuntaorientaation toteuttamisvaihtoehdoista ja kehittämistarpeista (2024)

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165397/TEM_2024_6.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Monikielisen yhteiskuntaorientaation toteutuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella TEM/2024/147.

Yhteiskuntaorientaation järjestämisellä Ahvenanmaan maakunnassa on lainsäädännöllisiä ja organisatorisia erityispiirteitä verrattuna muuhun Suomeen.

Toimi 2D2 Yhteiskuntaorientaatio alkuvaiheen kotoutumisessa

Alkuvaiheen kotoutumisen edistämiseksi on tarpeen edelleen kehittää tapoja järjestää yhteiskuntaorientaatio kustannustehokkaasti, tuloksellisesti ja saavutettavasti. Kehittäistyössä tulee huomioida alueellinen yhdenvertaisuus.

Yhteiskuntaorientaation järjestämis- tai kehittämisvastuu kuuluu viranomaisille, joten kehittämistyön tulisi kohdistua erityisesti näille toimijoille. Kehittäistyössä toivotaan osallistettavan myös muita, mm. kolmannen sektorin toimijoita.

Päämääränä on nopeuttaa ja edistää kolmansien maiden kansalaisten kotoutumisen käynnistymistä, huomioiden erityisen haavoittuvassa asemassa olevien tai erityisen tuen tarpeessa olevien tilanteet. Päämääränä on vahvistaa kolmansien maiden kansalaisten omaa vastuuta kotoutumisesta ja omatoimisuutta kotoutumisen alkuvaiheessa ja varmistaa kotoutumispolun viiveetön käynnistyminen.

AMIF-rahoituksella ei ylläpidetä lakisääteistä perustoimintaa, mutta sen avulla voidaan täydentää, tehostaa ja kehittää budjettirahoitteista toimintaa.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- organisoidaan ja juurrutetaan tapoja tuottaa kysynnän mukaista yhteiskuntaorientaatiota eri puolilla maata, esimerkiksi verkkopohjaisen ja läsnä tapahtuvan toiminnan hybriditoteutuksena sekä uudenaikaisena yhteistyönä
- vahvistetaan palvelutarjonnassa kuntien ja alueiden välistä yhteistyötä sekä etä- ja hybriditoteutusten käyttöä
- lisätään yhteiskuntaorientaatiota koskevaa osaamista ja tarjontaa alue- ja paikallistasolla
- osana edellä mainittuja kehittämistoimenpiteitä vahvistetaan kolmansien maiden kansalaisten yhteiskuntatietoutta

Tulostavoitteet:

- alkuvaiheen yhteiskuntaorientaation saatavuutta, tavoitettavuutta ja sisältöjä on vahvistettu eri puolilla Suomea
- kuntien välinen yhteistyö alkuvaiheen kotoutumisen edistämässä on vahvistunut ja selkeytynyt

Toimi 2D2 Yhteiskuntaorientaatio alkuvaiheen kotoutumisessa

- etäpalveluiden käyttöä on edistetty
- kolmansien maiden kansalaisten yhteiskuntatietoutta ja omien velvollisuuksien ja oikeuksien tuntemusta on vahvistettu

Avustus	75 % Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimenpiteissä, joissa toteuttajina ovat paikalliset ja alueelliset viranomaiset ja kansalaisjärjestöt, myös pakolais- ja maahanmuuttojärjestöt sekä toimissa, jotka kohdistuvat yksiselitteisesti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita.
Mahdolliset avustuksensaajat	Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toteuttavat toimet yhteensovitetaan valtion budjetista rahoitettavan toiminnan sekä Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) rahoitettavan toiminnan kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit: O.2.2 Niiden paikallisten ja alueellisten viranomaisen määrä, joita on tuettu kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisessa. O.2.3 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen: O.2.3.1 kielikurssille osallistuneiden henkilöiden määrä kansalaistaidon kurssille osallistuneiden henkilöiden määrä	

Toimi 2D2 Yhteiskuntaorientaatio alkuvaiheen kotoutumisessa

O.2.3.3 Osallistujan ammatilliseen kehitykseen liittyviä neuvoja ja ohjausta saaneiden osallistujien määrä

O.2.5 Niiden osallistujien määrä, jotka saavat tietoa tai apua perheen yhdistämisen hakemiseen.

O.2.7 Sellaisten kotouttamishankkeiden määrä, joissa tuensajia ovat paikallis- ja alueviranomaiset.

Tulosindikaattorit:

R.2.8 Niiden kielikursseille osallistuneiden henkilöiden määrä, joiden vastaanottavan maan kielessä saavuttama taitotaso on kielikurssin päättyessä parantunut kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen tai vastaavan kansallisen viitekehyksen mukaan vähintään yhdellä tasolla.

R.2.9 Niiden osallistujien määrä, jotka ilmoittivat pitävänsä toimea kotoutumisensa kannalta hyödyllisenä.

R.2.10 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat kolmannessa maassa hankkimansa pätevyyden tai ammattitaidon tunnustamista tai arviointia.

R.2.11 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat pitkään oleskelleen henkilön asemaa.

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika	Syksy 2025.
Toimien toteuttamisen aikataulu	Tarkista hakuilmoitus.

Toimi 2D3 Kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamisen ja verkosto- ja alueellisen yhteistyön kehittäminen sekä tietopohjan vahvistaminen

Maahanmuuttajien tehokkaan kotoutumisen kannalta keskeistä on onnistunut ohjaus tarpeellisiin palveluihin kuten osaamiskartoituksiin, työvoimapalveluihin, kuntoutukseen, Kelaan, sosiaali- ja

Toimi 2D3 Kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamisen ja verkosto- ja alueellisen yhteistyön kehittäminen sekä tietopohjan vahvistaminen

terveyspalveluihin, varhaiskasvatukseen, kouluun, opintoihin, järjestötoimintaan tai harrastuksiin. Ohjausosaamisella on keskeinen merkitys myös työllistymisen edellytysten vahvistamisessa. Esimerkiksi asiantuntijat TE-toimistoissa ja kuntien maahanmuuttajapalveluissa, opinto-ohjaajat ja opettajat oppilaitoksissa sekä palveluneuvojat Kelassa ja järjestöissä tekevät maahanmuuttajien ohjaustyötä. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti Suomi torjuu päättäväisesti rinnakkaisysteiskuntien syntymistä. Toimivilla paikallisilla palveluilla on tässä tutkitusti merkittävä tehtävä.

Vieraskielisten ja monitaustaisten asiakkaiden ohjaaminen edellyttää erityisiä työmenetelmiä ja tietotaitoa. Ohjauksen kehittämisessä on huomioitava haavoittuvimmassa asemassa olevien ja humanitäarisistä syistä muuttaneiden lisäksi myös työ- ja koulutusperusteiset sekä perhesyistä tulleet haavoittuvassa asemassa olevat maahanmuuttajat. Ohjausosaamisen vahvistamisessa tulisi hyödyntää alueellisia ja muita verkostoja nykyistä enemmän. TE-palvelu-uudistus, sote-uudistus ja kotoutumislain kokonaisuudistus ovat muuttaneet kotoutumisen palvelurakenteita. Tuloksellisen ohjauksen varmistamiseksi uudessa tilanteessa tulee kehittää yhdyspintatyötä sekä parantaa eri alojen ammattilaisten tietotasoa olemassa olevista palveluista.

Työ- ja elinkeinoministeriön selvityksen (2020) mukaan kunnilla ja kuntien ammattilaisilla ei ole riittävää tilannekuvaa maahanmuuttajataustaisesta väestöstä ja sen palveluiden tarpeesta. Haasteena on palveluiden pirstaleisuus, koordinaation puute, alueittain vaihteleva saatavuus, laatu ja kyky tunnistaa palvelutarpeita.

Palvelujen ja ohjaamisen kehittämistä haittaavat tiedonluovutuksen esteet, tieto- ja asiakasjärjestelmien eroavuudet ja puutteet sekä puutteellinen tietopohja.

Myös palveluiden saavutettavuutta ja monikanavaisuutta on tarve kehittää.

Tässä toimessa ensisijaista kohderyhmää ovat maahanmuuttajia työssään ohjaavat asiantuntijat, kuten esimerkiksi kunnissa, ELY-keskuksissa, opetustyössä, koulutuksessa ja muissa palveluissa toimivat palveluntarjoajat, ml. kotoutumisen parissa työskentelevät tulkit. Toiminnot voivat kohdistua kolmansien maiden kansalaisiin, kun heille tarjotaan kehitettäviä ja pilotoitavia palveluita sekä vahvistetaan heidän aktiivista toimijuuttaan oman polkunsä löytämisessä,

Toimi 2D3 Kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamisen ja verkosto- ja alueellisen yhteistyön kehittäminen sekä tietopohjan vahvistaminen

suomalaiseen yhteiskuntaan perehtymisessä ja sen sääntöjen noudattamisessa. Kolmansien maiden kansalaiset voivat toimia myös esim. kokemusasiantuntijoina.

Hankkeiden edellytetään toimivan yhteistyössä julkisten kotoutumista edistävien palveluiden kanssa sekä varmistavan kehitettyjen toimintatapojen juurtumisen julkisten toimijoiden toimintatapoihin.

Alkuvaiheen ohjaukseen ja neuvontaan liittyviä toimintoja kehitetään toimesta 2D2 Alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta, yhteiskuntaorientaatio ja räätälöidyt tukipalvelut.

Sosiaali- ja terveydenhuollon alan ammattilaisten ohjausosaamiseen kohdistuvia toimia kehitetään toimesta 2D4 Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja palvelukokonaisuuksien kehittäminen.

Päämääränä on vahvistaa kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamista, verkosto- ja alueellista yhteistyötä ja maahanmuuttajia koskevaa tietopohjaa, tuloksellisen kotoutumistyön edistämiseksi

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- parannetaan ammattilaisten kykyä tunnistaa kolmansien maiden kansalaisten tarpeita esimerkiksi vahvistamalla vuorovaikutustaitoja ja selkokielen käyttöä
- vahvistetaan ammattilaisten tietopohjaa ja tilannekuvaa maahanmuuttajataustaisesta väestöstä
- tehostetaan kuntien ja alueiden yhteistyötä ja maahanmuuttajien ohjaamista koskevaa koordinaatiota
- palvelumuotoillaan ja pilotoidaan verkostoyhteistyössä uudenlaisia, vaikuttavia ohjaustyön menetelmiä, kuten monikanavaista ja monikielistä ohjausta, etäpalveluita ja muuta ohjausta
- lisätään ammattilaisten tietoa ja kykyä ohjata maahanmuuttajia omatoimiseen suomen/ruotsin kielen opiskeluun ja kielitaidon ylläpitämiseen varsinaisten kielikoulutusten ja -kurssien ulkopuolella

Toimi 2D3 Kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamisen ja verkosto- ja alueellisen yhteistyön kehittäminen sekä tietopohjan vahvistaminen

- vahvistetaan ja tuetaan maahanmuuttajiin liittyvän tiedon keruuta, tilastointia ja seuranta tukemaan erityisesti paikallis- ja aluetason työtä, strategista suunnittelua ja esimerkiksi pakolaisten kuntaan ohjaamista
- vahvistetaan kotoutumisajan ohittaneiden kolmansien maiden kansalaisten ohjausta

Tulostavoitteet:

- kotoutumisen parissa työskentelevillä asiantuntijoilla on paremmat valmiudet ja osaaminen maahanmuuttajien ohjaamiseksi ja riittävä tietoisuus paikallisista ja alueellisista, kotoutumista edistävästä palveluista
- kotoutumisen parissa työskentelevillä on parempi tietopohja ja tilannekuva maahanmuuttajataustaisesta väestöstä
- kotoutumistyötä koskeva paikallinen ja alueellinen verkostoyhteistyö ja koordinaatio on sujuvampaa. Asiakasohjausta tekevät työntekijät ja palveluita suunnittelevat asiantuntijat tuntevat hyvin olemassa olevat palvelut ja toisten organisaatioiden tekemän työn.
- kolmansien maiden kansalaisten kotoutumisen edistämiseksi on hyödynnettävissä uusia, vaikuttavia ohjauksen ja neuvonnan muotoja
- saatavilla on uutta tietoa kotoutumisen seurannan mahdollistamiseksi
- kehittämistoimintojen ohessa kolmansien maiden kansalaiset ovat saaneet kotoutumista ja työllistymistä edistävää ohjausta ja neuvontaa

Avustus

75 %

Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimenpiteissä, joissa toteuttajina ovat paikalliset ja alueelliset viranomaiset ja kansalaisjärjestöt, myös pakolais- ja maahanmuuttojärjestöt sekä toimissa, jotka kohdistuvat yksiselitteisesti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita.

Toimi 2D3 Kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamisen ja verkosto- ja alueellisen yhteistyön kehittäminen sekä tietopohjan vahvistaminen

Mahdolliset avustuksensaajat	Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toteuttavat toimet yhteensovitetaan valtion budjetista rahoitettavan toiminnan sekä Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) rahoitettavan toiminnan kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.2.2 Niiden paikallisten ja alueellisten viranomaisen määrä, joita on tuettu kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisessa. O.2.3 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen; O.2.3.1 kielikurssille osallistuneiden henkilöiden määrä O.2.3.2 kansalaistaidon kurssille osallistuneiden henkilöiden määrä O.2.3.3 Osallistujan ammatilliseen kehitykseen liittyviä neuvoja tai ohjausta saaneiden osallistujien määrä. O.2.7 Sellaisten kotouttamishankkeiden määrä, joissa tuensaajia ovat paikallis- ja alueviranomaiset. Tulosindikaattorit R.2.8 Niiden kielikursseille osallistuneiden henkilöiden määrä, joiden vastaanottavan maan kielessä saavuttama taitotaso on kielikurssin päättyessä parantunut kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen tai vastaavan kansallisen viitekehyksen mukaan vähintään yhdellä tasolla. R.2.9 Niiden osallistujien määrä, jotka ilmoittivat pitävänsä toimea kotoutumisensa kannalta hyödyllisenä.	

Toimi 2D3 Kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamisen ja verkosto- ja alueellisen yhteistyön kehittäminen sekä tietopohjan vahvistaminen

R.2.10 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat kolmannessa maassa hankkimansa pätevyyden tai ammattitaidon tunnustamista tai arviointia.

R.2.11 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat pitkään oleskelleen henkilön asemaa.

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika

Ei suunniteltuja hakuja 2025–2026.

Toimien toteuttamisen aikataulu

Toimi 2D4 Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja palvelukokonaisuuksien kehittäminen haavoittuvassa asemassa olevien kolmansien maiden kansalaisten hyvinvoinnin ja kotoutumisen edistämiseksi

Sosiaali- ja terveyspalveluilla on erityisen merkittävä tehtävä haavoittuvimmassa asemassa olevien maahanmuuttajien kotoutumisessa. Maahanmuuttajilla on vähemmän tietoa sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmästä ja heidän on edelleen vaikeaa hakea yhdenvertaisesti tarvitsemiaan palveluja. Näitä esteitä on olennaista systemaattisesti ja määrätietoisesti purkaa kehittämällä sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuutta, saavutettavuutta ja hyväksyttävyyttä haavoittuvassa asemassa oleville maahanmuuttajille sekä yhteensovittamalla eri palveluita tarvelähtöisiksi kokonaisuuksiksi. Manner-Suomessa hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen myötä myös kotoutumista edistäviä palveluita organisoidaan uudella tavalla. Tämä tuo uusia haasteita palveluiden järjestämiseen. Toimivat ja saavutettavat sote-palvelut edistävät osaltaan maahanmuuttajien mahdollisuuksia edistää hyvinvointiaan ja kotoutumistaan. Tarpeenmukaisten sote-palveluiden tuella myös työllistymisen mahdollisuudet paranevat.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa on tärkeää tunnistaa pakolaisten ja haavoittuvassa asemassa olevien (esim. vammaiset, yksinhuoltajat, alaikäiset, ikääntyneet, ihmiskaupan uhrit) ryhmien monialaisia palvelutarpeita ja kehittää palveluita vastaamaan niihin sekä vahvistaa asiakkaiden ja maahanmuuttajayhteisöjen omaa aktiivista roolia hyvinvointinsa edistämässä.

Toimi 2D4 Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja palvelukokonaisuuksien kehittäminen haavoittuvassa asemassa olevien kolmansien maiden kansalaisten hyvinvoinnin ja kotoutumisen edistämiseksi

Muun muassa mielenterveyspalvelut, seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut, lastensuojelu ja väkivaltatyö edellyttävät kehittämistä.

Haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajien osalta tarvitaan usein samanaikaisesti eri peruspalveluita sekä näiden yhteensovittamista kotoutumista edistävien palveluiden ja järjestöjen toiminnan kanssa. Sujuvan tiedonvaihdon edellytyksenä ovat sektorirajat ylittävät yhteistyökäytännöt ja keskeisten toimijoiden tietoisuus asiakkaan tilanteesta hyödyllisistä sosiaali- ja terveyshuollon palveluista. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle edellyttää monialaisten yhteistyökäytäntöjen kehittämistä ja tiedonkulun varmistamista kunnan, hyvinvointialueiden ja Kelan välillä.

Tässä toimessa ensisijaista kohderyhmää ovat sosiaali- ja terveydenhuollon alan ammattilaiset, mukaan lukien Ahvenanmaan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomainen. Toiminnot voivat kohdistua kolmansien maiden kansalaisiin, kun heille tarjotaan kehitettäviä ja pilotoitavia palveluita. Kolmansien maiden kansalaiset voivat toimia myös esim. kokemusasiantuntijoina.

Hankkeiden edellytetään toimivan yhteistyössä julkisten kotoutumista edistävien palveluiden kanssa sekä varmistavan kehitettyjen toimintatapojen juurtumisen julkisten toimijoiden toimintatapoihin.

Päämääränä on, että maahanmuuttajien tarpeita vastaavia sosiaali- ja terveyspalveluita on paremmin saatavilla ja ne ovat paremmin saavutettavia ja hyväksyttäviä. Palveluissa kyetään huomioimaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien, ml. ihmiskaupan uhrien erityistarpeet sekä tukemaan maahanmuuttajien aktiivista roolia kotoutumisensa edistämisessä.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa ammattilaisten osaamista liittyen maahanmuuttoon, pakolaisuuteen, mielenterveyteen ja ihmiskauppaan
- vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteistyöverkostoja, koordinaatiota ja rakenteita vastaamaan haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajien palvelutarpeisiin ja heidän omatoimisuutensa vahvistamiseen kotoutumisprosessissa

Toimi 2D4 Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja palvelukokonaisuuksien kehittäminen haavoittuvassa asemassa olevien kolmansien maiden kansalaisten hyvinvoinnin ja kotoutumisen edistämiseksi

- luodaan ja kehitetään toimivia ja joustavia yhteistyörakenteita kuntien ja hyvinvointialueen sekä muiden keskeisten toimijoiden yhdyspintaan
- vahvistetaan erityisesti maahanmuuttajajärjestöjen ja maahanmuuttajien roolia sosiaali- ja terveyspalveluiden suunnittelussa
- luodaan uusia tapoja tavoittaa maahanmuuttaja-asiakkaita ja levitetään tähän liittyviä hyviä käytäntöjä
- edistetään hyvinvointia ja terveyttä ja kehitetään niitä edistäviä palveluita sekä lisätään kolmansien maiden kansalaisten tietämystä hyvinvointia ja terveyttä edistävästä elintavoista yhteistyössä maahanmuuttajayhteisöjen kanssa
- tarjotaan matalan kynnyksen palveluita ja tukihenkilötoimintaa erityisesti mielenterveysasioissa ja kolmansien maiden kansalaisten mielenterveyden ja itsenäisen elämänhallinnan tukemiseksi

Tulostavoitteet:

- kolmansien maiden kansalaisten hyvinvointi, terveys ja elämänhallinta ovat vahvistuneet
- kolmansien maiden kansalaiset ohjautuvat tarvitsemiinsa sote-palveluihin tarkoituksenmukaisesti ja he löytävät sote-palvelut omatoimisesti
- kolmansien maiden kansalaisia sosiaali- ja terveyspalveluissa kohtaavien osaaminen maahanmuuttoon ja pakolaisuuteen liittyvistä aiheista on vahvistunut
- sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta koskevan yhteistyön verkostot, koordinaatio ja rakenteet ovat vahvistuneet sekä palveluiden yhteensovittaminen tarkoituksenmukaisiksi ja omatoimisuutta vahvistaviksi kokonaisuuksiksi on parantunut
- maahanmuuttajajärjestöt ja maahanmuuttajat osallistuvat aktiivisemmin palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen
- matalan kynnyksen hyvinvointia edistäviä palveluita ja osaavaa tukihenkilötoimintaa on paremmin tarjolla

Avustus

75 %

Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimenpiteissä, joissa toteuttajina ovat paikalliset ja alueelliset viranomaiset ja

<i>Toimi 2D4 Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja palvelukokonaisuuksien kehittäminen haavoittuvassa asemassa olevien kolmansien maiden kansalaisten hyvinvoinnin ja kotoutumisen edistämiseksi</i>	
	kansalaisjärjestöt, myös pakolais- ja maahanmuuttojärjestöt sekä toimissa, jotka kohdistuvat yksiselitteisesti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita.
Mahdolliset avustuksensaajat	Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toteuttavat toimet yhteensovitetaan valtion budjetista rahoitettavan toiminnan sekä Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) rahoitettavan toiminnan kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.2.2 Niiden paikallisten ja alueellisten viranomaisen määrä, joita on tuettu kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisessa O.2.5 Niiden osallistujien määrä, jotka saavat tietoa tai apua perheenyhdistämisen hakemiseen. O.2.7 Sellaisten kotouttamishankkeiden määrä, joissa tuensaajia ovat paikallis- ja alueviranomaiset Tulosindikaattorit R.2.9 Niiden osallistujien määrä, jotka ilmoittivat pitävänsä toimea kotoutumisensa kannalta hyödyllisenä. R.2.10 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat kolmannessa maassa hankkimansa pätevyyden tai ammattitaidon tunnustamista tai arviointia. R.2.11 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat pitkään oleskelleen henkilön asemaa.	

Toimi 2D4 Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja palvelukokonaisuuksien kehittäminen haavoittuvassa asemassa olevien kolmansien maiden kansalaisten hyvinvoinnin ja kotoutumisen edistämiseksi

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika	Ei suunniteltuja hakuja 2025–2026.
-----------------	------------------------------------

Toimien toteuttamisen aikataulu	
--	--

Toimi 2D5 Maahanmuuttajanaisten työllisyyden esteiden madaltaminen ja toimintakyvyn vahvistaminen

Orpon hallitusohjelmassa on asetettu yhdeksi tavoitteeksi maahanmuuttajaäitien aseman parantamisen osana kotoutumispalveluiden kokonaisuudistusta. Hallitusohjelman lähtökohtana on, että Suomeen kotoudutaan työllä. Vuoden 2025 alusta voimaan tullut kotoutumislaki velvoittaa kuntia järjestämään osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja tarvittaessa ohjaamaan kotoutumista edistäviin palveluihin mm. kotihoidon tuella lapsia hoitavat, alle 3 vuotta sitten maassa oleskeluoikeuden saaneet. Kuntien tulee tarjota kotoutumista edistäviä toimia myös tälle kohderyhmälle, riippumatta siitä ovatko he työttömiä työnhakijoita.

Työvoimatutkimuksen mukaan kolmansissa maissa syntyneiden naisten työllisyys jää noin 20 prosenttiyksikköä Suomessa syntyneiden naisten työllisyydestä. Työllistyminen on heikointa pakolaistaustaisilla naisilla ja alaikäisten lasten äideillä. Maahanmuuttajataustaisten naisten alhaista työllisyysastetta ja korkeaa osuutta työvoiman ulkopuolella selittävät niin yksilö-, perhe- ja ryhmätason tekijät kuin rakenteellisetkin tekijät.

Maahan muuttaneet naiset kokevat merkittävimpinä työllistymisen esteinä kielitaidon puutteet, vähäiset suhteet valtaväestöön sekä koulutukseen, työkokemukseen ja tiedonsaantiin liittyvät puutteet (FinMonik-tutkimus 2020).

Tässä toimessa kohderyhmää ovat erityisesti alle kolme vuotta maassa asuneet naiset, jotka eivät ole toistaiseksi hakeneet aktiivisesti työtä.

Toimi 2D5 Maahanmuuttajanaisten työllisyyden esteiden madaltaminen ja toimintakyvyn vahvistaminen

Päämääränä on maahanmuuttajataustaisten naisten työllisyyden esteiden madaltaminen, työllistymisen mahdollistaminen ja maahanmuuttajanaisten oman vastuun ottaminen kotoutumisesta ja työllistymisestä.

AMIF-rahaston avustuksella ei voida tukea varsinaisia työllistämistoimia, ammatillista koulutusta tai esim. työpaikalla tapahtuvaa kielenopetusta, mutta sillä voidaan tukea yleisemmin työelämässä tarvittavia taitoja, edistää työelämäorientaatiota ja vähentää arjessa ilmeneviä työllistymisen esteitä.

Hankkeet tulee toteuttaa yhteistyössä julkisten kotoutumista edistävien palveluiden (kunnat, kuntien työvoimapalvelut) kanssa. Yhteistyö myös muiden toimijoiden, kuten kolmannen sektorin, kanssa on toivottavaa.

Kehitettävissä toimissa tulee varmistaa niiden juurtuminen julkisten toimijoiden toimintatapoihin.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- organisoidaan henkilökohtaista tukihenkilötoimintaa, jossa ohjataan työelämään johtavalle polulle ja vahvistetaan äitien itseluottamusta ottaa askel kohti palkkatyötä
- parannetaan toiminnallisen oppimisen avulla kolmansista maista tulevien naisten luku-kieli- ja laskutaitoa, suomen ja ruotsin kielen osaamista, IT- ja digitaitoja, työnhakutaitoja sekä mahdollisuuksia käyttää kieltä luonnollisissa arkielämän tilanteissa.
- vahvistetaan maahanmuuttajaäitien omatoimista pääsyä kiinni työllistymistä edistäviin verkostoihin ja suomen/ruotsin kielen oppimiseen myös varsinaisten kurssien ulkopuolella
- järjestetään toiminnallista suomen / ruotsin kielenopetusta lukutaidottomille naisille
- vahvistetaan naisten toimijuutta ja työelämäorientaatiota ja järjestetään toimintaa, jossa huolehditaan osallistujien lastenhoitotarpeista
- tarjotaan työelämän ulkopuolella oleville maahanmuuttajanaيسille tietoa yrittäjyyden eri muodoista ja mahdollisuuksista

Tulostavoitteet:

- maahanmuuttajanaisten toiminnallinen kielitaito on parantunut

Toimi 2D5 Maahanmuuttajanaisten työllisyyden esteiden madaltaminen ja toimintakyvyn vahvistaminen

- tukitoimintojen ja -palveluiden ulottumattomissa olleita kolmansista maista maahanmuuttaneita naisia on tavoitettu toimintojen piiriin, ja keinot maahanmuuttajanaisten tavoittamiseksi ovat vahvistuneet
- maahanmuuttajanaisten itsenäistä elämänhallintaa parantavat ja koulutukseen pääsyä tai työllistymistä edistävät taidot ovat vahvistuneet
- maahanmuuttajanaisten toimijuus ja vuorovaikutus paikallisyhteisöjen, mukaan lukien valtaväestön kanssa on vahvistunut
- työnhakijaksi tai koulutukseen ilmoittautuvien maahanmuuttajaäitien määrä on lisääntynyt

Avustus	75 % Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimenpiteissä, joissa toteuttajina ovat paikalliset ja alueelliset viranomaiset ja kansalaisjärjestöt, myös pakolais- ja maahanmuuttojärjestöt sekä toimissa, jotka kohdistuvat yksiselitteisesti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita.
Mahdolliset avustuksensaajat	Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toteuttavat toimet yhteensovitetaan valtion budjetista rahoitettavan toiminnan sekä Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) rahoitettavan toiminnan kanssa.
Sovellettavat indikaattorit	

Toimi 2D5 Maahanmuuttajanaisten työllisyyden esteiden madaltaminen ja toimintakyvyn vahvistaminen

Tuotosindikaattorit

O.2.2 Niiden paikallisten ja alueellisten viranomaisen määrä, joita on tuettu kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisessa.

O.2.3 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen:

O.2.3.1 kielikurssille osallistuneiden henkilöiden määrä

O.2.3.2 kansalaistaidon kurssille osallistuneiden henkilöiden määrä

O.2.3.3 Osallistujan ammatilliseen kehitykseen liittyviä neuvoja ja ohjausta saaneiden osallistujien määrä.

O.2.5 Niiden osallistujien määrä, jotka saavat tietoa tai apua perheen yhdistämisen hakemiseen.

O.2.6 Liikkuvuusjärjestelyistä hyötyvien osallistujien määrä.

O.2.7 Sellaisten kotouttamishankkeiden määrä, joissa tuensaajia ovat paikallis- ja alueviranomaiset

Tulosindikaattorit

R.2.8 Niiden kielikursseille osallistuneiden henkilöiden määrä, joiden vastaanottavan maan kielessä saavuttama taitotaso on kielikurssin päättyessä parantunut kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen tai vastaavan kansallisen viitekehyksen mukaan vähintään yhdellä tasolla.

R.2.9 Niiden osallistujien määrä, jotka ilmoittivat pitävänsä toimea kotoutumisensa kannalta hyödyllisenä.

R.2.10 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat kolmannessa maassa hankkimansa pätevyyden tai ammattitaidon tunnustamista tai arviointia.

R.2.11 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat pitkään oleskelleen henkilön asemaa.

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika

Syksy 2025, syksy 2026.

Toimi 2D5 Maahanmuuttajanaisten työllisyyden esteiden madaltaminen ja toimintakyvyn vahvistaminen

Toimien toteuttamisen aikataulu

Tarkista hakuilmoitus.

Toimi 2D6 Alaikäisenä yksin tulleiden hyvinvoinnin vahvistaminen

Ilman huoltajaa maahan saapuvat lapset ja nuoret ovat hyvin haavoittuvassa asemassa. Heillä ei ole tukenaan perhettä ja moni heistä on traumatisoitunut kotimaansa rauhattomien olojen ja väkivaltakokemusten seurauksena. Hyvinvointia kuormittavat usein myös huoli lähtömaahan jääneistä omaisista, perheenyhdistämisen vaikeus, turvapaikkaprosessiin liittyvä odottaminen ja epävarmuus sekä lyhyet oleskelulupapäätökset. Psykkinen kuormitus ja stressi hidastavat kotoutumista, kielen oppimista, koulutusta, työllistymistä ja sosiaalisten suhteiden luomista.

Oleskeluluvan saaneiden alaikäisenä yksin tulleiden lasten ja nuorten asumisen järjestämisvastuuta on siirretty hyvinvointialueille kotoutumislain muutoksilla 1.1.2023 alkaen. Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden asumisesta tulee sosiaalihuoltoa 1.1.2025 alkaen.

Haasteet opiskelussa ja työelämään siirtymisessä ovat yleisiä ja on myös arvioitu, että suurin osa tukea tarvitsevista lapsista ja nuorista ei saa tarvitsemaansa apua mielenterveysongelmiinsa. Riittämättömän tuen, juurettomuuden kokemuksen ja puutteellisten yhteiskunnassa selviytymisen taitojen yhdistelmä voi johtaa monenlaisiin epäsuotuisiin kehityskuluihin.

Kyseessä on erityistä tukea tarvitseva ryhmä, joiden tukeminen edellyttää ammattilaisilta erityisosaamista ja joustavaa yhteistyötä eri palveluiden ja hallinnonalojen kesken. Sujuva yhteistyö on keskeistä, sillä turvapaikan hakemiseen ja yksilön tukemiseen liittyvät prosessit ja lainsäädäntö jakautuvat usealle eri hallinnonalalle. Tiedon jakamisessa ja siirtymisessä hallinnonalalta toiselle on haasteita ja lainsäädäntöä tulkitaan vaihtelevasti. Myös perhehoitoa ja 18–24 –vuotiaiden saamaa tukea on tarve kehittää.

Päämääränä on vahvistaa alaikäisinä ilman huoltajaa maahantulleiden hyvinvointia sekä heidän parissaan toimivien työn sujuvuutta.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

Toimi 2D6 Alaikäisenä yksin tulleiden hyvinvoinnin vahvistaminen

- vahvistetaan kohderyhmän mahdollisuuksia kotoutumista tukevien sosiaalisten suhteiden solmimiseen
- varmistetaan sujuva tiedonvaihto ja yhteistyön toimintamallit hallinnonalojen ja ammattilaisten kesken
- tuotetaan tietoa yksin maahan tulleiden lasten ja nuorten tilanteesta, hyvinvoinnista, palvelutarpeista ja kotoutumisen haasteista lapsen oikeuksien näkökulmasta
- laaditaan kohderyhmälle lapsen oikeuksiin, kansalaistaitoihin ja yhteiskuntatietouteen liittyvää materiaalia ja tuetaan perheenyhdistämistä
- kehitetään kohderyhmän opintojen ja työllistymisen tueksi monialaisia toiminta- ja tukimalleja mukaan lukien 18–24 –vuotiaille tarjotun tuen sisällön kehittäminen
- tarjotaan koulutusta ja tukea ryhmä- ja perheryhmäkodeissa tehtävän työn tueksi sekä lapsen edustajan osaamisen ja tietopohjan kehittämiseksi sekä työnohjauksen tarjoamiseksi
- kehitetään mielenterveyden tukemisen, hoitopolkujen ja monialaisen mielenterveyteen liittyvän tuen käytäntöjä ja sisältöjä
- tehdään monialaista yhteistyötä 3. sektorin, kunnan, hyvinvointialueen ja ELY:n välillä
- resursoidaan ja kehitetään ilman huoltajaa tulevien nuorten tukea kouluissa ja kuntien sivistystoimessa sekä järjestöissä

Tulostavoitteet:

- alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden psyykkinen, sosiaalinen ja fyysinen hyvinvointi on parantunut
- ammattilaisilla on tietoa alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden erityistarpeista ja oikeuksista, he tunnistavat kohderyhmän tarpeet asiakastyössä ja osaavat tukea kohderyhmää asianmukaisesti
- alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden perheenyhdistämisprosessit ja tuen työnjaot ovat selkeitä
- alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleet ovat saaneet tarvitsemaansa tukea koulunkäyntiin, oppimiseen ja opintoihin
- edustajajärjestelmä toimii lapsen etua edistäen

<i>Toimi 2D6 Alaikäisenä yksin tulleiden hyvinvoinnin vahvistaminen</i>	
Avustus	75 % Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimenpiteissä, joissa toteuttajina ovat paikalliset ja alueelliset viranomaiset ja kansalaisjärjestöt, myös pakolais- ja maahanmuuttojärjestöt sekä toimissa, jotka kohdistuvat yksiselitteisesti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita.
Mahdolliset avustuksensaajat	Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toteuttavat toimet yhteensovitetaan valtion budjetista rahoitettavan toiminnan sekä Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) rahoitettavan toiminnan kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.2.2 Niiden paikallisten ja alueellisten viranomaisen määrä, joita on tuettu kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisessa. O.2.3 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen: O.2.3.1 kielikurssille osallistuneiden henkilöiden määrä O.2.3.2 kansalaistaidon kurssille osallistuneiden henkilöiden määrä O.2.3.3 Osallistujan ammatilliseen kehitykseen liittyviä neuvoja ja ohjausta saaneiden osallistujien määrä. O.2.5 Niiden osallistujien määrä, jotka saavat tietoa tai apua perheenyhdistämisen hakemiseen.	

Toimi 2D6 Alaikäisenä yksin tulleiden hyvinvoinnin vahvistaminen

O.2.7 Sellaisten kotouttamishankkeiden määrä, joissa tuensajia ovat paikallis- ja alueviranomaiset

Tulosindikaattorit

R.2.9 Niiden osallistujien määrä, jotka ilmoittivat pitävänsä toimea kotoutumisensa kannalta hyödyllisenä.

R.2.11 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat pitkään oleskelleen henkilön asemaa.

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika

Ei suunniteltuja hakuja 2025–2026.

Toimien toteuttamisen aikataulu

Toimi 2D7 Maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen

Perheen eritahtinen kotoutuminen haastaa koko perheen hyvinvointia ja kotoutumista. Vanhemmuuden resursseja vahvistamalla ja huomioimalla kaikki perheenjäsenet kotoutumisprosessissa edistetään lasten ja perheiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja hyvinvointia sekä sukupuolten tasa-arvoa.

Perheiden palveluilla, esimerkiksi perhetyöllä, neuvolapalveluilla ja lastensuojelulla, sekä lasten ja nuorten palveluilla voidaan myös tukea sukupuolten tasa-arvoa ja osaltaan vähentää haitallisia käytäntöjä kuten kunniaan liittyvää väkivaltaa ja kontrollointia, pakkoavioliittoja tai naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomista.

Orpon hallitusohjelmassa tavoitteena on mm. lisätä maahanmuuttajalasten osallistumisastetta varhaiskasvatuksessa ja parantaa maahanmuuttajaäitien asemaa osana kotoutumispalveluiden kokonaisuudistusta. Hallitusohjelman mukaan kotoutumisen edistämiseksi on myös tarve

Toimi 2D7 Maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen

tunnistaa ja torjua kunniaan liittyvää väkivaltaa ja siten ehkäistä rinnakkaisyhteiskuntien syntymistä. Hallitus tukee matalan kynnyksen perhepalveluita hyödyntämällä perhekeskustoimintamallia sekä yhteistyötä kolmannen sektorin ja seurakuntien kanssa. Hallitusohjelman mukaan tunnistetaan ja tunnustetaan kolmannen sektorin keskeinen rooli kotoutumistoimien monipuolisessa kokonaisuudessa. Haitallisten perinteiden ehkäisemisessä kolmas sektori on merkittävä toimija.

Hankkeiden edellytetään toimivan yhteistyössä julkisten kotoutumista edistävien palveluiden kanssa sekä varmistavan kehitettyjen toimintatapojen juurtumisen julkisten toimijoiden toimintatapoihin. Hankkeiden painopisteen toivotaan olevan asiakastyössä.

Päämääränä on edistää kolmansista maista muuttaneiden perheiden, lasten ja nuorten kotoutumista ja hyvinvointia sekä sukupuolten tasa-arvoa.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- toteutetaan seksuaalioikeus- ja tasa-arvokasvatusta, mieserityistä toimintaa, perhekeskeistä toimintaa sekä tukiryhmiä pienten lasten tai teini-ikäisten vanhemmille
- vahvistetaan sukupuolten välistä tasa-arvoa perheissä muun muassa perhevapaiden käytössä
- ehkäistään perheille suunnatuissa palveluissa haitallisia perinteitä, uskomuksia tai käytäntöjä, jotka heikentävät hyvinvointia sekä estävät osallisuutta ja työllistymistä
- parannetaan lasten varhaiskasvatukseen ohjautumista lisäämällä vanhempien tietoa varhaiskasvatuksen eduista lapselle ja oppimiselle

Tulostavoitteet:

- vanhemmuuden haasteita kokevien vanhemmuustaidot ovat parantuneet
- maahanmuuttajaperheiden hyvinvointi on vahvistunut
- sukupuolten välinen tasa-arvo maahanmuuttajaperheissä on vahvistunut
- maahanmuuttajavanhempien tietoisuus varhaiskasvatusten eduista on vahvistunut

Avustus

75 %

Toimi 2D7 Maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen	
	Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimenpiteissä, joissa toteuttajina ovat paikalliset ja alueelliset viranomaiset ja kansalaisjärjestöt, myös pakolais- ja maahanmuuttojärjestöt sekä toimissa, jotka kohdistuvat yksiselitteisesti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita.
Mahdolliset avustuksensaajat	Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toteuttavat toimet yhteensovitetaan valtion budjetista rahoitettavan toiminnan sekä Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) rahoitettavan toiminnan kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.2.2 Niiden paikallisten ja alueellisten viranomaisen määrä, joita on tuettu kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisessa O.2.3 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen: O.2.3.1 kielikurssille osallistuneiden henkilöiden määrä O.2.3.2 kansalaistaidon kurssille osallistuneiden henkilöiden määrä O.2.3.3 Osallistujan ammatilliseen kehitykseen liittyviä neuvoja ja ohjausta saaneiden osallistujien määrä O.2.5 Niiden osallistujien määrä, jotka saavat tietoa tai apua perheenyhdistämisen hakemiseen. O.2.7 Sellaisten kotouttamishankkeiden määrä, joissa tuensaajia ovat paikallis- ja alueviranomaiset Tulosindikaattorit	

Toimi 2D7 Maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen

R.2.9 Niiden osallistujien määrä, jotka ilmoittivat pitävänsä toimea kotoutumisensa kannalta hyödyllisenä.

R.2.11 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat pitkään oleskelleen henkilön asemaa.

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika	Syksy 2025
Toimien toteuttamisen aikataulu	Tarkista hakuilmoitus.

Toimi 2D8 Maahanmuuttajalasten ja -nuorten koulu- ja opintomenestyksen tukeminen

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä ja osuus perusopetuksessa ja kaikilla kouluasteilla on kasvanut tasaisesti 2000-luvulla. Tämä kehitys jatkuu myös tulevaisuudessa. Siten maahanmuuttajataustaisille oppilaille suunnattuihin tukipalveluihin kohdistuu myös jatkossa kasvupaineita. Orpon hallitusohjelmassa tavoitteena on vahvistaa perustaitojen osaamista siten, että jokainen saavuttaa peruskoulusta riittävät perustiedot. Maahanmuuttajalasten kielitaidon kehittymistä tuetaan mm. arvioimalla S2-opetuksen toimivuutta sekä laatimalla perusopetuksen valmistavalle opetukselle selkeät tavoitteet ja testaus. Vieraskielisten lasten määrän kasvu huomioidaan osana perusopetuksen kehittämistä.

Haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajaperheiden, kuten pakolaistaustaisten tai heikossa sosioekonomisessa asemassa olevien perheiden lasten ja nuorten perheeltä saama tuki koulunkäynnissä voi jäädä vähäiseksi, jolloin koulun ja muiden tahojen tukitoimet ovat olennaisen tärkeitä. Koulutusjärjestelmä, koulutuksen tavoitteet ja koulujen toiminta voivat jäädä perheille vieraiksi. Toimiva koti-koulu-yhteistyö edistää tutkitusti lasten koulumenestystä ja hyvinvointia. Kokemukset koulukiusaamisesta ja yksinäisyydestä ovat kouluterveyskyselyn (2017, 2021) mukaan maahanmuuttajaperheiden lapsilla muita lapsia yleisempiä. Tarvitaan toimia, joilla voidaan vahvistaa osallisuutta koulussa ja oppilaitoksissa sekä turvata siirtymät eri koulutusasteille, myös korkeakouluihin.

Toimi 2D8 Maahanmuuttajalasten ja -nuorten koulu- ja opintomenestyksen tukeminen

Hankkeiden edellytetään toimivan yhteistyössä julkisten kotoutumista edistävien palveluiden kanssa sekä varmistavan kehitettyjen toimintatapojen juurtumisen julkisten toimijoiden toimintatapoihin.

Päämääränä on tukea kolmansista maista muuttaneiden oppimispolun sujuvuutta ja edistää kouluasteelta toiselle siirtymistä sekä opintojen loppuunsaattamista.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- luodaan koti-kouluyhteistyöhön toimintamalleja tiedonkulun parantamiseksi ja luottamuksen tukemiseksi
- vahvistetaan maahanmuuttajayhteisöjen ja –perheiden osallisuutta koulujen ja oppilaitosten toiminnassa ja oppilaille kohdennettavan tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa
- kehitetään kielenoppimisen tuen muotoja ja kielitietoisien opetuksen käytäntöjä eri koulutusasteilla sekä jalkautetaan käytäntöön jo aiemmin toimiviksi todettuja kielen oppimisen tuen menetelmiä
- luodaan ja resursoidaan tukimuotoja lasten ja nuorten koulunkäynnin, osallisuuden ja koulutuspolkujen tueksi
- edistetään opintojen loppuunsaattamista ja asteelta toiselle siirtymistä tarjoamalla kolmansista maista muuttaneille oppilaille tehostettua opinto- ja uraohjausta sekä monialaisia hyvinvointia tukevia nivelvaiheen palveluita, kuten mentoritoimintaa
- kehitetään koulujen monialaista yhteistyötä erityisesti sosiaali- ja terveystieteiden kanssa
- resursoidaan ja kehitetään työmuotoja maahanmuuttajalasten ja –nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin haasteiden tunnistamiseen ja niihin vastaamiseen

Tulostavoitteet:

- kolmansista maista muuttaneiden oppilaiden opintojen keskeyttäminen on vähentynyt ja kolmansista maista tulleiden opiskelijoiden siirtymät kouluasteelta seuraavalle ovat parantuneet
- kolmansista maista muuttaneiden perheiden ja koulun sekä oppilaitosten väliseen yhteistyöhön on tarjolla uusia työkaluja ja malleja

Toimi 2D8 Maahanmuuttajalasten ja -nuorten koulu- ja opintomenestyksen tukeminen

- oppimisen ja hyvinvoinnin haasteita kokevat lapset ja nuoret tunnistetaan paremmin ja he saavat tukea tilanteessaan

Avustus	75 % Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimenpiteissä, joissa toteuttajina ovat paikalliset ja alueelliset viranomaiset ja kansalaisjärjestöt, myös pakolais- ja maahanmuuttojärjestöt sekä toimissa, jotka kohdistuvat yksiselitteisesti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita.
Mahdolliset avustuksensaajat	Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toteuttavat toimet yhteensovitetaan valtion budjetista rahoitettavan toiminnan sekä Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) rahoitettavan toiminnan kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.2.2 Niiden paikallisten ja alueellisten viranomaisen määrä, joita on tuettu kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisessa. O.2.3 Tukea saaneiden osallistujien määrä, erikseen täsmentäen: O.2.3.3 osallistujan ammatilliseen kehitykseen liittyviä neuvoja ja ohjausta saaneiden osallistujien määrä.	

Toimi 2D8 Maahanmuuttajalasten ja -nuorten koulu- ja opintomenestyksen tukeminen

O.2.7 Sellaisten kotouttamishankkeiden määrä, joissa tuensaajia ovat paikallis- ja alueviranomaiset

Tulosindikaattorit

R.2.9 Niiden osallistujien määrä, jotka ilmoittivat pitävänsä toimea kotoutumisensa kannalta hyödyllisenä.

R.2.11 Niiden osallistujien määrä, jotka hakivat pitkään oleskelleen henkilön asemaa.

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika

Ei suunniteltuja hakuja 2025–2026.

Toimien toteuttamisen aikataulu

Toimi 2D9 Kolmansien maiden kansalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen sekä yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen

Yhteiskunnan polarisoituminen ja eriytyminen laajentavat jo aikaisemmin olemassa olleita kotoutumisen esteitä, mutta luovat myös uusia haasteita. Eri sektoreilla ilmenevä erityisesti pakolaistaustaisiin maahanmuuttajiin kohdistuva syrjintä ja rasismi sekä väestösuhteisiin liittyvät haasteet vaikeuttavat kotoutumista ja osallisuuden tunteen syntymistä. Syrjintää esiintyy kaikilla kouluasteilla, vapaa-ajan harrastuksissa ja toiminnoissa, julkisissa tiloissa sekä työmarkkinoilla aina rekrytoinnista työpaikoilla tapahtuvaan syrjintään. Orpon hallitus antoi syksyllä 2023 eduskunnalle tiedonannon, jossa hallitus linjaa toimenpiteitä rasismiin ja syrjintään puuttumiseksi.

Rakenteellista syrjintää on myös se, että palveluja ei ole saatavilla tai ne eivät ole tarpeenmukaisia tai saavutettavia. Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden tarpeita ei

Toimi 2D9 Kolmansien maiden kansalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen sekä yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen

välttämättä aina oteta riittävästi huomioon eri tasoilla (kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla) suunnitelluissa valtavirta- ja kotouttamispolitiikoissa. Maahanmuuttajataustaisilla henkilöillä voi olla heikommat mahdollisuudet ja valmiudet osallistua päätöksentekoon ja sitä vastaaviin kuulemisiin. Syrjintä heikentää luottamusta viranomaisiin ja vähentää yhteiskuntaan kuuluvuuden tunnetta. Se vaikuttaa heikentävästi kaikkiin elämän osa-alueisiin ja pahimmillaan syrjäyttää ihmisen yhteiskunnasta.

Hankkeiden edellytetään toimivan yhteistyössä julkisten kotoutumista edistävien palveluiden kanssa sekä varmistavan kehitettyjen toimintatapojen juurtumisen julkisten toimijoiden toimintatapoihin.

Päämääränä on lisätä kolmansien maiden kansalaisten osallisuutta ja tietoisuutta suomalaisesta demokratiasta.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- järjestetään koulutusta ja kokemusasiantuntijatoimintaa sekä kulttuuritulkkitoimintaalaaditaan opetusmateriaalia suomalaisesta oikeusjärjestelmästä
- lisätään kolmansien maiden kansalaisten tietoisuutta kansalaisyhteiskunnan toiminnasta, järjestö- ja vapaaehtoistyöstä sekä edistetään heidän osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiaan
- vahvistetaan esim. asiakasraati- ja kokemusasiantuntijatoimintaa sekä kulttuuritulkkitoimintaa ja kehitetään systemaattisia tapoja parantaa asiakasosallisuutta palveluiden kehittämisessä
- otetaan käyttöön toimenpiteitä, joilla vahvistetaan maahanmuuttaneiden mahdollisuuksia ja kapasiteettia osallistua päätöksentekoon, kuulemisiin ja konsultaatioihin
- edistetään hyviä väestösuhteita lisäämällä yhdenvertaisuusosaamista ja edistämällä rasismiin vastaisia toimia (ml. rasismiin ja syrjintään puuttumisen taitoja) palveluissa, kouluissa ja oppilaitoksissa
- perehdytetään kolmansien maiden kansalaisten parissa toimivia ja työskenteleviä rasismiin vastaisesta työotteesta, yhdenvertaisuudesta ja ihmisoikeuksista. Kehitetään

Toimi 2D9 Kolmansien maiden kansalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen sekä yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen

erityisesti lasten ja nuorten kanssa työskentelevien tietoja ja taitoja yhä paremmin vastaamaan kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoista todellisuutta.

- järjestetään yhteiskunnan eri osa-alueita osallistavia ja vastaanottavan yhteiskunnan inklusiivisuutta edistäviä näkyviä foorumeita, keskusteluita ja tapahtumia
- ehkäistään väestöryhmien välistä eriytymistä ja edistetään väestöryhmien välistä vuorovaikutusta
- kehitetään konfliktien ratkaisun ja sovittelun käytäntöjä kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisiin ympäristöihin

Tulostavoitteet:

- kolmansista maista muuttaneiden osallistuminen (kansalais)yhteiskunnan toimintaan on lisääntynyt
- hyvät väestösuhteet sekä yhteiskunnan rooli kotoutumisen edistäjänä ja siihen liittyvät tekijät ovat saaneet laajaa näkyvyyttä
- on tuotettu toimintasuunnitelmia ja konkreettisia toimenpide-ehdotuksia rakenteellisen rasismin torjumiseksi ja yhteiskunnan vastaanottavuuden edistämiseksi yhteiskunnan eri sektoreilla
- maahanmuuttaneiden parissa toimivien yhdenvertaisuusosaaminen ja rasismin vastainen työote on vahvistunut
- kolmansista maista tulleiden väestöryhmien välistä vuorovaikutusta on kyetty lisäämään
- palvelu- ja koulutusjärjestelmässä ja niiden kehittämistyössä huomioidaan vahvemmin palveluita käyttävien maahanmuuttaja-asiakkaiden ääni ja tähän on luotu pysyviä työtapoja

Avustus

75 %

Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimenpiteissä, joissa toteuttajina ovat paikalliset ja alueelliset viranomaiset ja kansalaisjärjestöt, myös pakolais- ja maahanmuuttojärjestöt sekä toimissa, jotka kohdistuvat yksiselitteisesti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja sellaisiin kansainvälistä suojelua

<i>Toimi 2D9 Kolmansien maiden kansalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen sekä yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen</i>	
	hakeviin henkilöihin, joilla on erityisiä vastaanottoon tai menettelyihin liittyviä tarpeita.
Mahdolliset avustuksensaajat	Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toimia sovitetaan muulla EU-rahoituksella, kuten oikeusalan rahoituksella tai ESR+ -rahoituksella tuettavan toiminnan kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.2.2 Niiden paikallisten ja alueellisten viranomaisen määrä, joita on tuettu kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisessa. O.2.7 Sellaisten kotouttamishankkeiden määrä, joissa tuensaajia ovat paikallis- ja alueviranomaiset Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Ei suunniteltuja hakuja 2025–2026.
Toimien toteuttamisen aikataulu	

Operatiivinen tuki	
Operatiivista tukea käytetään julkisiin tehtäviin ja palvelujen tarjoamiseen, joiden avulla osaltaan tehostetaan laillisen maahanmuuton hallintoa sekä sujuvoitetaan Euroopassa tarvittavan ammattitaitoisen työvoiman laillista muuttoliikettä. Tuella katetaan Maahanmuuttoviraston henkilöstökuluja koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton (ml. tarpeen mukaan perheenjäsenten) oleskelulupaprosessien sujuvuuden varmistamiseksi ja käsittelyaikojen nopeuttamiseksi sekä prosessin korkean laadun varmistamiseksi, ml. väärinkäytös- ja turvallisuusriskien torjunta. Maahanmuuttovirasto vastaa oleskelulupaprosessista ja siihen liittyvästä järjestelmäkehityksestä, asiakaspalvelusta ja viestinnästä Suomessa.	
Avustus	100 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Maahanmuuttovirasto.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	N/A
Sovellettavat indikaattorit Ei sovellettavia indikaattoreita.	
Hakuaika	Syksy 2025

Erityistavoite 3 Osallistutaan laittoman muuttoliikkeen torjuntaan, tehostetaan tehokasta, turvallista ja ihmisarvoista palauttamista ja takaisinottoa sekä edistetään alkuvaiheessa tapahtuvaa uudelleenkotouttamista kolmansissa maissa

Täytäntöönpanotoimi 3C Vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotoutumisen tukeminen

Toimi 3C1 Avustettu vapaaehtoinen paluu ja uudelleenkotoutuminen

Hallitusohjelman mukaisesti otetaan käyttöön tehokas paluuneuvonta turvapaikkapuhuttelusta alkaen. Lisäksi vapaaehtoisen paluun avustuksen määrä nostetaan verrokkimaiden tasolle ja porrastetaan avustus siten, että se kannustaa mahdollisimman nopeaan maasta poistumiseen ja turvapaikkapäätökseen liittyvästä muutoksenhausta pidättäytymiseen.

Hallitusohjelman, EU:n operatiivisen paluustrategian ja EU:n vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotouttamisen strategian mukaisesti vapaaehtoisen paluun järjestelmää on kehitettävä ensisijaisena vaihtoehtona kielteisen päätöksen saaneiden maasta poistumiseen kestävää paluuta tukien.

Valtiontalouden tarkastusviraston 2019 julkaiseman selvityksen mukaan tuetun vapaaehtoisen paluun järjestelmä on Suomessa lähtökohdiltaan toimiva ja kustannustehokas menettely, joka tarjoaa hyvät edellytykset paluulle. Paluuneuvonnan haasteet liittyvät mm. kohderyhmän tavoittamiseen sekä vastaanottokeskusten kapasiteettiin tukea asiakkaita paluun suunnittelussa.

Paluupolitiikassa on noussut esiin yhä voimakkaammin paluun jälkeisen uudelleenkotoutumisen tuki. Käytännöt jäsenvaltioiden välillä ovat kirjavien ja tukitoimien koordinaatio vähäistä, mikä vähentää toiminnan vaikuttavuutta ja heikentää EU:n yhteisen viestin välittymistä suhteessa tulijoihin ja lähtömaiin. Uudelleenkotoutumisen tukeminen lisää kestävän toimeentulon mahdollisuuksia ja toimii siten tärkeänä Eurooppaan suuntautuvien lähtöjen ennalta ehkäisijänä erityisesti sellaisten henkilöiden kohdalla, jotka ovat palanneet lähtömaihinsa, mutta saattavat yhä harkita Eurooppaan palaamista (kestävä paluu).

Päämääränä on tehostaa paluuneuvontaa ja lisätä sen laatua, oikea-aikaisuutta ja kokonaisvaltaisen paluuneuvonnan muotoja. Päämääränä on vahvistaa vapaaehtoisesti palaavien määrää suhteessa palautettaviin, mutta myös tukea palaajien kestävää uudelleenkotoutumista.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- toteutetaan räätälöityjä palauttamisen tukitoimia
- vahvistetaan viranomaisten ja järjestötoimijoiden osaamista ja yhteistyön rakenteita.
- tehostetaan viestintää vapaaehtoisesta paluusta

- tuetaan palaajien kestävää paluuta ja uudelleenkotoutumista sekä lisätään niitä koskevia valmiuksia ja tukipalveluita kolmansissa maissa
- laajennetaan paluumaiden palveluntarjoajien verkostoa ja järjestetään koulutusta ja valmennuskursseja palaajille ja palveluntarjoajille.
- lisätään yhteistyötä paluumaiden viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa hyödyntäen EU-tason toimintaa.
- arvioidaan paluutoimia sekä paluun ja uudelleenkotoutumisen kestävyyttä

Tulostavoitteet:

- paluu on houkuttelevampaa ja uudelleenkotoutumisen tukitoiminnot kannustavat palaamaan kestävästi
- vapaaehtoisesti palaavien osuus kielteisen päätöksen saaneista on kasvanut
- vapaaehtoisen paluun järjestelmä tarjoaa laadukasta ja kokonaisvaltaista palvelua
- paluutoimien hallintoa tukevat toimivat palveluratkaisut ja tietojärjestelmät
- vapaaehtoista paluuta koskeva osaaminen on lisääntynyt
- toimien koordinaatio sekä jäsenmaissa että EU-tasolla on vahvempaa.

Avustus	75 % Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin tuettuun vapaaehtoiseen paluuseen sekä uudelleenkotouttamisohjelmiin liittyvissä toiminnoissa.
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset, muut julkiset toimijat, kolmannen sektorin toimijat sekä muut toiminnan kannalta relevantit tahot.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toimia sovitetaan erityisesti Global Europe - NDICI - ulkosuhderahoitusvälineestä sekä Euroopan raja- ja merivartiostalon (Frontexin) rahoituksella rahoitettavien toimien kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.3.1 Koulutustoimiin osallistujien määrä.	

O.3.2 Hankittujen välineiden määrä, mukaan lukien hankittujen tai päivitettyjen tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien määrä. O.3.3 Uudelleenkotoutumista koskevaa apua saaneiden palaajien määrä. Tulosindikaattorit R.3.6 Vapaaehtoisesti palanneiden henkilöiden määrä. R.3.7 Maasta poistettujen henkilöiden määrä. R.3.8 Niiden palaajien määrä, joihin on sovellettu säilöönoton vaihtoehtoja.	
Hakuaika	Kevät 2025, syksy 2025, kevät 2026, syksy 2026.
Hankkeen käynnistäminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus

Täytäntöönpanotoimi 3B Tuetaan palauttamisen hallintaa koskevaa yhdenmukaistamista ja koordinoitua lähestymistapaa

<i>Toimi 3B1 Palauttamisen hallintaa koskevat toimet</i>
Hallitusohjelman mukaan poliisin, Maahanmuuttoviraston ja muiden viranomaisten yhteistyötä tehostetaan palautusten täytäntöönpanemiseksi ja tiedonvaihdon esteitä poistetaan. Hallitusohjelmassa todetaan, että tulee selvittää tehokkaimmat keinot laittoman maassaolokseen ennaltaehkäisyyn sekä käännättämisen- ja karkottamispäätösten muutoksenhaun rajaaminen yhteen valitusasteeseen. Lain sallimat käännättämiset ja karkotukset otetaan tehokkaasti käyttöön muutoksenhakuvaiheessa niissä tilanteissa, joissa toimeenpanoa ei ole oikeuden päätöksellä kielletty. Lisäksi vastaanottopalvelut rajataan vastaanottodirektiivin sallimaan minimiin uusintahakemuksen käsittelyajan osalta. Hallitusohjelman mukaisesti selvitetään mahdollisuudet palauttaa laittomasti maassa olevia kolmansien maihin tilanteissa, joissa heitä ei voida palauttaa kotimaihinsa.

Toimi 3B1 Palauttamisen hallintaa koskevat toimet

Hallitusohjelmaan on kirjattu myös rajamenettelyn mahdollinen käyttöönotto, mikä voisi toteutuessaan aiheuttaa viranomaisille palauttamisen hallintaan liittyvää lisätyötä, johon on tarve varautua.

Palautusten tehokas toimeenpano edellyttää esimerkiksi kansallisten järjestelmien ja viranomaistoiminnan kehitystyötä ja ensi vaiheessa tarpeiden kartoittamista. Kehitettävää on jo havaittu esimerkiksi tiedonvaihdossa, tilastoinnissa ja tilannekuvassa.

Toimivan paluujärjestelmän kehittäminen perustuu oikeaan tietoon ja sen analysointiin. Lähtökohtana on yhtäläisiin määritelmiin perustuvan tilastotiedon luominen. Haasteena on useista eri lähteistä saatavan tiedon yhteismitallistaminen (mm. Migri, poliisi, IOM). Esim. Frontexille, Eurostatille ja kansallisen päätöksenteon tueksi tuotettavan tiedon oikeellisuus ja virtaviivaisuus edellyttävät poikkihallinnollisen yhteistyön kehittämistä. Nykytilassa esimerkiksi vapaaehtoisen paluun aikarajojen seuraaminen tapahtuu manuaalisesti. Automatisoituna tietoa voisi hyödyntää laittomasti maassa oleskelevien poistamistoimien tehostamiseen hallitusohjelman ja maahanmuuttopaktin tavoitteiden mukaisesti.

Palautettavien tilanteeseen voi liittyä myös lastensuojelun tai terveydenhuollon toimenpiteitä. Palautusten täytäntöönpanoa valmisteltaessa tulee varmistua siitä, että kaikki asianosaiset, mukaan lukien maasta poistettavien avustajat varmistavat, että kaikki tällaiset seikat ovat olleet päätöksiä tekevien viranomaisten, tuomioistuinten ja oikeusavustajien tiedossa.

Paluudirektiivin mukainen tehokas palautusten valvonta edellyttää, että Yhdenvertaisuusvaltuutettu saa tiedot suunnitteilla olevista maastapoistamisista. Yhteistyön ja tiedonkulun on oltava sujuvaa kaikkien poliisilaitosten kanssa. Vuoden 2028 Schengen-arvioinnin suositusten mukaisesti on varmistettava, että pakkotoimin tapahtuvan palauttamisen seurantamekanismi toimii tehokkaasti, järjestelmällisesti ja hyvissä ajoin. Suositusten mukaista kehitystyötä on tehty jo ohjelmakaudella 2014–2020.

Euroopan komissio antoi 16.3.2023 suosituksen jäsenvaltioiden vastavuoroisen maastapoistamispäätösten tunnustamisen aiheuttamiin vaatimuksiin. Suosituksen mukaisesti jäsenvaltio voisi toisen jäsenvaltion palautuspäätökseen perustuen palauttaa henkilön kolmanteen maahan ilman uuden maastapoistamispäätöksen tekemistä. Vaatimus voisi johtaa maastapoistamisten ja säilöönottojen lisääntymiseen, mikä edelleen lisäisi resurssitarpeita

Toimi 3B1 Palauttamisen hallintaa koskevat toimet

esimerkiksi liittyen henkilöstöön, tiedonvaihtoon, tietojärjestelmiin, palautusten täytäntöönpanon seurantaan sekä henkilöstön koulutukseen ja perehdytykseen.

Päämääränä on vahvistaa palauttamisen hallintaa sekä sitä koskevaa tilannekuvaa, tiedonvaihtoa ja yhteistyötä.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- kehitetään UMA-järjestelmän toiminnallisuuksia maastapoistamistoiminnassa tarvittavien tietojen saamiseksi, esimerkiksi vapaaehtoisen paluun laskemisen osalta
- torjutaan laittoman muuttoliikkeen kannustimia, erityisesti laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työhönottoa mm. työnantajiin kohdistuvien tarkastuksien, kouluttamalla henkilöstöä sekä parantamalla osapuolten tietoisuutta oikeuksistaan
- kehitetään kansallista paluiden ja palautusten yhteistilastointia
- parannetaan yhteistyötä ja tiedonvaihtoa viranomaisten ja järjestöjen kanssa sekä yhteistä tilannekuvaa, mukaan lukien palautusten valvonnan osalta
- vahvistetaan saattotehtäviin osallistuvan henkilöstön ammattitaitoa, mukaan lukien kehittämällä saattopartiokoulutusta ja varmistamalla koulutuspaikkojen riittävyys
- lähetetään tarvittaessa yhdyshenkilö toisessa EU-maassa olevaan hotspottiin paluuprosessin tukemiseksi
- tehostetaan maastapoistamispäätöksen saaneiden tunnistamista ja operatiivisen (poliisi) tason viranomaisyhteistyötä kohdemaiden viranomaisten kanssa.
- kehitetään haavoittuvassa asemassa olevien tunnistamista ja tukemista palautusprosesseissa, mm. lapsiperheiden osalta sekä lapsen edun arviointia
- varaudutaan komission 2023 antaman suosituksen mukaisesti jäsenvaltioiden vastavuoroisten maasta poistamispäätösten tunnistamisen aiheuttamiin vaatimuksiin

Tulostavoitteet:

- maastapoistamista ja valvontaa koskeva yhteistyö ja tiedonvaihto on sujuvampaa
- maastapoistamistoiminta on tehokkaampaa
- yhteistyö kolmansien maiden ja muiden EU-maiden kanssa paluun ja takaisinoton edistämiseksi on tehokkaampaa

Toimi 3B1 Palauttamisen hallintaa koskevat toimet	
• maastapoistamispäätöksen saaneiden henkilöllisyys ja kansallisuus pystytään paremmin selvittämään • viranomaisten osaaminen vastaa paremmin maastapoistamistoiminnan tarpeita	
Avustus	75 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset, muut julkiset toimijat, kolmannen sektorin toimijat sekä muut toiminnan kannalta relevantit tahot.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toimia sovitetaan erityisesti Euroopan raja- ja merivartiostalon (Frontexin) rahoituksella rahoitettavien toimien kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.3.1 Koulutustoimiin osallistujien määrä. O.3.2 Hankittujen välineiden määrä, mukaan lukien hankittujen tai päivitettyjen tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien määrä. Tulosindikaattorit R.3.6 Vapaaehtoisesti palanneiden henkilöiden määrä. R.3.7 Maasta poistettujen henkilöiden määrä. R.3.8 Niiden palaajien määrä, joihin on sovellettu säilöönnoton vaihtoehtoja. Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Kevät 2025, syksy 2025, kevät 2026, syksy 2026.
Hankkeen käynnistäminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus.

Täytäntöönpanotoimi 3D Yhteistyön vahvistaminen kolmansien maiden kanssa ja niiden valmiuksien lisääminen takaisinoton sekä kestävän paluun mahdollistamiseksi'

Toimi 3D1 Takaisinottoa ja kestävää paluuta koskeva yhteistyö

Hallitus edistää palautussopimusten syntymistä kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi.

Päätösten täytäntöönpano edellyttää tunnistamiseen liittyvää yhteistyötä lähtömaan kanssa, koska palautettavilta usein puuttuu voimassa oleva matkustusasiakirja. Yhteistyötä voitaisiin tiivistää esimerkiksi tehokkaalla yhdyshenkilötoiminnalla. Oikea-aikainen läsnäolo lähtömaassa mahdollistaisi myös strategisen ennaltaehkäisevän viestinnän hyödyntämisen lähtöjen estämiseksi.

Hallitusohjelmassa linjataan kolmansille maille annettavan kahdenvälisen taloudellisen avun ehdollistamisesta sille, että maa ottaa vastaan palautettavia kansalaisiaan. Tämän tavoitteen edistämiseksi tulee käyttää kaikkia mahdollisia työkaluja, mukaan lukien kolmasmaasuhteiden tehostaminen.

Päämääränä on vahvistaa yhteistyötä kolmansien maiden kanssa sekä lisätä niiden valmiuksia takaisinoton sekä kestävän paluun mahdollistamiseksi

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- edistetään kahdenvälisiä takaisinottojärjestelyjä sekä takaisinottosopimusten solmimista lujittamalla yhteistyötä ja neuvotteluja Suomen ja kolmansien maiden viranomaisten välillä
- tuetaan paluuprosessia varmistamalla yhdyshenkilöiden ja muiden asiantuntijoiden oikea-aikainen läsnäolo kolmansissa maissa
- vahvistetaan kontakteja kolmansien maiden viranomaisiin ja muihin toimijoihin
- tehostetaan viestintää ja lisätään tietoisuutta laillisista maahantuloväylistä ja laittoman maahanmuuton riskeistä
- informoidaan paluumaiden yhteisöjä EU:n turvapaikkakäytännöistä ja paluusta

Tulostavoitteet:

<i>Toimi 3D1 Takaisinottoa ja kestävää paluuta koskeva yhteistyö</i>	
• yhteistyö kolmansien maiden ja muiden EU-maiden kanssa paluun ja takaisinoton edistämiseksi on tehokkaampaa • kolmannet maat ottavat aiempaa tehokkaammin vastaan omia kansalaisiaan • asiantuntijoiden läsnäololla on kyetty tukemaan paluuprosesseja • tietoisuus laittoman maahanmuuton riskeistä on lisääntynyt • paluumaiden yhteisöjen tietoisuutta ja ymmärrystä EU:n turvapaikkakäytännöistä ja paluusta on kyetty edistämään	
Avustus	75 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset, muut julkiset toimijat, kolmannen sektorin toimijat sekä muut toiminnan kannalta relevantit tahot.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toimia sovitetaan erityisesti Global Europe - NDICI - ulkosuhderahoitusvälineestä sekä Euroopan raja- ja merivartioston (Frontexin) rahoituksella rahoitettavien toimien kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.3.1 Koulutustoimiin osallistujien määrä. O.3.2 Hankittujen välineiden määrä, mukaan lukien hankittujen tai päivitettyjen tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien määrä. Tulosindikaattorit R.3.7 Maasta poistettujen henkilöiden määrä. Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Kevät 2025, syksy 2025, kevät 2026, syksy 2026.

Toimi 3D1 Takaisinottoa ja kestävää paluuta koskeva yhteistyö**Hankkeen käynnistäminen
viimeistään**

Tarkista hakuilmoitus

Täytäntöönpanotoimi 3A Infrastruktuuria, menettelyjä ja palveluja koskevan unionin säännösten ja politiikan painopisteiden yhdenmukaisen soveltamisen varmistaminen***Toimi 3A1 Paluuta koskevan infrastruktuurin ja menettelyiden vahvistaminen***

Paluita koskevaa asiakastietoa kirjataan eri tietokantoihin niin Maahanmuuttovirastossa, vastaanottokeskuksissa, poliisissa kuin rajallakin, jotka kaikki syöttävät tietoja paluun tilastoihin. Frontexin tavoitteena on tehostaa ja avustaa jäsenvaltioiden paluuseen liittyvien tietojärjestelmien kehittämistä yhtenäisemmiksi standardien mukaisesti. RECAMAS-mallin pohjalta tehdyssä analyysissä UMA-järjestelmän kehityskohteiksi on tunnistettu henkilöllisyyden todentamisen ja asiakirjojen hankkimisen vaiheet, tilastotiedon saaminen järjestelmästä sekä säilöönottoprosessiin liittyvät toiminnallisuudet.

Myös Suomen Schengen-arvioinnissa 2018 ilmeni järjestelmän kehittämistarpeita. Jo tehtyjen toimenpiteiden lisäksi erityisesti UMA-järjestelmän ja siihen liitännäisten toimivaltaisten viranomaisten järjestelmien kehittämistyötä on tarve jatkaa huomioiden myös mm. poliisin tarpeet maasta poistamispäätösten identifiointia ja laittoman maassa oleskelun seuranta mahdollistavana työkaluna.

Schengen-arvioinnin 2018 suositusten mukaisesti on varmistettava, että pakkotoimin tapahtuvan palauttamisen seurantamekanismi toimii tehokkaasti, järjestelmällisesti ja hyvissä ajoin. Tähän liittyviä toimenpiteitä toteutettiin jo ohjelmakaudella 2014–2020.

Päämääränä on varmistaa paluuta koskevien Schengen-arviointien ja -suositusten mukainen toimeenpano sekä kehittää viranomaisten järjestelmiä tiedonsaannin tehostamiseksi.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

Toimi 3A1 Paluuta koskevan infrastruktuurin ja menettelyiden vahvistaminen

- toimeenpannaan Schengen-arviointien ja -suositusten mukaiset toimet
- kehitetään viranomaisten tietojärjestelmiä huomioiden maastapoistamisasioihin liittyvä tiedon ja tilastoinnin tarve
- kehitetään UMA-järjestelmän paluutoiminnallisuuksia. Saatetaan järjestelmä RECAMAS-mallin mukaiselle tasolle ja varmistetaan, että sen toiminnallisuudet palvelevat kansallisten- ja EU-tietojärjestelmien toimivuutta ja edistävät paluutoimien digitalisaatiota.
- koulutetaan henkilöstöä tehtyjen muutosten osalta
- vahvistetaan yhteistyötä erityisesti Migrin, Poliisin ja mahdollisesti myös IOM:n välillä paluuasioden tilannekuvan ml. tilastotiedon kehittämiseksi

Tulostavoitteet:

- Suomen paluuta koskevat järjestelmät on saatettu unionin säännösten edellyttämälle tasolle
- paluuprosessin toiminnallisuudet palvelevat kansallisten ja EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuutta, paluuseen liittyvien toimintojen digitalisaation edistämistä, ja siten prosessien tehostamista
- järjestelmät pystyvät tuottamaan kattavampaa ja yhtenäisempää tietoa ja tilastoja paluuasioista

Avustus	75 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Toimivaltaiset viranomaiset sekä muut toiminnan kannalta relevantit tahot.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	Toimia sovitetaan erityisesti Euroopan raja- ja merivartioston (Frontexin) rahoituksella rahoitettavien toimien kanssa.
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.3.1 Koulutustoimiin osallistujien määrä.	

Toimi 3A1 Paluuta koskevan infrastruktuurin ja menettelyiden vahvistaminen

O.3.2 Hankittujen välineiden määrä, mukaan lukien hankittujen tai päivitettyjen tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien määrä.

Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.

Hakuaika	Kevät 2025, syksy 2025, kevät 2026, syksy 2026.
-----------------	---

Hankkeen käynnistäminen viimeistään	Katso hakuilmoitus
--	--------------------

Toimi 3A2 Säilöönottotoiminta ja vaihtoehtoiset turvaamistoimet

Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu, että ilmoittautumisvelvollisuuden ja asumisvelvollisuuden käyttöä laajennetaan maasta poistamista koskevan päätöksen täytäntöönpanon turvaamiseksi. Lisäksi selvitetään ja otetaan käyttöön tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset turvaamistoimenpiteet turvapaikkadirektiivin sallimissa rajoissa. Henkilön säilöönotto yleisen järjestyksen ja turvallisuuden perusteella mahdollistetaan ja säilöönoton jatkaminen pidennetään nykyisestä 6 kuukaudesta 12 kuukauteen. Vakaviin rikoksiin syyllistyneiden säilöönoton mahdollisuuksia lisätään.

Yhtenä ongelmana on se, että ainoastaan säilöönoton käytöstä saadaan tilastotietoa suoraan järjestelmästä. Muiden turvaamistoimien käytön laajuutta ja toimivuutta on vaikea arvioida.

Säilöönottokapasiteettia ollaan parantamassa rakentamalla strategisesti ja maantieteellisesti tärkeimmälle Helsingin säilöönottoyksikölle uudet tilat. Lähtökohtaisesti uusien säilöönottopaikkojen perustaminen on budjettirahoitteista toimintaa, mutta AMIF-rahoitusta voidaan hyödyntää säilöönottotilojen korjaamistarpeisiin sekä sisällöllisen toiminnan kehittämiseen.

Toimi 3A2 Säilöönottotoiminta ja vaihtoehtoiset turvaamistoimet

Suomesta puuttuu mm. säilöönottotyöhön valmentava koulutus- ja perehdytysohjelma, jolla varmistettaisiin ohjaus- ja valvontatyön tasalaatuisuus ja tavoitteiden jalkauttaminen säilöönottoyksiköiden käytäntöihin. Migri on laatinut vaatimuksia vastaavan säilöönottoyksikön konseptin, joka vastaisi myös perheiden ja haavoittuvassa asemassa olevien tilanteeseen sekä epidemioiden asettamiin vaatimuksiin.

Päämääränä on kehittää säilöönottotoimintaa ja sitä koskevia palvelusisältöjä sekä toteuttaa vaihtoehtoisten turvaamistojen kannalta tarpeelliset toimenpiteet.

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- toimeenpannaan Schengen-arviointien ja -suositusten mukaiset toimet
- kehitetään viranomaisten tietojärjestelmiä huomioiden maastapoistamisasioihin liittyvä tiedon ja tilastoinnin tarve, mukaan lukien toimet paktiin liittyen
- koulutetaan ja perehdytetään asiantuntijoita esimerkiksi säilöönottoympäristössä tapahtuvaan ohjaus- ja valvontatyöhön
- varmistetaan, että säilöönotto-olosuhteet saadaan vastaamaan hallitusohjelman mukaisia lainsäädäntömuutoksia
- mahdollistetaan turvaamistoimia koskevan tilastotiedon saaminen automaattisesti viranomaisten tietojärjestelmistä
- arvioidaan tarpeen mukaan säilöönottotoimintaa
- tehostetaan tarpeen mukaan nykyisten turvaamistojen käyttöä

Tulostavoitteet:

- säilöönottoyksiköiden fasilitetit on arvioitu ja sopeutettu hallitusohjelman mukaisiin muutoksiin ja niille on luotu systemaattinen toimintamalli
- turvaamistojen käytöstä saadaan ajantasaista tilannekuvaa

Avustus

75 %

Tuki voidaan korottaa 90 prosenttiin toimissa, joissa kehitetään ja toteutetaan säilöönoton tehokkaita vaihtoehtoja.

Toimi 3A2 Säilöönottotoiminta ja vaihtoehtoiset turvaamistoimet	
Mahdolliset avustuksensaajat	Kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot, kansainväliset järjestöt, yritykset sekä muut julkisyhteisöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.3.1 Koulutustoimiin osallistujien määrä. O.3.2 Hankittujen välineiden määrä, mukaan lukien hankittujen tai päivitettyjen tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien määrä. O.3.3 Uudelleenkotoutumista koskevaa apua saaneiden palaajien määrä. O.3.4 Paikkojen määrä perustetuissa säilöönottokeskuksissa. O.3.5 Paikkojen määrä korjatuissa tai kunnostetuissa säilöönottokeskuksissa. Tulosindikaattorit R.3.6 Vapaaehtoisesti palanneiden henkilöiden määrä. R.3.7 Maasta poistettujen henkilöiden määrä. R.3.8 Niiden palaajien määrä, joihin on sovellettu säilöönoton vaihtoehtoja. Toimissa tulee soveltaa muitakin tämän erityistavoitteen indikaattoreita, jos niillä voidaan mitata toteutettavaa toimintaa.	
Hakuaika	Kevät 2025, syksy 2025, kevät 2026, syksy 2026.
Hankkeen käynnistäminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus

Operatiivinen tuki	
Operatiivista tukea käytetään julkisiin tehtäviin ja palvelujen tarjoamiseen palauttamispolitiikkojen tuloksellisuuden parantamiseksi EU:n operatiivisen paluu strategian mukaisesti. Tuella katetaan poliisin ja mahdollisesti Maahanmuuttoviraston henkilöstökuluja sekä mahdollisia palvelujen, kuten välineistön, mukaan lukien ICT-järjestelmien huolto-, ylläpito ja korvaamisen sekä infrastruktuurin huolto- ja korjaamisen kustannuksia erityisesti maastapoistamisen tehostamisessa ja vapaaehtoista paluuta tukevassa viranomaistoiminnassa. Poliisi vastaa maastapoistamistoiminnasta ja palautuksista ja Maahanmuuttovirasto vapaaehtoisesta paluusta.	
Avustus	100 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Maahanmuuttovirasto, Poliisi.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	N/A
Sovellettavat indikaattorit Tuotosindikaattorit O.3.3 Uudelleenkotoutumista koskevaa apua saaneiden palaajien määrä. O.3.4 Paikkojen määrä perustetuissa säilöönottokeskuksissa. O.3.5 Paikkojen määrä korjatuissa tai kunnostetuissa säilöönottokeskuksissa. Tulosindikaattorit R.3.6 Vapaaehtoisesti palanneiden henkilöiden määrä. R.3.7 Maasta poistettujen henkilöiden määrä. R.3.8 Niiden palaajien määrä, joihin on sovellettu säilöönoton vaihtoehtoja.	
Hakuaika	Syksy 2025, kevät 2026, syksy 2026.
Toiminnan käynnistäminen viimeistään	Tarkista hakuilmoitus

Erityistoimi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) täytäntöönpano

Suomi toteuttaa ns. pakti-erityistoimen, jonka puitteissa toteutetaan muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (paktin) mukaisia toimenpiteitä paktin rakenneosassa 5 (tehokkaiden ja oikeudenmukaisten palauttamismenettelyiden tukeminen tietoteknisen järjestelmän kehittämisen ja ylläpidon osalta).

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joissa esimerkiksi:

- kehitetään paluun asiakashallintajärjestelmiä palautusten tehostamiseksi, prosessien selkeyttämiseksi ja viranomaisten välisen tiedonkulun varmistamiseksi
- ylläpidetään paluuseen liittyviä uusia ICT-järjestelmien toiminnallisuuksia

Tulostavoitteet:

- Paktin toimeenpanoon liittyen tietojärjestelmät tukevat tehokkaita ja oikeudenmukaisia palauttamismenettelyitä.

Avustus	90 %
Mahdolliset avustuksensaajat	Maahanmuuttovirasto.
Yhteensovittaminen muun EU-rahoituksen kanssa	N/A
Sovellettavat indikaattorit	
Tuotosindikaattorit	
O.3.1 Koulutustoimiin osallistujien määrä	
O.3.2 Hankittujen välineiden määrä, mukaan lukien hankittujen tai päivitettyjen tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien määrä	
Hakuaika	Syksy 2025

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023, Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
kirjaamo.sm@gov.fi

www.eusa-rahastot2021.fi | eusa.sm@gov.fi

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

**Euroopan unionin
rahoittama**